

Høringssvar og bemærkninger til budgetforslag til budget 2025.

Perioden for at indgive høringssvar og komme med bemærkninger til budget 2025 er nu afsluttet.

Der er modtaget høringssvar fra høringsberettigede parter og indkommet bemærkninger fra MEDudvalgene i kommunens centre samt HovedMED.

En række råd, foreninger, bestyrelser og enkeltpersoner har ligeledes benyttet muligheden for at kommentere på de fremsendte forslag.

De samlede høringssvar og bemærkninger kan findes på [hjemmeside](#).

Liste over afgivne høringssvar og bemærkninger:

Bornholms Ungeråd
Bornholms Ældreråd
Folkeoplysningsudvalget
Handicaprådet
Idrættens Videns og Kompetenceråd
HovedMED
CenterMEDudvalg i kommunens 7 centre samt StabsMED

ADHD-foreningen
AfdelingsMED på Heldagsskolen
Anders Svendsen
Beboer/Bruger og pårørenderådet på Klintebo
Bornholms Erhvervsfond
Bornholms Iværksætterhus, Møbelfabrikken
Bornholms Udsatteråd
BUPL Bornholm
Business Center Bornholm og Bornholms Erhvervsråd
Business Center Bornholm, medarbejderne
Dagtilbudsbestyrelsen
Dansk Erhvervsfremme
Dansk Vandrelaug Bornholm
DBU Bornholm
Den Fælles brugerbestyrelse socialpsykiatrien
Destination Bornholm ApS
DGI Bornholm
DI Bornholm
FH Bornholm
FOA Bornholm, Social- og sundhedssektoren
Foreningen Bornholms Kulturuge
Foreningen Gourmet Bornholm
Kommunikationscentrets bestyrelse
Lindehusets støtteforening og de frivillige i Lindehusets genbrugsbutik
Lisbet Munch

Pedersker Lokalforenings bestyrelse
Peter Lund Olsen, Direktør i Knudsker el samt formand for Tekniq Bornholm
Røbo's beboer- og pårørende bestyrelse
Rønne Theater
Skolebestyrelsen Hans Rømer Skolen
Skolebestyrelsen Heldagsskolen
Skolebestyrelsen Kildebakken
Skolebestyrelsen Kongeskærskolen
Skolebestyrelsen og MEDudvalg Ungdomsskolen
Skolebestyrelsen Paradisbakkeskolen
Skolebestyrelsen Svartingedal Skole
Skolebestyrelsen Søndermarksskolen
Skolebestyrelsen Åvangsskolen
Svaneke Friskole
Svaneke Idræts Klub (SIK)
Søren Koch Andersen
TUBA Danmark
Ældresagen Bornholm

BORNHOLMS UNGERÅD

HØRINSSVAR TIL BUDGET 2025

15. AUGUST 2024

Indholdsfortegnelse

BSU-11-05	3
BSU-12-07	3
BSU-13-01	3
BSU-13-02	4
BSU-13-06	4
BSU-13-07, BSU-13-07A OG BSU-13-07B	4
BSU-13-11	5
BSU-13-13	5
BSU-13-14	5
FKLU-21-02	6
FKLU-21-04	6
FKLU-21-08	6
FKLU-21-09	6
FKLU-59-01 TIL 04	7
ØKU-64-01 & 02	7
ØKU-64-04	7
EKSTRA BEMÆRKNING: UNGMOD	8
OPSUMMERING	9

BSU-11-05

Kære kommunalbestyrelse

Det er altafgørende, at den markante del af læringsmiljøet kommer fra uddannet personale, især, når man snakker om unge og børn. Det er uddannet personale, som baner vejen for kompetencer og kvaliteter hos det enkelte barn, da de har den nødvendige faglige ekspertise. Ungerådet fraråder besparelsens nye fordelingsnøgle, da det går ud over barnets indlæringsevne og potentielle fremgang. Der skal ikke skrues ned for faglige niveau, som står for at hjælpe og lærer børn om stabilitet og struktur.

BSU-12-07

Ungerådet understreger og er kraftige modstandere af en yderligere reduktion på børn-, unge- og Familiekontakten, da en sådan reduktion vil resultere i, at det resterende personale ikke ville kunne opfylde deres mål, og det ved forringe arbejdets kvalitet, og ligeledes vil det medføre til mistrivsel, længere ventetid på hjælp osv., som derved altså har en paradoksalmæssig virkning ift. teamets oprindelige opgave. Ungerådet har snakket med flere, som har haft brug for det dygtige PPR-personale eller en imødekommende gadeplansmedarbejder - vi skal ikke reducere på forebyggelsesstadiet, men nærmere omfavne og investere penge i det, så vi ikke ender ud i et samfund, som udelukkende består af unge, som med nød og næppe holder sig i live. De unge skal gribes og hjælpes inden de rammer det selvdestruktive stadie, fordi ellers tager det ofte meget længere tid og mange flere ressourcer at få hjulpet dem.

BSU-13-01

Ungerådet viser deres yderst tydelige distancering fra det fremlagte forslag, om en forøgelse af klassekvotienter for modtagerklasser. Danmark, og herunder Bornholm, er blevet multikulturelt og der kommer forsat flere indvandre, som fortjener en værdig chance her i Danmark. Det skaber udfordringer for en etnisk dansk klasse at få et elevløft i klassen, da fokus, hjælp og forklaring skal ramme meget bredere. Det er udelukkende mere besværligt for nye tilkommer at forstå undervisningen, hvis de ikke får "en-til-en-undervisning", hvor der kan komme dybdegående forklaringer på enkelte spørgsmål, som den enkelte elev har. Det skaber herved en mere forstyrrende atmosfære, og et hårdere arbejdsmiljø for læreren, som skal forsøge at ramme bredt i

undervisningen, men også ramme den enkelte elev. En hævnning af klassekvotienten vil derfor kun betyde, at der skabes et dårligere undervisningsmiljø, hvilket i sidste ende vil gå udover de elever, som er kommet for at lære basisfagene og sproget, de elever som er ivrige efter at integrere sig. Denne besparelse vil ligeledes også gå ud over de svageste individer i vores samfundshierarki, som befinder sig i en markant sårbar situation.

BSU-13-02

Bornholms Ungeråd udtrykker deres dybeste bekymring for at nedskære "Move Out"-tilbuddet, da det vil betyde, at individuelle indsats for sårbare, misbrugstruede unge ikke kommer til at få muligheden for at blive "reddet" inden de ryger i et (muligt) livsødelæggende misbrug, som kan dreje rundt på deres livssituationen for det værre. Bornholm er især udsat på ungeområdet, når det kommer til alkohol- og stofmisbrug, hvorfor vigtigheden af bevarelsen af tilbuddet er yderst betydningsfuldt.

BSU-13-06

Ungerådet er kritisk imod spareforslaget, da det går ud over meget vigtige hovedemner i ungeområdet. Herunder, vil forslaget gå ud over både trivslens, den pædagogiske læringsgang samt distribueringen og tid til den yderst nødvendige og individuelle ansigt-til-ansigt-læring mellem underviser og elev. Ungerådet har snakket med mange gymnasieelever og udskolings elever, hvor den tydelige diskurs er, at alle er meget positive over to-voksenordning, da den skaber et mere overskueligt og hjælpsomt læringsmiljø, hvor både de dygtigere, men samtidig mere udfordrede elever kan få hjælp.

BSU-13-07, BSU-13-07a og BSU-13-07b

Ungerådet mener bestemt ikke, at vi skal vanskeliggøre eller fjerne kulturlivet for udskolingsbørn, eller ligeledes besværliggøre deres dagligdag samt indskrænke deres mulighed for at komme i klub, fordi de skal køre langvejsfra for at være sammen med deres venner efter skole. Ungdomsklubber er en helt essentiel del af det at lære og blive moden, samt lære sociale kompetencer og skills, som er altafgørende for ens fremtidige velbefindende. Unge skal ikke bruge 1 time på at komme i klub, når

de har en klub i deres egen by – det er ulogisk og uhensigtsmæssigt. Det skaber både transports- og økonomimæssige besværligheder, men derudover også relations bindingen mellem de unge mennesker, samt læren om, hvordan man skal agere i det sociale rum, hvilke sociale koder, som er gældende i, hvilke situationer, og ligeledes udvikles ens situationsfornemmelse for den slags situationer heller ikke. Derfor, så opfordrer Bornholms Ungeråd på det kraftigste at bibeholde klubtilbuddene.

BSU-13-11

Bornholms Ungeråd mener, at det stigende antal af manglende erhvervsudannede burde være en forudsætning for, at der burde tages kraftigt afstand fra at beskære i erhvervsrettede unge, som gerne vil i en erhvervsretning. Erhvervsrettede og gymnasialt rettede elever skal ligestilles, så ingen hæves over andre. Dog, så ser Ungerådet positivt på regeringens forslag, om Juniorormesterlæreordninger, hvilket kunne være en fin erstatning for E8, hvis spareforslaget skulle realiseres.

BSU-13-13

Svømmeundervisningen frarådes at blive fjernet fra ungerådets side af, da svømning indledningsvist er en sund udfoldelsesform samt en basis kompetence at have i bagagen. Ligeledes, så lære unge basis regler, bliver mere selvstændige og får en grundforståelse af svømning, som kan være livsvigtig, hvis man ender i en potentielt farlig hav- eller vandepisode, hvilket herved altså kan være et spørgsmål, om liv eller død at kunne svømme og holde sig over vandoverfladen.

BSU-13-14

Sommerferielukning af Ungdomsskolens klubber kan blive rigtig problematisk for de sårbare og ensomme unge, som om sommeren er isoleret fra skole og andre kulturtilbud, da de ikke ”skal” dukke op. Her vil lukningen få konsekvenser på tilgængelighed og ”safe space”-princippet. Ungerådet henviser til andre lokale sommerferie aktiviteter eller Ungdomshuset ”Loftet” på Krystalgade i Rønne, som gode sommerferiealternativer

FKLU-21-02

Bornholms Ungeråd fremhæver, at Wonderfestiwall er en betydelig og værdsat begivenhed på Bornholm, som spiller en central rolle i ungdomslivet på øen. De argumenterer for, at midlerne, som aktuelt er øremærket til Wonder-legater og Wonder Puljen, ikke bør afskaffes. Som et alternativ foreslår de, at man omstrukturerer fordelingen af disse midler, så de i stedet kanaliseres ind i BRKs egne puljer. Disse puljer kan derefter ansøges af foreninger, hvilket sikrer, at pengene fortsat støtter ungdomsaktiviteter, men på en mere bredt tilgængelig måde.

FKLU-21-04

Ungerådet er kraftigt imod indskrænkningen af tilskuddet til selvejende fritids- og medborgerhuse på Bornholm, som faciliterer sport og arrangementer, både idrætslige og ikke-idrætsrelaterede. Det kan give 3. parten eller foreninger store økonomiske konsekvenser, og muligvis føre til lukning af visse huse.

FKLU-21-08

Ungerådet tager kraftig afstand fra at lave reduktioner på driftstilskudspuljen, da det vil have negativ effekt på idrætshallernes mulighed for udfoldelse og for deres generelle drift. Desuden vil det gå udover den enkelte borgers sundhed. Det er ikke hensigtsmæssigt at bespare på folkesundhed og trivsel.

FKLU-21-09

Lukningen af Forfatterskolen på Bornholm vil indskrænke muligheden for kreativ udfoldelse, og ligeledes betyder besparelsen, at der efterlades for mange tomrum i den kreative verden på Bornholm, og besparelsen er så lav, at det er mere ideelt at bibeholde tilbuddet, og derved udvide den kulturelle horisont, sammenlignet med at fjerne tilbuddet.

FKLU-59-01 til 04

Ungerådet fraråder besparelser på fritidstilbud, som anvendes betydeligt af unge bornholmere. Skoleelever og foreningsliv skal ikke minimeres yderligere på Bornholm, hvorfor vigtigheden af bevarelsen af haller er meget vigtig.

ØKU-64-01 & 02

Ungerådet indsender et høringssvar som en organisation, der repræsenterer ungdommens demokratiske synspunkter, vedrørende forslaget om at reducere antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer fra 23 til 21 og 21 til 19. Vi mener, at det er afgørende at opretholde en tilstrækkelig repræsentation i kommunalbestyrelsen for at sikre en retfærdig og inkluderende beslutningsproces. En bred repræsentation sikrer, at forskellige synspunkter og interesser bliver hørt. En reduktion i antallet af medlemmer kan føre til, at visse stemmer, herunder ungdommens, bliver overset. Som talerør for unge borgere ønsker vi at fremme deres aktive deltagelse i lokalpolitik. Færre medlemmer kan skabe en mindre tilgængelig politisk arena for unge. Vi opfordrer derfor til at genoverveje forslaget og i stedet fokusere på at bevare og styrke mangfoldigheden og inklusionen i kommunalbestyrelsen.

ØKU-64-04

Kære Kommunalbestyrelse,

Bornholms Ungeråd afgiver hermed et høringssvar vedrørende den foreslåede reduktion på 11.000 kr. i aktivitetsbudgettet. Reduktionen vil alvorligt begrænse vores evne til at engagere unge i lokale beslutninger, hvilket truer rådets eksistens og undergraver demokratiet på Bornholm. Ungerådet er en ny og vigtig platform for unges stemmer i lokaldemokratiet. Besparelsen modarbejder Frivillighedsstrategien 2023-2026 og kan svække ungeinddragelse, tillid og engagement. Sammenligner man Ungerådet og Ældrerådet, så kan man se et skel på ca. 100.000 kr,-. Hvilket ikke lever op til generationel ligestilling.

Ungerådet bruger i forvejen adskillige møder og fritid på at sortere og lave budgetter, så vi ikke overskrider vores budget, og det bliver udelukkende hårdere og mere besværligt at lave arrangementer eller workshops. Ungerådet har lavet +10 arrangementer siden sidste sommer, hvor

vi har søgt puljer og fonde, for at kunne finansiere de mange arrangementer, som vi laver, hvilket kræver yderligere tid, som vi efterhånden ikke har særlig meget af, da vi alle går i skole, har jobs, er trænere og er med i andre udvalg, som også opkræver tid.

Vi opfordrer Kommunalbestyrelsen til at genoverveje beslutningen for at sikre fortsat ungdomsinddragelse og demokratisk deltagelse.

Ekstra bemærkning: UngMod

I anledning af, at vi nu skriver høringssvaret til budget 2025, så vil vi også inddrage vores dygtige samarbejdspartnere fra UngMod-klinikken på Bornholm, som i skrivende stund er lukningstruet, efter beslutningen fra Social- og Sundhedsudvalget på mødes (03.06.2024) blev, at man ville vælge scenarie 3, som er det ringeste og billigste valg. Nu har Bornholms Ungeråd haft et yderst tæt samarbejde med UngMod i en meget lang periode, hvor vi har lært Lena og Susanne og kende, som er to helt igennem entusiastiske ildsjæle, som på daglig basis udfører et enormt oplysningsarbejde til unge. De formidler prævention, undervisning om safe-sex, accept og grænser og meget mere. Som unge mennesker, der selv har gået i folkeskole og nu på gymnasiet, så kender vi, om nogen til de grimme historier eller om, hvor tabuiseret det, i visse samfundsgrupperinger, er at tale om seksualitet og køn. Det er svært for alle. Dog, så er vi så privilegeret at have Lena og Susanne, som møder de unge mennesker i øjenhøjde, som gerne vil bruge den ekstra tid på at forklare, hvorfor tingene hænger sammen på den måde, som de gør, samt giver forståelse og omsorg for hårde emner, som ikke ofte omtales i skolemiljøer, da den slags ikke "hører til der". Ungerådet og Bornholm burde være taknemmelige over det stykke arbejde, som UngMod udfører, og derfor hælder ungerådet også over imod scenarie 1, som giver de samme præmisser, som UngMod arbejder under nu. Ligeledes er det vigtigt at pointere, at UngMod arbejder, så de på bedst mulig vis kan fange de unges opmærksomhed og være med på deres niveau – med andre ord, UngMod er helt igennem apolitiske.

Opsummering

Bornholms Ungeråd mener helt generelt, at der ikke skal skæres ned på unge. Her prioriterer ungerådet, at der tages højde for unges læring, trivsel, sundhed og kultur i grove træk, hvorved vi altså kan sige, at det er de hovedområder, som vi kraftigt fraråder, at der bliver besparet på. Dog, så er ungerådet klar over kommunens økonomi, og vi ved, at det er svært ikke at beskære på rigtig mange områder, men stadig er ungdoms kernevelfærd på spil, og det kan medføre til fysiske og psykiske varige mén på det unge menneske, hvis ikke dets behov opfyldes, så derfor håber vi forsat, at høringsvaret læses med seriøsitet, medfølelse og forståelse.

Hilsen,

Bornholms Ungeråd

d. 15. august 2024

Bornholms Ældreråd

August 2024

Bornholms Regionskommune har sendt et katalog over spareforslag til budget 2025 i høring.

Bornholms Ældreråd fremsender hermed følgende bemærkninger til forslaget:

Indledningsvis finder Bornholms Ældreråd det meget bekymrende, at kommunen igen i 2025 skal gennem omfattende besparelser. Dette gælder ikke mindst på ældreområdet, hvor mange svage, syge og demente borgere vil blive ramt både på plejecentrene og i hjemmeplejen.

Værdighed i alderdommen er en vigtig faktor i livet. Det skal være rart at blive ældre. Derfor er aktiviteter og tilbud i lokalområderne ikke noget, der må begrænses.

Bornholms Ældreråd har forståelse for, at kommunen står i en meget vanskelig økonomisk situation, men skal anbefale, at ældreområdet rammes mindst mulig.

ØKU-64-03 Ældrerådet IT-udstyr og kontorhold.

I det vedtagne budget for **2023** (altså for to år siden) blev Ældrerådet beskåret med ca. 100.000 kr. Dette svarede til godt en tredjedel af budgettet. Oprindeligt var det besluttet, at Ældrerådets medlemmer blandt andet skulle aflevere alt IT-udstyr. Efter forhandling med forligspartierne blev det besluttet, at vi selv skulle finde besparelsen. Dette har medført, at antallet af møder er blevet reduceret, den

koordinerende gruppe er blevet nedlagt, begrænset deltagelse i møder i regionen, kun deltagelse med de to delegerede i Danske Ældreråds årlige repræsentantskabsmøde og konference m.m.

Af sparekataloget for 2024 blev også foreslået, at Ældrerådet yderligere skulle reduceres med 52.000 kr. til niveautilpasning – IT-udstyr og kontorhold. Dette forslag var der ikke flertal for i KB.

Af sparekataloget for 2025 fremgår igen en besparelse på IT-udstyr m.m. på 50.000 kr.

Ældrerådet stiller sig helt uforstående overfor, at man vil fjerne servicering af rådets 11 medlemmer med IT-udstyr m.m. Ældrerådets medlemmer leverer en stor frivillig indsats til gavn for de ældre borgere på Bornholm, der i øjeblikket udgør over 15.000 borgere.

Ældrerådet skal gøre opmærksom på, at vi er folkevalgte jf. gældende lovgivning på området.

Ældrerådet skal fraråde, at man fjerner denne service, da motivationen for arbejdet vil blive påvirket i negativ grad.

Rådets medlemmer og ikke mindst formanden modtager mange henvendelser fra borgere, der har behov for hjælp.

ØKU-64-04 reduktion af budgettet for råd og nævn i 2025.

Af dette forslag fremgår, at Ældrerådets budget skal reduceres med 30.996 kr. i 2025. Dette sammenholdt med besparelsen i ØKU-64-03 Ældrerådets IT-udstyr og kontorhold samt besparelsen i 2023 på 100.000 kr. indebærer, at der fjernes 180.996 kr. fra Ældrerådets oprindelige budget, der i 2024 udgør 182.359 kr.

Ovennævnte besparelser er af en sådan størrelse, at Ældrerådets muligheder for deltagelse i møder i regi af Danske Ældreråd, kurser samt deltagelse i Region Hovedstadens Ældreråds møder og Forretningsudvalgsmøder, hvor Bornholms formand har en fast plads ikke kan finde sted.

Herefter bemærkninger til sparekatalogets forslag, der specifikt berører ældreområdet:

SSU-31-01 og SSU-31-02 Afskaffelse af klippekortet:

Mange borgere på Plejehjem/ Plejecentrene og i Hjemmeplejen har stor glæde af klippekortsordningen. Især borgere der ikke har et ressourcestærkt netværk.

Mange ældre sætter pris på aktivitet ud af huset eksempelvis til indkøb, lægebesøg, tandlæge eller blot ud at gå en tur.

Afskaffelse kan føre til øget ensomhed blandt ældre.

SSU-31-03 og SSU-31-04 Rengøring hver 3. uge for borgere med tilknytning Hjemmepleje og Plejebolig:

Ældrerådet finder rengøring hver 3. uge uhygiejnisk og uacceptabelt.

I forvejen er rengøringsniveauet på minimumsgrænsen- det er meget lidt rengøring man kan nå på 26 min.

Manglende rengøring medfører øget risiko for sygdom både for borgerne og personalet.

SSU-31-05 Reduktion af rammebudget Plejeboligområdet- Afskaffelse af bedre bemanning:

4 årsværk er rigtig meget at skære væk og vil indebære mindre tid til beboerne og kan øge sygefraværet i personalegruppen.

SSU-31-06 Afskaffelse af fokustid i Hjemmeplejen:

Borgerne vil opleve at der prioriteres/ nedprioriteres i den hjælp de har behov for, som eksempelvis at ringe til læge ved akut opstået sygdom samt længere responstid på nødkald.

SSU-31-09 Reducering af pædagogiske indsatser på Plejehjem/ Plejecentre:

Hvis pædagogerne spares væk, kommer beboerne til at mangle aktiviteter og indhold i dagligdagen. Plejepersonalet har hverken ressourcer eller kvalifikationer til opgaven.

SSU-31-10 Ophør af brobyggerindsatsen:

Der er stor ensomhed blandt ældre borgere- hvorfor brobygningen er meget vigtig. Det er beklageligt at spare her.

Brobyggerne har oparbejdet en enestående indsats mod ensomhed, som absolut bør bevares.

SSU-33-03 Personalereduktion genoptræning.

Træning og rehabilitering:

For få år siden var der i BRK nedsat en tværfaglig arbejdsgruppe m.h.p. rehabilitering p.g.a. vigtigheden og værdigheden i at være selvhjulpen.

Nedskæringen vil betyde mindre grad af selvhjulpenhed og derfor øges behovet for anden hjælp.

SSU-33-06 Kommunikationscentret-reduktion af aktiviteter i Ressourcevejen:

Det er et problematisk sted at spare, da Ressourcevejen er BRK's eneste samlede tilbud for afprøvning af borgere, i forbindelse med rehabiliteringsforløb for hjerneskadede.

SSU-33-09 Hjælpemidler- mindre lagerbeholdning og generel opstramning af hjælpemiddelområdet:

Denne besparelse vil øge ventetiden på hjælpemidler og er en skærpelse m.h.p. visse hjælpemidler og der kan fremadrettet forekomme hel eller delvis egenbetaling- hvilket ikke alle har råd til.

SSU-33-10 Sønderbo- nedlæggelse af dagcenter i Nexø / Reduktion af dagcenterpladser:

Ældrerådet finder, at en nedlæggelse af dagcentertilbud i Nexø er en væsentlig serviceforringelse, hvilket berører mange borgere på Østbornholm.

Ventelisten for ny-visiterede vil blive urimelig lang.

NMPU-55-12 Lukning af varmtvandsbassinet på Sønderbo:

Det vil være et tab for gigtpatienter, såfremt varmtvandsbassinet bliver lukket. Endvidere har mange andre patienter stor glæde af at kunne træne i vand med henblik på at genvinde førligheden.

SSU-33-15 Sygeplejen-personalereduktion:

Borgerne vil opleve ventetid på sygeplejebesøg samt forlænget responstid på akutopkald / akutbesøg.

Øvrige bemærkninger relateret til det tekniske område og fritids- og kulturområdet:

Overordnet set efterlader det udsendte udkast et indtryk af at ” sidste mand lukker og slukker ”.

Der er ingen optimisme at mærke.

Den klare tendens til centralisering skinner igennem og budgetoplæggene baseres på enøjede betragtninger uden at se på helheden.

F.eks. reduktion af bibliotekerne, idræt og foreningsliv ser alene på det separate budget uden som en konsekvens heraf at se på øget behov for kollektiv trafik til betjening af borgerne udenfor Rønne som trods alt udgør mere end halvdele af indbyggerne på Bornholm.

Bibliotekerne:

Her henholder vi os til tidligere fremsendte bemærkninger

Toiletter:

En forringelse af såvel antal og åbningstider taler imod ønsket om udvidelse af turismen og dermed også service for ældre, som helt givet har behov for toiletbesøg.

Bus-Passager-ly:

Atter en uacceptabel service forringelse for brugerne.

Belægnings generelt:

Belægnings fremstår som ujævne og i ringe stand. Dette gælder ikke mindst på de offentlige arealer som cykelstier og fortove og dermed dårligt tilgængeligt for ældre – derfor er det betænkeligt at spare på dette område.

Erik A. Larsen

Formand for Bornholms Ældreråd

Høringssvar fra Folkeoplysningsudvalget

Vedr. sparekatalog og budget 2025

Til sparekataloget har udvalget følgende bemærkninger

FKLU21-02 Reduktion af tilskud til Wonderfestiwall – Besparelse 55 t. kr. årligt

Der udtrykkes bekymring for hvad en reduktion af det kommunale tilskud vil have af konsekvenser, for om tilskuddet fra festivalens eksterne samarbejdspartnere vil blive mindre.

FKLU-21-04 Reduktion af tilskud til selvejende fritids- og medborgerhuse – Besparelse 100 t. kr. årligt

En reduktion af tilskuddet til de selvejende fritids- og medborgerhuse vil medføre en risiko for lukning, hvilket vil få konsekvens for de bornholmske foreninger.

FKLU-21-05 Reduktion af anlægs-/renoveringspulje til selvejende haller – Besparelse 250 t. kr. årligt

Forslået frarådes, da en reduktion i anlægspuljen vil medføre forringet bygningsmæssig stand i de selvejende haller, og vedligeholdelsesudgifterne derfor vil blive større på et senere tidspunkt.

FKLU-21-06 Bortfald af sommerferieaktiviteter for børn og unge – Besparelse 217 t. kr. årligt

Forslaget frarådes, da det vil have store konsekvenser for børn og unges trivsel bredt på øen.

Initiativet er i sin nuværende form en stor succes med stor tilslutning, og det vil derved have indvirkning på mange borgere og øen som helhed.

FKLU-21-08 Reduktion af driftstilskud til selvejende haller/sv.haller – Besparelse 550 t. kr. årligt

Forslaget frarådes, da de selvejende haller, grundet de til stadighed høje elpriser, har forhøjede omkostninger. En besparelse vil derfor påvirke de selvejende halleres drift. Forslaget vil medføre, at hallerne skal finde økonomien andre steder, såsom besparelse på medarbejdere, samt nedjustering af serviceniveau, aktiviteter og åbningstider.

FKLU-21-10 Reduktion af puljen til aktivitetstilskud (folkeoplysning) – Besparelse 35 t. kr. årligt

Udvalget anser stadig dette forslag som en væsentligt økonomisk påvirkning af foreningers virke på Bornholm. I budget 2024 blev puljen skåret med 100 t. kr. Forslaget vil have indvirkning på kontingentstrukturen, hvori det vil blive dyrere at deltage i aktiviteter. Samtidig vil der komme en påvirkning af mulighederne for medlemmer at deltage foreningsaktiviteter. Udvalget fraråder forslaget.

FKLU-21-11 Reduktion af puljen til undervisningstilskud (aftenskoler) – Besparelse 40 t. kr. årligt

Udvalget er imod forslaget da det vil indskrænke aftenskolernes muligheder for at udbyde kurser. Aftenskolerne udbyder en bred vifte af kurser som bl.a. kan afhjælpe ensomhed hos de bornholmske borgere.

FKLU-59-01 Lukning af Klemensker Idrætshal – Besparelse 145 t. kr. årligt

Forslaget frarådes. Udvalget udtrykker bekymring over mulighederne for at andre haller vil kunne rumme de aktivitetstimer, der pt. ligger i Klemenskerhallen, i samme tidsrum som nu, da eksempelvis gymnastik for børn skal ligge inden for et specifikt tidsrum.

Derudover udtrykker udvalget bekymring over de konsekvenser, det ville få for Klemensker som lokalsamfund.

Slutteligt udtrykker udvalget bekymring ift. badefaciliteter for Klemensker Svømmebad.

FKLU-59-03 Lukning af Svaneke Hallen – Besparelse 90 t. kr. årligt

Forslaget frarådes. Udvalget udtrykker bekymring over mulighederne for at andre haller vil kunne rumme de aktivitetstimer, der pt. ligger i Svanekehallen, i samme tidsrum som nu, da eksempelvis gymnastik for børn skal ligge inden for et specifikt tidsrum.

Derudover udtrykker udvalget bekymring over de konsekvenser, det ville få for Svaneke som lokalsamfund.

FKLU-59-04 Lukning af Søndermarkshallens svømmesal – Besparelse 160 t. kr. årligt.

NMPU-55-12 Lukning af varmtvandsbassinet på Sønderbo – Besparelse 200 t. kr. årligt

Vedr. FKLU-59-04 og NMPU-55-12:

Udvalget anbefaler, at det sikres, at der findes et varmtvandsbassin på Bornholm af hensyn til de sårbare brugergrupper. Man bør derfor ikke lukke Sønderbo Varmtvandsbassin, inden der er afsøgt muligheder for et alternativ. Dette kunne være ombygning af Søndermarksskolens svømmesal.

Høringssvar for det kommunale budget for 2025

Handicaprådets administrative medlemmer, kommunalbestyrelsesmedlem Sanne Friborg og kommunalbestyrelsesmedlem Zille Thilde Vangsaa indgår ikke i nedenstående høringssvar.

DH har igen i år gennemgået det administrative sparekatalog, og endnu en gang må vi på det kraftigste advare mod nogle af besparelserne. Som ansvarlig og ærlig politiker bør man nok overveje, hvad der er det bedste for øens borgere og ikke for en selv. Man sidder jo i kommunalbestyrelsen for borgernes skyld.

DH ved godt, at der er valg næste år, men er det alligevel ikke på høje tid, at der laves nogle mere langsigtede løsninger? Som både er realistiske og indenfor den økonomiske formåen, fremfor tilfældige løsninger med skiftende flertal. Kig på antal medlemmer til kommunalbestyrelsen, for mon ikke 19 medlemmer kunne gøre det bedre?

Måske gå den kommunale administrationen efter med en tættekam?

Igennem nu en meget, meget lang årrække har man valgt mindre eller større besparelser på henholdsvis børn, unge, handicappede og ældre, hvor konsekvenserne er utryghed, dårligere livskvalitet, manglende omsorg, og helt sikkert øgede udgifter. Alligevel er det på selv samme områder, man igen foreslår besparelser.

Lidt stof til eftertanke:

Kommer du til skade og bliver opereret, hvor hurtigt vil du så gerne begynde på genoptræning? Hvor længe vil du vente på det hjælpemiddel, du har brug for så du kan leve en rimelig hverdag? Og ikke mindst hvor længe tror du, at du kan være fraværende fra jobbet inden en afskedigelse?

DH vil igen pege på, at gældende lovgivning skal overholdes. Det er vigtigt, at man som borger kan stole på, at man behandles korrekt. En forventet lovændring kan ikke bruges til noget i det daglige.

Som kommune holder man så meget af at sammenligne sig med andre lignende kommuner. Var det ikke en idé også at gøre det, når budgettet skal lægges?

DH vil appellere til alle kommunalbestyrelsesmedlemmer om at tilsidesætte egne "ideologier" og tænke i langsigtet økonomisk ansvarlighed.

For kun med dette kan vi bevæge os i den rette retning, få en mere værdig hverdag at leve i, og en bedre fremtid for os, vores børn og børnebørn.

Hørings svar, 1. runde, Idrættens Videns- og Kompetenceråd, den 14. august 2024

FKLU-21-05: Reduktion af anlægs-/reoveringspulje til selvejende haller

Forslået frarådes, da en reduktion i anlægspuljen vil medføre forringet bygningsmæssig stand i de selvejende haller, og vedligeholdelsesudgifterne derfor vil blive større på et senere tidspunkt.

FKLU-21-06: Bortfald af sommerferieaktiviteter for børn og unge

Forslaget frarådes, da det vil have store konsekvenser for børn og unges trivsel bredt på øen.

Initiativet er i sin nuværende form en stor succes med stor tilslutning, og det vil derved have indvirken på mange borgere og øen som helhed.

FKLU-21-08: Reduktion af driftstilskud til selvejende haller/sv.haller

Forslaget frarådes, da de selvejende haller, grundet stigende energipriser, har forhøjede omkostninger. En besparelse vil derfor påvirke de selvejende haller drift. Forslaget vil medføre, at hallerne skal finde økonomien andre steder, såsom besparelse på medarbejdere, samt nedjustering af serviceniveau, aktiviteter og åbningstider.

FKLU-21-10: Reduktion af puljen til aktivitetstilskud (folkeoplysning)

Rådet anser dette forslag som en væsentligt økonomisk påvirkning af foreningers virke på Bornholm. Forslaget vil have indvirkning på kontingentstrukturen, hvori det vil blive dyrere at deltage i aktiviteter. Samtidig vil der komme en påvirkning af medlemmernes muligheder for at deltage i foreningsaktiviteter. Forslaget frarådes fra IVK' side.

FKLU-59-01: Lukning af Klemensker Idrætshal

Forslaget frarådes. Rådet udtrykker bekymring over mulighederne for at andre haller vil kunne rumme de aktivitetstimer, der pt. ligger i Klemenskerhallen, i samme tidsrum som nu, da eksempelvis gymnastik for børn skal ligge inden for et specifikt tidsrum.

Derudover udtrykker rådet bekymring over de konsekvenser, det ville få for Klemensker som lokalsamfund.

Slutteligt udtrykker rådet bekymring ift. badefaciliteter for Klemensker Svømmebad.

FKLU-59-03: Lukning af Svaneke Hallen

Forslaget frarådes. Rådet udtrykker bekymring over mulighederne for at andre haller vil kunne rumme de aktivitetstimer, der pt. ligger i Svanekehallen, i samme tidsrum som nu, da eksempelvis gymnastik for børn skal ligge inden for et specifikt tidsrum.

Derudover udtrykker rådet bekymring over de konsekvenser, det ville få for Svaneke som lokalsamfund.

FKLU-59-04: Lukning af Søndermarkshallens svømmesal og NMPU-55-12: Lukning af varmvandsbassinet på Sønderbo

Idrættens Videns- og Kompetenceråd anbefaler, at det sikres, at der findes et varmtvandsbassin i Rønne af hensyn til de sårbare brugergrupper. Man bør derfor ikke lukke

Sønderbo Varmtvandsbassin, inden der er afsøgt muligheder for et alternativ. Dette kunne være ombygning af Søndermarksskolens svømmesal.

NMPU-53-05: Cykelstier - reduktion i belægningsvedligehold

Rådet udtrykker bekymring over forslaget, da midler sparet på vedligehold på kort sigt, blot vil medføre større udgifter til vedligehold/genetablering på lang sigt.

Derudover kan det vække bekymring, at færre vil bruge cykel som transportmiddel til fordel for bil.

NMPU-55-01: Bygningsdriftsbesparelse ved lukning af Klemensker idrætshal

Se høringssvar til FKLU-59-01.

NMPU-55-02: Bygningsdriftsbesparelse ved lukning af Svaneke idrætshal

Se høringssvar til FKLU-59-03.

NMPU-55-03: Driftsbesparelse ved lukning af Svømmebadet på Søndermarkskolen

Se høringssvar til FKLU-59-04.

NMPU-55-06: Nedprioritering af vedligeholdelsen af de offentlige toiletter

Rådet udtrykker bekymring for, at det vil have konsekvenser for outdoor-aktiviteter på øen.

NMPU-55-14: Nedlukning af 15 udvalgte offentlige toiletter

Rådet udtrykker bekymring for, at det vil have konsekvenser for outdoor-aktiviteter på øen.

NMPU-55-21: Lukning af Klemensker hallen (besparelse på rengøring)

Se høringssvar til FKLU-59-01.

NMPU-55-22: Lukning af Svaneke hallen (besparelse på rengøring)

Se høringssvar til FKLU-59-03.

NMPU-55-23: Lukning af varmvandsbassinet på Sønderbo (besparelse på rengøring)

Se høringssvar til FKLU-59-04 og NMPU-55-12.

NMPU-55-25: Lukning af svømmebassinet på Søndermarksskolen (besparelse på rengøring)

Se høringssvar til FKLU-59-04 og NMPU-55-12.

NOTAT

Modtagere:
Kommunalbestyrelsen

Bornholms Regionskommune
www.brk.dk
CVR: 26 69 63 48

14. august 2024

Bemærkninger fra HovedMED til budgetforslag 2025

HovedMED har afholdt møde den 14. august 2024 og har følgende bemærkninger:

HovedMED kan konstatere, at sparekataloget medfører personalereduktion flere steder i organisationen. En del af de besparelser, der er lagt op til i sparekataloget, vil komme til at presse medarbejderne i kommunen yderligere, i forhold til at skulle løbe stærkere og levere en service overfor borgerne.

HovedMED vil gerne understrege, at spareforslagene har konsekvenser, som også kan få betydning for andre fagområder og steder i organisationen.

HovedMED har en bekymring for, at blandt andet de medarbejdere, som har direkte borgerkontakt i deres arbejde, kommer til at skulle stå på mål overfor forringelser af serviceniveauet, når de udfører deres arbejde. Derfor er det fortsat vigtigt, at politikerne står på mål for de besparelser der laves, og den forringelse af serviceniveauet, det medfører for borgerne.

HovedMED bemærker desuden, at de politiske visioner og målsætninger, som er beskrevet i Politik for en attraktiv arbejdsplads, ikke hænger sammen med det sparekatalog, der lægges op til.

HovedMED har en forventning om, at man fortsat vil forsøge at lave mere langsigtede budgetter for at skabe ro i organisationen og for medarbejderne.

Venlig hilsen

HovedMED i Bornholms Regionskommune

Sine Sunesen (formand)
Karina Randrup (næstformand)

15. august 2024

Hørings svar vedr. budgetforslag 2025

CenterMED-udvalget i Center for Børn og Læring vedr. Budget 2025.

Hermed kommentarer til budgetforslag 2025 fra CenterMED-udvalget i Center for Børn og Læring.
Behandlet på CenterMED møde d. 13 august 2024

Indledningsvis ønsker udvalget at pege på en generel bekymring for de negative konsekvenser, besparelserne vil have på områdets mulighed for at løse kerneopgaverne i de enkelte afdelinger.

Bornholm ser, ligesom i resten af landet, en stigning i antallet af børn og familier i sårbare positioner. Det skaber et voksende behov for specialiseret viden og et dertilhørende kompetenceløft for medarbejdere omkring hele den bornholmske børnegruppe. Stigningen stiller krav til, at vi på almenområdet, investerer i udvikling for at forbedre mulighederne for, at så mange børn som muligt kan trives og udvikle sig i almentilbuddene. Risikoen kan omvendt blive, at segregeringsgraden øges. Vi ser derfor også med stor bekymring på spareforslag, der indeholder reducere af antallet af medarbejdere og kompetenceløft til medarbejder på almenområdet.

Vi har allerede taget første skridt mod at vende udviklingen af den stigende segregeringsgrad, som vi ser i Bornholms Regionskommune og på landsplan. På skoleområdet er der, hen over foråret, blevet fortaget en analyse af områdets inklusionskapacitet og specialundervisning. Ud fra analysen er der blevet udarbejdet en rapport "Analyse af inklusion og specialundervisning", der blandt andet indeholder en kortlægning af udviklingspotentialer på området. Rapporten indeholder endvidere anbefalinger til, hvordan vi kan udvikle rammerne for børnene i almindelen, så flere kan få et lærerigt og udviklende tilbud her. Rapporten belyser fire områder med udviklingspotentialer.

- Inklusionskapacitet i de almene fællesskaber og kapacitets
- Tilbudsviften
- Visitationsproces og visitationspraksis
- Tildelingsmodel

Vi ønsker at kunne fortsætte med arbejdet og udvikle skoleområdet i de fire områder. Som rapporten påpeger kræver arbejdet med anbefalingerne tid og investeringer. Vi er derfor bekymret for, at man med besparelser på området risikerer at forsinke eller i værste fald bremse udviklingsarbejdet.

I sidste ende vil besparelser på almenområdet og de forbyggende indsatser kunne medføre en betydelig øgning i behovet for specialiserede tilbud og indsatser på socialområdet.

CenterMED ønsker at understrege, at store besparelser på området kan have konsekvenser for områdets muligheder for at rekruttere og fastholde kvalificeret personale. Kvalificeret personale er afgørende for at lykkes med vores kerneopgaver og udviklingen af vores område.

Kommentarer fra medarbejdersiden i CenterMED – Center for Børn og Læring:

Medarbejderne i CBL ser med stor bekymring på sparekatalogets forslag under BSU. Især forslag 13-05a og 13-05b, da det i beskrivelsen kan misforstås, hvad udgangspunktet er. Medarbejdersiden i CBLs MED-udvalg insisterer på, at dette sker på et korrekt oplyst grundlag.

I beskrivelsen af de to forslag, gøres der opmærksom på, at de bornholmske lærere har en gennemsnitlig årlig undervisningstid på 746 timer for lærere og 813 timer for børnehaveklasseledere, hvilket er beskrevet i vores lokalaftale og det er dette tal der ønskes forøget. Dertil bør nævnes, at vi desuden i vores aftale også har et maksimalt undervisningstimal på 795 timer for lærere og 860 timer for børnehaveklasselederne.

Som beskrevet i forslaget ønsker man at hæve det gennemsnitlige undervisningstimal for de bornholmske lærere og børnehaveklasseledere, men hvis der skal sammenlignes med de andre kommuner, skal man altså sammenligne tallet 795, som er det maksimale undervisningstimal for de bornholmske lærere. Der er i planlægningsøjemed en kæmpe forskel på, om man skal planlægge ud fra et gennemsnitligt tal eller er maksimalt. Et gennemsnitligt tal på henholdsvis 776 eller 806 timer vil få de konsekvenser, at en hel del lærere kommer til at undervise langt over 776 eller 806, da andre lærere skal undervise mindre for at få plads til at løse andre opgaver og funktioner, som en skole er afhængig af. Det er bl.a. alle vores læse- og matematikvejledere, tillidsvalgte og andre funktioner knyttet til skolens daglige drift.

At hæve det gennemsnitlige undervisningstimal for lærere kan have indvirkning på den enkelte skoles økonomi. Det skyldes, at lærere skal have et tillæg på 141,99 kr. pr. time de underviser udover de 750 timer.

Indsendt på vegne af CenterMED - Center for Børn og Læring

Jesper Stjernfeldt Petri
Skole- og dagtilbudschef

Center for Børn og Læring
Ullasvej 23
3700 Rønne

14. august 2024

Høringsvar vedr. Budget 2025 - MED-udvalget i Center for Familie og Voksenindsatser

De tidligere CenterMED har været orienteret og i nogen grad inddraget i de konsekvensbeskrivelser der er skrevet i de enkelte spareforslag. Med dette høringsbrev ønsker CenterMED for Familie- og Voksenindsatser at kommentere overordnet på spareforslagene.

De fremsendte spareforslag på for bevilling 12, bevilling 32 og bevilling 33 på ca. 13 mio. kr. skaber stor bekymring i CenterMED. Centeret arbejder i forvejen med genopretningsplaner for bevilling 12 og 32 for at skabe balance i økonomien, ligesom forrige års besparelser fortsat implementeres og påvirker medarbejdernes muligheder for at yde støtte til borgerne.

De mange borgere centeret har kontakt til, har behov for vejledning, rådgivning, støtte og behandling. Borgerne skal i mødet med centerets medarbejdere, mødes med indsatser, der er kendetegnet ved høj faglighed, tværgående samarbejde og en effektiv indsats. En reduktion af specialiserede kompetencer øger risikoen for at det bliver nødvendigt at tilkøbe ydelser i andre kommuner, hvilket kan være dyrere end at tilbyde ydelsen i egen kommune.

Der er stor risiko for, at medarbejdernes nuværende mulighed for at levere de rette indsatser til borgerne, vil blive påvirket negativt af de foreslåede besparelser. Dette fordi indsatsen er afhængig af at have nok tid til at udføre den, men ligeledes fordi det kræver uddannelse, introduktion, formidling, sparring og trivsel at kunne udføre og udvikle den nødvendige viden og praksis. De afskedigelser og nedsættelse af arbejdstid, som er nødvendige for at imødekomme besparelserne, vil medføre tab af vigtig erfaring og faglighed i centerets tilbud, samt øget ventetid på indsatser på berørte indsatser.

Besparelserne vil betyde øget arbejdspress for medarbejderne, hvilket kan have konsekvenser for deres trivsel og arbejdsmiljø. CenterMED er bekymret for, at det øgede arbejdspress øger risikoen for fx omsorgstræthed, samarbejdsproblematikker og stress.

Besparelserne kan også udfordre rekruttering indenfor området, hvilket i forvejen er udfordret.

Endelig er CenterMED bekymret for, at centerets muligheder for at fortsætte som en attraktiv arbejdsplads bliver forringede.

NOTAT

Modtagere:

oep@budget@brk.dk

Bornholms Regionskommune
Center for Job, Uddannelse, Unge
og Digitalisering
www.brk.dk
CVR: 26 69 63 48

15. august 2024

Kommentering af materiale vedr. budget 2025 – CenterMED for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering

Indledningsvis vil CenterMED udtrykke sin forståelse for den meget vanskelige opgave det er at udfærdige et budget i balance for Bornholms Regionskommune.

Generelt vil vi opfordre til at det er kerneopgaver som prioriteres, som både kan være de borgernære men også de understøttende funktioner, som danner basis for udførelsen af de borgernære opgaver.

- 1) Overordnet skal CenterMED for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering udtrykke en bekymring for en række af de spareforslag som er rettet mod forebyggende og understøttende indsatser generelt og specielt i centrene Familie- og Voksenindsatser samt Børn og Læring.

Der er en bred bekymring for at disse reduktioner i indsatser både på kort og lang sigt kan medføre, at børn og unge ikke får de bedst mulige vilkår for et godt børne- og unge liv, og som konsekvens af dette ikke får mulighed for at få det bedste ud af deres tid i grundskolen og senere i ungdomsuddannelserne. Dette vil i værste fald betyde, at Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering vil møde dem i vores regi, med et endnu større behov for støtte og offentlig forsørgelse.

Tilsvarende vil gøre sig gældende for en række forslag på voksenområderne.

Der er desværre flere spareforslag af den karakter, her anføres nogle eksempler;

- BSU-13-06 Emne: Midlertidig ophør af tilskud til to-voksenordning
- BSU-13-07 Emne: Lukning af Ungdomsskolens klubber i Klemensker og Nexø
- BSU-13-10 Emne: Reduktion af en stilling i Ressourceteamet i Center for Skole
- BSU-13-11 Emne: Nedlæggelse af erhvervsklassen E8
- SSU-33-02 Emne: Rusmidler - opsige aftalen om driftstilskud til TUBA Bornholm

- 2) I forhold til en række af besparelserne på Økonomi og Personale, Stab, IT og Digitalisering, er der en række forslag til besparelser som reelt ikke vil være besparelser, men flytning af enten opgaven eller udgiften ud i fagcentrene og dermed udgøre en reel risiko for en skjult serviceforringelse på de borgernære områder.

Der er desværre flere spareforslag af den karakter, her anføres nogle eksempler;

- ØKU-61-01 Emne: Økonomi og personale - Rammebesparelse på personalerelaterede udgifter
Støttefunktioner for fagcentrene vedrører økonomi-, løn- og personale bliver reduceret eller fjernet. Betyder at fagcentrene selv må løse opgaverne hvilket vil gå ud over den faglige kerneopgaver.
- ØKU-66-03 Emne: Batterier på bærbare nedjusteres til lille model
At reducere størrelse af batteri på BRKs computere vil påføre kommunens fagcentre en

yderligere udgift til batteriskift i leveperioden, da de hurtigere ikke vil kunne anvendes, hvilket allerede i dag er en udfordring med de store batterier.

- ØKU-66-09 Emne: ADK (Automatisk Dør Kontrol) besparelse på fælles reparationsudgifter
- ØKU-66-04 Emne: Udskiftning af makulatorer i administrative bygninger fjernes

På vegne af CenterMED i Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering

Allan Westh
Formand

I CenterMED hos MPK har vi bemærkninger til følgende spareforslag:

NMPU

- NMPU-55-16 Overgår til 14. dages rengøring på administration:
Vi udtrykker først og fremmest bekymring ift. sårbare medarbejdere, men ser det også generelt som en forringelse af arbejdsforhold, der kan medføre mere sygdom og ringere produktivitet.

ØKU

- ØKU-61-01 Rammebesparelse på personalerelaterede udgifter (administration):
En varig reduktion på 2½-3 årsværk i ØP, vil betyde at vi vil få mindre hjælp til opgaver, der vedrører økonomi-, løn- og personaleforhold, hvilket kan medføre flere problemer og fejl ifm. at overholde vores budgetter, i økonomistyringen af projekter og desuden forlænge processer vedr. lønforhold og -forhandlinger mv. Vi gør opmærksom på at der ikke i centeret er ressourcer eller kompetencer til at varetage opgaverne.
- ØKU-65-01 Nedlæggelse af stilling som udviklingskonsulent:
En reduktion i antallet af udviklingskonsulenter vil betyde ringere muligheder for at få hjælp til projekter, ansøgninger, processer samt understøttelse af interne netværk. Tidligere har vi fx fået stor hjælp til processen omkring Naturpolitikken og Trailcenter Rytterknægten. Udvikling faciliterer interne netværk om erhvervsservice og friluftsliv, hvor indsatser koordineres.
- ØKU-65-03 Reduktion Arbejdsmiljø og MED-uddannelse:
Selvom det er en mindre besparelse er vi principielt imod flere besparelser på arbejdsmiljø- og MED-arbejdet. Det vil være direkte kontraproduktivt ift. den situation BRK står i pt. med trivsels- og økonomiske udfordringer. Sidste år blev 25 % af medarbejderne (svarende til 1 medarbejder) i HR sparet væk og det har også haft negative konsekvenser for understøttelsen af arbejdsmiljø- og MED-arbejdet.
- ØKU66-04 Udskiftning af makulatorer i administrative bygninger fjernes
Da det er et lovkrav at vi skal have en makulator, vil vi udtrykke bekymring over at udgiften hertil ikke forsvinder med dette forslag, men blot flyttes over på de enkelte fagcentre og dermed belaster centrenes økonomi yderligere.
- ØKU-66-06 Softwareudgifter reduceres
Vi er bekymrede for en besparelse på et system der understøtter vores kommunikation med borgerne; en opgave der i forvejen er underprioriteret og svær at løfte i centrene. Det vil forringe arbejdsvilkårene for de medarbejdere der sidder med kommunikationen, ligesom det vil have betydning for relationen mellem medarbejdere og borgere – noget der alt sammen øger presset i hverdagen.
- ØKU 66-09 ADK (automatisk dørkontrol) besparelse på fælles reparationsudgifter

Vi er bekymrede for at man med dette spareforslag blot flytter udgifter over på de enkelte fagcentre, hvilket så vil belaste centrene økonomi yderligere.

Kommentering til spareforslag budget 2025 og overslagsårene fra MED-udvalget i Center for Sundhed og Omsorg

CenterMED Sundhed og Omsorg har på sit møde d. 13. august 2024 drøftet Kommunens budgetforslag til budget 2025 og udtaler følgende:

CenterMED for Sundhed og Omsorg har en generel bekymring om, at området skal blive ved med at finde besparelser år for år, især da vi i centeret endnu ikke fuldt har kunnet implementere alle budgetbesparelser fra sidste års budget. Det påvirker medarbejdernes trivsel og arbejdsmiljø og forringer servicen. De spareforslag, som er fremsat rammer fortrinsvis forebyggelsen og sårbare borgere, hvilket vi ser på med stor bekymring.

Derudover vil en stor del af spareforslagene medføre øget pres og belastning på personalet andre steder i centeret eller organisationen, hvis de effektueres. CenterMED for Sundhed og Omsorg ser på dette med stor bekymring, da driften mange steder allerede er udfordret.

CenterMED opfordrer til at man beslutter en anden og længere budgetproces for at sikre mere stabilitet og ro i organisationen, idet den nuværende budgetproces slider på organisationen og særligt de medarbejdere der er ansat på områder, der udsættes for spareforslag hvert år.

BSU-11-04: Nedsat åbningstid for børnehusene – 1 time ugentligt

CenterMED i Sundhed og Omsorg ønsker at udtrykke bekymring for forslaget om den nedsatte åbningstid i daginstitutioner, da vi som medarbejdere i kommunen er afhængige af at vi kan møde på alle tidspunkter af døgnet. Vi arbejder med at tilrettelægge vores vagter efter borgernes behov og arbejder i forskellige vagtlag og med forskellige mødetidspunkter. Ledelsen arbejder derudover på at tilbyde medarbejdere 37 timer og dette er svært for flere særligt enlige at få til at gå op med institutioners lukketider i forvejen.

SSU-13-02: Nedlæggelse af projekt "move out" for misbrugstruede unge.

CenterMED for Sundhed og Omsorg er bekymrede for at vi får en ny målgruppe ind i hjemmeplejen, som skal have hjælp til praktiske gøremål og evt. andet, som vi vil have svært ved at håndtere. Vi har ikke ydelser og kompetencer, som vil dække deres behov.

SSU-31-05: Reduktion af rammebudget plejeboligområdet – Afskaffelse af bedre bemanning

Plejens kvalitet kan ikke opretholdes, hvis der skæres i rammebudgettet. Der vil komme øget belastning på medarbejderne.

SSU-31-06: Afskaffelse af fokustid hjemmeplejen

Det er særligt vigtigt at personalet har fokustid til at få muligheden for faglig sparring omkring komplekse borgerforløb. Der er bekymring for, at opgaver ender med at skulle varetages i frokosten eller som overarbejde. Personalet føler sig presset over forslaget, og der er allerede personale, som overvejer at søge væk, hvis dette bliver vedtaget. Der er bekymring for at det kan få negativ betydning for sygefraværet, hvis dette besparelsesforslag vedtages.

SSU-31-07: Administrativ personale reduktion

Der ses med bekymring på forslaget, da reduktion i administrative timer vil betyde dårligere løsning af administrative opgaver generelt og mindre administrativ bistand til ledere og kolleger. De administrative opgaver, der under alle omstændigheder skal løses, vil tilfalde allerede travle ledere og fagpersonale, som oven i købet må forventes at løse dem mindre effektivt og i nogle tilfælde til en højere løn end

administrativt uddannet personale. Sammenlægningen af størstedelen af Center for Ældre og Center for Sundhed og Forebyggelse i det nye Center for Sundhed og Omsorg giver anledning til løsning af administrative opgaver på tværs af det nye, meget store center. Til dette formål etablerer man et fælles forum for alle de administrative medarbejdere i centeret. Man kan dog ikke forvente, at det udmønter sig i en effektivisering i løsningen af de administrative opgaver. Til en start vil det forventeligt kræve ekstra ressourcer at skabe sammenhængskraft og ensretning for medarbejderne, og deres respektive afdelinger og teams, imellem. Derfor er en reduktion i administrative timer ikke kun generelt bekymrende men vil også falde enormt uheldigt primo 2025, hvor etableringen af en fælles kultur og ensretning i opgaveløsningen i det nye center må forventes stadig at være undervejs.

SSU-31-09: Reducering af pædagogiske indsatser på plejecentre

Hvis man vælger at spare pædagogerne væk, vil der komme en øget belastning på det øvrige personale, idet der fortsat er en forventning om at der laves pædagogiske planer og aktiviteter for beboerne. Der vil desuden mangel sparring til leder og medarbejdere.

SSU-31-10: Ophør af brobygningsindsatsen

Hvis man vælger at spare brobyggerne væk, vil der komme en øget belastning på det øvrige personale.

SSU-32-01,02 og 03: Lukning af aktivitets- og samværstilbud m.m.

CenterMED for Sundhed og Omsorg har en bekymring om, at den foreslåede besparelse vil give øget belastning på Sundhed og Omsorgs området, i form af øgede opgaver i hjemmeplejen og dagcenteret.

SSU-33-01: Rusmidler – reduktion af medarbejdertimer i stof- og alkoholbehandling for hhv. voksne og unge

Der er borgere tilknyttet Center for Sundhed og Omsorg som der venter på behandling i stof- og alkoholbehandling, og vi ser med bekymring på stigende ventetider. Ligeså kan vi være bekymrede for at behandlingerne trækker ud grundet den længere ventetid. Dette kan medføre at ældreplejen skal støtte mere op om borgerne.

SSU-33-03: Genoptræning – Personalereduktion genoptræning, træning og rehabilitering

Der vil være fare for øget belastning i Center for Sundhed og Omsorg.

SSU-33-04: Kommunikationscentret – Personalereduktion på hjerneskade- og synsområdet

Der er bekymring for, at dette vil medføre et større pres på personalet i genoptræning i Center for Sundhed og Omsorg.

SSU-33-06: Kommunikationscenteret – Reduktion af aktiviteter i Ressourcevejen

Der er bekymring for, at dette vil medføre et større pres på personalet i genoptræning i Center for Sundhed og Omsorg.

SSU-33-07: Hjælpemidler – Personalereduktion i myndighedsgruppen

Forlængede sagsbehandlingstider for hjælpemidler vil kunne påvirke arbejdsmiljøbelastningen for medarbejderne ude i driften.

SSU-33-08: Hjælpemidler – Personalereduktion i tekniker-, fragt-, vaskeri- og lagergruppen

Hvis hjælpemidler ikke bliver bragt ud vil det kunne påvirke arbejdsmiljøbelastningen for medarbejderne ude i driften.

SSU-33-10: Sønderbo – Nedlæggelse af dagcentertilbud i Nexø/Reduktion af dagcenterpladser

Der vil komme øget belastning for medarbejderne i den øvrige del af centeret.

NMPU-55-14: Nedlukning af 15 udvalgte offentlige toiletter

En lukning af offentlige toiletter vil give en stor forringelse af arbejdsmiljøforholdene for udekørende hjemmeplejere, som dagligt benytter de offentlige toiletter. Ved lukning af toiletterne vil afstanden til et toilet også give logistiske samt tidsmæssige udfordringer i forhold til hjemmeplejens ruter.

Kommentering vedr. budget 2025.

CenterMED for Trafik, Ejendomme og Drift, har på sit møde d. 4. juli 2024 drøftet høringsmateriale vedr. budget 2025 og har følgende bemærkninger:

BSU-13-07	Lukning af Ungdomsskolens klubber i Klemensker og Nexø
BSU-13-07a	Lukning af Ungdomsskolens klub i Klemensker
BSU-13-07b	Lukning af Ungdomsskolens klub i Nexø

Hvis et af overstående besparelsesforslag kommer til at indgå i budget 2025, vil det få personalemæssige konsekvenser for personalet i Rengøringservice, da vi går ud fra, at de pågældende bygninger lukkes ned, og der derfor ikke skal gøres rent.

SSU-33-10	Sønderbo - Nedlæggelse af dagcenter tilbud i Nexø/Reduktion af dagcenterpladser
------------------	--

Forslaget vil få betydning for DeViKa, som leverer mad og serviceydelser til dagcenteret. Det vil derfor få personalemæssige konsekvenser, hvis dagcentertilbuddet i Nexø lukkes – svarende til ca. 0,4 årsværk.

SSU-32-01	Lukning af aktivitets- og samværstilbuddet Lindehuset
------------------	--

Hvis overstående besparelsesforslag kommer til at indgå i budget 2025, vil det få personalemæssige konsekvenser for den rengøringsassistent, der gør rent på lokationen, da vi går ud fra, at den pågældende bygning lukkes ned, og der derfor ikke skal gøres rent.

NMPU-54-01	Vej og Park – Nedlukning af dele af materialegården i Nexø
-------------------	---

Hvis overstående besparelsesforslag kommer til at indgå i budget 2025, vil det få personalemæssige konsekvenser for den rengøringsassistent, der gør rent på lokationen, da vi går ud fra, at den pågældende bygning lukkes ned, og der derfor ikke skal gøres rent.

NMPU 52-01	Reduktion på stranddrift
-------------------	---------------------------------

NMPU 52-03	Reduktion på naturpleje
-------------------	--------------------------------

NMPU 53-01	Grønne områder og natur legepladser invasive arter rynket rose
-------------------	---

NMPU 53-08	Veje – rabatter langs vejene – reduceret afhøvling
-------------------	---

NMPU 53-09	Veje – rammereduktion på vejservice
-------------------	--

NMPU 55-14	Nedlukning af 15 udvalgte offentlige toiletter
-------------------	---

Ovenstående 6 forslag vil medføre en reduktion på ca. 4 årsværk for Vej, park og anlæg

CenterMED gør endvidere opmærksom på, at flere af besparelsesforslagene ikke harmonerer med det politiske ønske, om at tiltrække flere helårsturister til Bornholm.

Endvidere kan trivslen på arbejdspladsen være dalende, da der ikke er mulighed for at udføre arbejdet tilfredsstillende.

15. august 2024

Kommentarer til forslagene til budget 2025 fra CenterMED i Økonomi og Personale

CenterMED har på møde den 12. august 2024 drøftet forslag til budget 2025 og har nedenstående bemærkninger.

CenterMED oplever et stigende pres på centrets kerneopgaver. Flere driftsområder i kommunen er presset på økonomien og ressourcer, hvilket medfører et større behov for understøttelse fra vores side. Der opleves generelt flere opgaver i centret, og CenterMED er bekymret for, om vi kan løse alle opgaver med de nuværende ressourcer. Med den økonomiske situation for 2025 og de massive besparelser, som må forventes, er CenterMED bekymret for, at det vil lægge et yderligere pres på medarbejderne i ØP.

CenterMED gør opmærksom på, at flere af spareforslagene på ØKU's område har karakter af, at en opgave eller udgift blot flyttes til andre centre, og der dermed ikke er tale om reelle besparelser. Det gælder fx de forholdsvis små besparelser på fælles kontorartikler, makulatorer og automatisk dørkontrol. I vores øjne bør disse opgaver fortsat håndteres centralt og dermed mere effektivt.

PC'ere er et arbejdsredskab, som vi er dybt afhængige af i vores opgaveløsning. Et spareforslag går på mindre batterier og et andet spareforslag vedrører kommunens datacentre. Begge forslag vil kunne have negativ betydning for den daglige drift og opgaveløsning.

Endelig gør CenterMED opmærksom på, at der tidligere er sparet på rengøringen af kontorer, og vi har derfor svært ved at se, at der kan spares yderligere uden at det får betydning for hygiejne og sundhed på arbejdspladsen.

CenterMED er i øvrigt enig i HovedMED's bekymring for den betydning, spareforslagene har på BRK som attraktiv arbejdsplads, og hvad det betyder for den generelle trivsel, sygefravær, rekruttering og fastholdelse i BRK.

NOTAT

Modtagere:
Kommunalbestyrelsen

Bornholms Regionskommune
Staben
Staben@brk.dk
www.brk.dk
CVR: 26 69 63 48

14. august 2024

Bemærkninger fra StabsMED til budgetforslag 2025

StabsMED har afholdt møde den 14. august 2024 og har følgende bemærkninger:

Vedr. SSU-33-12: Ophør af frivillighedskonsulentstilling

Frivillighedskonsulenten er blevet flyttet til Staben i forbindelse med organisationsændringen den 1. juni 2024. Såfremt besparelsen vedtages, vil øvrige medarbejdere i Staben skulle overtage administrationen af § 18-midler, hvilket vil give yderligere arbejdspress. Konkret forventes opgaven med administrationen af midlerne at være i størrelsesordenen 10 timer pr. uge, svarende til ca. en kvart fuldtidsstilling, der vil skulle løses inden for de eksisterende rammer. Stabens arbejdsmiljø er i forvejen karakteriseret ved stor arbejdsmængde og tidspres og da Staben tillige har overtaget opgaven omkring køb og salg af fast ejendom den 1. juni uden tilførsel af ressourcer, vil den ekstra opgave udfordre arbejdsmiljøet yderligere.

Vedr. NMPU-55-16: Overgår til 14.dages rengøring på administrationerne

StabsMED finder det problematisk, såfremt besparelsesforslag om reduceret rengøring på administrationerne vedtages. Med politikken for attraktiv arbejdsplads har BRK blandt andet fokus på at styrke arbejdsmiljøet og nedbringe sygefraværet. Reduceret rengøring i kontorlokalerne vil have negativ indflydelse på arbejdsmiljøet, øge risikoen for smittespredning, allergiske reaktioner og stigning i sygefraværet. At arbejde i omgivelser der bærer præg af manglende rengøring vil mindske arbejdsglæden.

Vedr. ØKU-65-01 Nedlæggelse af stilling som udviklingskonsulent

Det er i spareforslaget nævnt, at nedlæggelsen af stillingen som udviklingskonsulent vil medføre, at der er muligheder, der ikke gribes på grund af mangel på ressourcer. StabsMED vil gerne uddybe, idet der fx kan være tale om muligheder som fx deltagelse af tværgående udviklingsprojekter med ekstern finansiering såvel som behov for analyse- eller projektledelsesbistand fra den resterende organisation eller fra eksterne parter. Hvis stillingen nedlægges vil det, som tilfældet er i øjeblikket, hvor stillingen er vakant, medføre at Staben fremover må sige nej til eller prioritere mellem de udviklings- og analyseopgaver, der opstår i og omkring organisationen. Dette vil medføre, at opgaverne enten ikke løses, at de løses på et andet niveau eller at der indkøbes eksterne konsulenter til løsning af opgaven.

Venlig hilsen
StabsMED

Jens Kristian Pihl og Marianne Westergaard (formænd)
Betina Bjersted Radovanovic Barbossa og Elise Ipsen (næstformænd)

ADHD-foreningen

Lokalafdeling Bornholm

9. august 2024

Hørings svar vedr. sparekatalog for budget 2025

ADHD-foreningen ser med dyb bekymring på mange af de foreslåede besparelser i sparekataloget for budget 2025, især dem der direkte berører borgere med ADHD eller dem, der er i tæt kontakt med mennesker med ADHD. ADHD er en kompleks neurologisk udviklingsforstyrrelse, som kræver særlig opmærksomhed og støtte i både skole-, social- og sundhedssystemet. De foreslåede besparelser risikerer at forværre den allerede udfordrende situation for disse borgere og deres familier.

I Danmark vurderes det, at mellem 3-5% af børn opfylder kriterierne for en ADHD-diagnose. For voksne anslås det, at 1-3% har ADHD, og op mod 70% af disse voksne står uden for arbejdsstyrken. Desuden er 44,4% af 18-årige med ADHD ikke i gang med en ungdomsuddannelse. For mange af disse mennesker er den nødvendige støtte afgørende for deres evne til at deltage aktivt i samfundet.

Vi har følgende overordnede kommentarer til spareforslagene inden for disse områder:

Børne- og skoleudvalget (BSU):

- BSU-11-06 Reduktion af en stilling i Inklusions- og ressource teamet
- BSU-12-03 Ophør af brug af eksterne leverandører til samvær på Bornholm
- BSU-12-06 Justering af afgørelser om indsatser via det tværgående støttekorps og familiepleje
- BSU-12-07 Reduktion i budget til Forebyggende Indsatser/Børn, Unge og Familiekontakten
- BSU-12-09 Familiebehandling, reduktion i antallet af behandlere
- BSU-12-10 Hyppigere og intensiveret opfølgning mhp. reduktion af udgifter vedr. foranstaltninger
- BSU-13-02 Nedlæggelse af projekt 'Move Out' for misbrugstruende unge
- BSU-13-04 Midlertidig ophør af pulje til efter- og videreuddannelse af lærere og pædagoger i folkeskolen
- BSU-13-06 Midlertidig ophør af tilskud til to-voksenordning
- BSU-13-08 Ophør af pulje til inklusionsprojekter
- BSU-13-10 Reduktion af en stilling i Ressource teamet i Center for Skole
- BSU-13-11 Nedlæggelse af erhvervsklassen E8
- BSU-13-15 Midlertidig ophør af pulje til uddannelse af Ressource teamet
- BSU-13-16 Midlertidig reduktion af pulje til kompetenceløft på skoleområdet

Disse besparelser vil have en direkte negativ indvirkning på børn og unge med ADHD, som allerede er i en udsat position. Reduktioner i inklusions- og ressource teamet samt ophør af puljer til inklusionsprojekter vil svække den nødvendige støtte, som børn med ADHD har brug for i skolen. Manglende inklusion og tilpasning af læringsmiljøet kan føre til øget skolefravær, mistro og i værste fald skolefrafald. En reduktion i forebyggende indsatser og familiebehandling vil yderligere belaste familier, som ofte allerede kæmper med komplekse udfordringer i hverdagen.

ADHD-foreningen

Lokalafdeling Bornholm

Social- og sundhedsudvalget (SSU):

- SSU-32-01 Lukning af aktivitets- og samværstilbuddet Lindehuset
- SSU-32-02 Lukning af lørdags og helligdags åbent i Midtpunktet i Socialpsykiatrien
- SSU-32-03 Lukning af aktivitets- og samværstilbud Vestergade
- SSU-32-04 Reduktion af udgifter vedr. foranstaltninger
- SSU-32-05 Rammebesparelse på aktivitets- og samværstilbud
- SSU-32-06 Rammebesparelse for botilbud og socialpsykiatri
- SSU-32-07 Salg af pladser på Kommandanthøjen
- SSU-33-01 Rusmidler - reduktion af medarbejdertimer i stof- og alkoholbehandling for hhv. voksne og unge
- SSU-33-02 Rusmidler - opsige aftalen om driftstilskud til TUBA Bornholm
- SSU-33-09 Hjælpemidler - Mindre lagerbeholdning og generel opstramning på hjælpemiddelområdet
- SSU-33-12 Tværgående sundhedsteam - Ophør af frivillighedskonsulentstilling
- SSU-33-13 Tandplejen - Reduktion af socialtandplejetilbuddet
- SSU-33-14 Tandplejen - Personalereduktion

Besparelser inden for psykiatri- og handicapområdet vil få alvorlige konsekvenser for personer med ADHD, der ofte har brug for vedvarende støtte og kontakt med det sociale system. Lukning af aktivitets- og samværstilbud samt reduktioner i socialpædagogisk støtte vil isolere disse borgere yderligere, øge risikoen for social marginalisering og forværre deres mentale helbred. Reduktioner inden for rusmiddelområdet kan have særlig alvorlige konsekvenser, da personer med ADHD har en højere risiko for at udvikle misbrugsproblemer, og en mindsket indsats vil kunne føre til flere alvorlige sociale og sundhedsmæssige udfordringer.

Hvis forslaget om bortfald af tilskud til frivillighedskonsulent vedtages, vil det få stor betydning for det aktive foreningsliv på Bornholm. De frivillige løfter en del af kommunens opgaver ift. bl.a. at mindske ensomhed og skabe gode og sunde fællesskaber og aktiviteter.

Erhvervs- bolig- og beskæftigelsesudvalget (EBBU):

- EBBU-41-03 Reduktion i antal afklaringspladser - Stop af visitering til Lindehuset
- EBBU-41-04 Reduktion i antal afklaringspladser - Kantinen Vibegård
- EBBU-41-05 Reduktion i antal afklaringspladser - Gaarden (Plantagen)
- EBBU-41-06 Reduktion i antal afklaringspladser - Håndværkertilbuddet (lukkes)

Nedlæggelsen af afklaringsforløb vil ramme de mest sårbare borgere med ADHD, der ofte har brug for længere tid til at finde deres vej i uddannelses- og arbejdslivet. For personer med ADHD er struktur, vejledning og støtte afgørende for at kunne fungere i dagligdagen og undgå at falde ud af uddannelses- og

ADHD-foreningen

Lokalafdeling Bornholm

arbejdsmarkedet. Disse besparelser kan derfor på længere sigt føre til større udgifter for kommunen, da flere borgere risikerer at blive afhængige af sociale ydelser.

Fritids- kultur- og lokalsamfundsudvalget (FKLU):

FKLU-21-06 Bortfald af sommerferieaktiviteter for børn og unge

Mange børn med ADHD har brug for strukturerede aktiviteter for at trives, især i ferieperioderne, hvor skolesystemets rammer ikke er til stede. Bortfaldet af sommerferieaktiviteter vil for mange familier være et stort tab og kan føre til øget mistrivsel blandt disse børn. Manglende aktiviteter kan også øge risikoen for, at disse børn udvikler adfærdsmæssige udfordringer, der kan blive svære at håndtere uden den rette støtte.

Vi opfordrer på det kraftigste kommunen til at genoverveje disse spareforslag og til at fokusere på at sikre de rette støttemuligheder for borgere med ADHD. Det er afgørende, at vi som samfund investerer i trivsel, inklusion og støtte, da det ikke blot vil sikre en bedre livskvalitet for de berørte, men også mindske behovet for mere indgribende og omkostningstunge foranstaltninger på sigt.

Kommunalbestyrelsesmedlemmerne er meget velkomne til at henvende sig til ADHD-foreningen, lokalafdeling Bornholm, for yderligere spørgsmål eller ved behov for information om ADHD. Vi indgår fortsat meget gerne i en konstruktiv dialog.

Til sidst vil vi gøre opmærksom på vigtigheden i at overholde gældende lovgivning uanset økonomisk grundlag og samtidig påpege, at Danmark (og dermed også Bornholms Regionskommune) har tilsluttet sig Handicapkonventionen og de hertil gældende regler.

Med venlig hilsen

På vegne af bestyrelsen i ADHD-foreningen lokalafdeling Bornholm

Selina Munch-Petersen

formand

ADHD i tal

ADHD/ADD er en neuropsykiatrisk lidelse, som både børn og voksne kan lide af. Med den rette viden, redskaber og behandling er der masser af mennesker med ADHD, som lever gode liv målt på både livskvalitet, sundhed og indkomst.

ADHD, gener og arvelighed

- 74% af den samlede risiko for ADHD kan forklares ved genetik (Faraone & Larsson, 2019).
- ADHD er meget arveligt, og man anslår, at 25-50% af forældre til børn med ADHD, selv opfylder diagnosekravene for ADHD (Chronis-Tuscano et al., 2017).
- Forældre og søskende til børn med ADHD har 2-8 gange større risiko for selv at have ADHD (Daley, 2014).

ADHD og udbredelse

- Det anslås at 5,9% af børn og unge har ADHD, og 2,5% af den voksne befolkning har ADHD globalt (Faraone et al., 2021).
- Ca. en tredjedel af alle børn og unge med kontakt til sygehuspsykiatrien i Danmark har ADHD (Sundheds- og Ældreministeriet, 2018).
- Det er globalt set oftere drenge end piger der får diagnosen ADHD (forhold 2:1) (Faraone et al., 2021).
- I Danmark er 70% af børn og unge, med diagnosen ADHD, drenge (Sundheds- og Ældreministeriet, 2018).
- I Danmark er 56% af voksne, med diagnosen ADHD, mænd (Sundheds- og Ældreministeriet, 2018).
- I Danmark diagnosticeres drenge med ADHD i gennemsnit som 8-årige, hvorimod piger med ADHD i gennemsnit diagnosticeres som 17-årige (Dalsgaard, Thorsteinsson et al., 2020).

ADHD og tillægsdiagnoser

- Et norsk studie viser, at 53,5% af voksne kvinder og 48,5% af voksne mænd med ADHD har en eller flere psykiatriske lidelser (Solberg et al., 2018):
 - 26% af kvinder og 13% af mænd med ADHD har angst
 - 13% af kvinder og 9% af mænd med ADHD har bipolar affektiv lidelse
 - 29% af kvinder og 20% af mænd med ADHD har depression
 - 14% af kvinder og 9% af mænd med ADHD har en personlighedsforstyrrelse
 - 2,5% af kvinder og 4,2% af mænd med ADHD har skizofreni
 - 16,2% af kvinder og 28% af mænd med ADHD har en misbrugslidelse
- Et dansk studie viser, at 52% af børn og unge med ADHD har mindst én anden psykiatrisk lidelse, og 26% har to eller flere psykiatriske lidelser (Jensen & Steinhausen, 2015):
 - 17% af børn og unge med ADHD har en adfærdsforstyrrelse
 - 15% af børn og unge med ADHD har en udviklingsforstyrrelse relateret til sprog, indlæring eller motorik
 - 12% af børn og unge med ADHD har autisme
- For 70-80% af børn og unge ledsages ADHD af andre sygdomme (Houmann et al., 2014).
- Børn med ADHD har dobbelt så tit søvnproblemer som børn uden ADHD (Daley, 2014).
- Voksne med ADHD har i gennemsnit 2,5 psykiske diagnoser (Rockwool Fondens Forskningsenhed, 2014).

ADHD og grundskole i et dansk perspektiv

- ADHD som støtteårsag i folkeskolen er steget fra 5,9% i 2015 til 8,9% i 2021 (VIVE, 2022).
- Kun 49% af piger med ADHD og 41% af drenge med ADHD har bestået 9. klasses afgangseksamen (Dalsgaard, McGrath et al., 2020).
- Den gennemsnitlige afgangskarakter for børn og unge med ADHD er 5,0. Den gennemsnitlige afgangskarakter er 7,0 generelt set (Sundheds- og Ældreministeriet, 2018).

ADHD og uddannelse i et dansk perspektiv

- Lidt over 60% af voksne med ADHD har grundskolen som højeste uddannelsesniveau (Sundheds- og Ældreministeriet, 2018).
- 63,7% af de unge med ADHD har ikke fuldført en ungdomsuddannelse som 18-årige (Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 2019).
- 44,4% af 18-årige med ADHD er ikke i gang med en ungdomsuddannelse (Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 2019).
- Under 10% af voksne med ADHD har en videregående uddannelse (Sundheds- og Ældreministeriet, 2018).
- 25% af unge med ADHD mellem 15-24 år står uden for job og uddannelse (Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 2022).

ADHD og arbejde i et dansk perspektiv

- 70% af voksne med ADHD står uden for den danske arbejdsstyrke (Sundheds- og Ældreministeriet, 2018).
- Over 30% af voksne med ADHD befinder sig i lavindkomstgruppen. Til sammenligning er det 7% af den resterende befolkning (Sundheds- og Ældreministeriet, 2018).
- Mennesker med ADHD tjener i gennemsnit 114.000 kr. mindre om året, har 4.000 kr. mindre netto til sig selv om måneden og bruger 5 gange så meget på medicin som sammenlignelige grupper (Rockwool Fondens Forskningsenhed, 2014).
- Cirka 30 pct. af de unge/voksne med ADHD har modtaget kontanthjælp i 1½ år eller mere i perioden 2014-2016 (Rockwool Fondens Forskningsenhed, 2014).
- Ca. 66% af de voksendiagnosticerede med ADHD har ikke et job (Rockwool Fondens Forskningsenhed, 2014).

ADHD og risikoadfærd

Kriminalitet

- I Danmark er 10% af voksne med ADHD dømt for overtrædelse af straffeloven inden for de seneste 5 år – mod 2% af den resterende befolkning (Sundheds- og Ældreministeriet, 2018).
- I Danmark er 35% af voksne med ADHD straffet for en kriminel handling (herunder bøde) – mod 20% af den øvrige befolkning (Rockwool Fondens Forskningsenhed, 2014).
- Et dansk opfølgingsstudie viste, at 47% af de fulgte børn med ADHD havde fået en dom for en kriminel handling som voksne. Sammenlignet med børn uden ADHD, havde de fem gange højere risiko for at få en dom og 12 gange højere risiko for at få en voldsdom (Dalsgaard et al., 2013).

Seksuel adfærd og overgreb

- Et dansk studie viser at unge med ADHD mellem 7-18 år havde 3,7 gange højere risiko for at anmelde et seksuelt overgreb sammenlignet med unge uden ADHD (Christoffersen, 2020).
- Et dansk studie viser, at piger med ADHD i alderen 12-16 år har 3,5 gang højere risiko for at blive gravide sammenlignet med piger uden ADHD (Østergaard et al., 2017).

Selv mord

- Et canadisk studie viser, at 14% af voksne med ADHD har forsøgt selvmord, sammenlignet med 2,7% af voksne uden ADHD (Fuller-Thomsen et al., 2020).
- Et dansk studie viser, at mennesker med ADHD har 4 gange højere risiko for at forsøge eller gennemføre et selvmord sammenlignet med mennesker uden ADHD (Fitzgerald et al., 2019).

Ulykker

- Et amerikansk studie viser, at unge med ADHD har 62% højere risiko for at indgå i en trafikulykke i løbet af deres første år med kørekort sammenlignet med unge uden ADHD (Curry et al., 2019).
- Et amerikansk studie viser, at børn med ADHD har 4 gange højere risiko for at pådrage sig en utilsigtet forgiftning, to gange højere risiko for at pådrage sig brandskader, og 25% øget risiko for at pådrage sig brud eller brækkede knogler sammenlignet med børn uden ADHD (Prasad et al., 2018).

ADHD og samfundsøkonomiske omkostninger

- Et dansk studie viser, at de gennemsnitlige, årlige samfundsmæssige omkostninger ved en person med ADHD er 120.000 kr. Hvis man inkluderer overførselsindkomster, stiger dette tal til lige over 170.000 kr. (Jenum et al., 2020).
- Et dansk studie viser, at den gennemsnitlige årlige økonomiske byrde for voksne med ADHD er på lige knap 150.000 kr. (Daley et al., 2019).

ADHD og medicin

Der forskes stadig i, hvordan man bedst behandler ADHD, og indtil videre peger forskningen på, at det primært er den medicinske behandling, der har en positiv effekt på kernesymptomerne.

Den ikke-medicinske behandling kan afhjælpe symptomer som indlærings- og adfærdsvanskeligheder og har en positiv effekt på komorbide symptomer som angst og depression. Den ikke-medicinske behandling bør derfor altid indgå i den medicinske behandling af ADHD (Houmann et al., 2014).

- 1,59% af den 0-17-årige befolkningsgruppe i Danmark indløste i 2020 recept på ADHD-medicin. I 2010 lå dette tal på 1,23% i 2010 (tal trukket fra www.medstat.dk).
- 0,91% af den voksne befolkningsgruppe i Danmark, indløste i 2020 ADHD-medicin. I 2010 lå dette tal på 0,39% (tal trukket fra www.medstat.dk).

ADHD-medicinforbrug fordelt på regioner i 2021 (tal trukket fra www.medstat.dk):

- Region Syddanmark: 9,40 personer pr. 1000. indbyggere
- Region Hovedstaden: 11,30 personer pr. 1000. indbyggere
- Region Nordjylland: 13,78 personer pr. 1000. indbyggere
- Region Midtjylland: 16,39 personer pr. 1000. indbyggere
- Region Sjælland: 11,97 personer pr. 1000. indbyggere

ADHD i tal er senest opdateret d. 20.10.22

Litteraturliste

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. (2019). *Mange unge med handicap får ikke en ungdomsuddannelse*. [Analyse].

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. (2022). *Unge med handicap står oftere uden job og uddannelse*. [Analyse].

Christoffersen, MN. (2020). Sexual Crime Against Schoolchildren With Disabilities: A Nationwide Prospective Birth Cohort Study. *Journal of Interpersonal Violence*, (37(3-4)).

Chronis-Tuscano A, Wang CH, Woods KE, Strickland J, Stein MA. (2017). Parent ADHD and Evidence-Based Treatment for Their Children: Review and Directions for Future Research. *J Abnorm Child Psychol*, (45).

Curry AE, Yerys BE, Metzger KB, Carey ME, Power TJ. (2019). Traffic Crashes, Violations, and Suspensions Among Young Drivers With ADHD. *Pediatrics*, (143(6)).

Daley D, Jacobsen RH, Lange AM, Sorensen A, Walldorf J. (2019). The economic burden of adult attention deficit hyperactivity disorder: A sibling comparison cost analysis. *Eur Psychiatry*, (61(41-48)).

Dalsgaard S, Mortensen PB, Frydenberg M, Thomsen PH. (2014) Long-term criminal outcome of children with attention deficit hyperactivity disorder. *Crim Behav Ment Health*, (23(2)).

Dalsgaard S, Mortensen PB, Frydenberg M, Thomsen PH. (2014). ADHD, stimulant treatment in childhood and subsequent substance abuse in adulthood - a naturalistic long-term follow-up study. *Addict. Behav.* (39(1)).

Dalsgaard S, McGrath J, Østergaard SD, Wray NR, Pedersen CB, Mortensen PB, Petersen L. (2020). Association of Mental Disorder in Childhood and Adolescence With Subsequent Educational Achievement. *JAMA Psychiatry*, (77).

Dalsgaard S, Thorsteinsson E, Trabjerg BB, Schullehner J, Plana-Ripoll O, Brikell I, Wimberley T, Thygesen M, Madsen KB, Timmerman A, Schendel D, McGrath JJ, Mortensen PB, Pedersen CB. (2020). Incidence Rates and Cumulative Incidences of the Full Spectrum of Diagnosed Mental Disorders in Childhood and Adolescence. *JAMA Psychiatry*, (77(2)).

Faraone SV, Banaschewski T, Coghill D, Zheng Y, Biederman J, Bellgrove MA, Newcorn JH, Gignac M, Al Saud NM, Manor I, Rohde LA, Yang L, Cortese S, Almagor D, Stein MA, Albatti TH, Aljoudi HF, Alqahtani MMJ, Asherson P, Atwoli L, Bölte S, Buitelaar JK, Crunelle CL, Daley D, Dalsgaard S, Döpfner M, Espinet S, Fitzgerald M, Franke B, Gerlach M, Haavik J, Hartman CA, Hartung CM, Hinshaw SP, Hoekstra PJ, Hollis C, Kollins SH, Sandra Kooij JJ, Kuntsi J, Larsson H, Li T, Liu J, Merzon E, Mattingly G, Mattos P, McCarthy S, Mikami AY, Molina BSG, Nigg JT, Purper-Ouakil D, Omigbodun OO, Polanczyk GV, Pollak Y, Poulton AS, Rajkumar RP, Reding A, Reif A, Rubia K, Rucklidge J, Romanos M, Ramos-Quiroga JA, Schellekens A, Scheres A, Schoeman R, Schweitzer JB, Shah H, Solanto MV, Sonuga-Barke E, Soutullo C, Steinhausen HC, Swanson JM, Thapar A, Tripp G, van de Glind G, van den Brink W, Van der Oord S, Venter A, Vitiello B, Walitza S, Wang Y. (2021). The World Federation of ADHD International Consensus Statement: 208 Evidence-based conclusions about the disorder. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, (128).

Faraone SV, Larsson H. (2019). Genetics of attention deficit hyperactivity disorder. *Mol Psychiatry*, (24(4)).

Fitzgerald C, Dalsgaard S, Nordentoft M, Erlangsen A. (2019). Suicidal behaviour among persons with attention-deficit hyperactivity disorder. *Br J Psychiatry*, (7(1-6)).

Fuller-Thomson E, Rivière RN, Carrique L, Agbekaya S. (2020). The dark side of ADHD: Factors associated with suicide attempts among those with ADHD in a national representative Canadian Sample. *Archives of Suicide Research*, (26(3)).

Houmann T, Bilenberg N, Ærthøj JP, Andersen O, Moreno SI. (2014). ADHD hos børn og unge – en fortsat udfordring. *Institut for Rationel Farmakoterapi*, (6).

Jennum P, Hastrup LH, Ibsen R, Kjellberg J, Simonsen E. (2020). Welfare consequences for people diagnosed with attention deficit hyperactivity disorder (ADHD): A matched nationwide study in Denmark. *Eur Neuropsychopharmacol*, (37(29–38)).

Jensen CM, Steinhausen HC. (2015). Comorbid mental disorders in children and adolescents with attention-deficit/hyperactivity disorder in a large nationwide study. *Atten Defic Hyperact Disord*, (7(1)).

Østergaard SD, Dalsgaard S, Faraone SV, Munk-Olsen T, Laursen TM. (2017). Teenage Parenthood and Birth Rates for Individuals With and Without Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder: A Nationwide Cohort Study. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, (56(7)).

Prasad V, West J, Sayal K, Kendrick D. (2018). Injury among children and young people with and without attention-deficit hyperactivity disorder in the community: The risk of fractures, thermal injuries, and poisonings. *Child Care Health Dev*, (44(6)).

Rockwool Fondens Forskningsenhed. (2014). ADHD koster ubehandlet knap 3 mia. kroner om året. *Nyt fra Rockwool Fondens Forskningsenhed*.

Social- og Indenrigsministeriet. (2020). *Udviklingstendenser i forhold til børn og unge med psykiatriske diagnoser* [Analyse].

Solberg BS, Halmøy A, Engeland A, Igland J, Haavik J, Klungøy K. (2018). Gender differences in psychiatric comorbidity: a population-based study of 40 000 adults with attention deficit hyperactivity disorder. *Acta Psychiatr Scand*, (137(3)).

Sundheds- og Ældreministeriet. (2018). *Demografiske og Socioøkonomiske forskelle i kontaktmønstret til psykiatrien* [Analyse].

VIVE: Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (2022): *Støtte, støttebehov og elevresultater. Delrapport 1. Inkluderende læringsmiljøer og specialpædagogisk bistand*. [Rapport]

14. august 2024

Hørings svar vedr. budget 2025 fra Heldagsskolens MED-udvalg

BSU-11-05: Tilpasning af uddannet personale i dagtilbud.

Begrænset fagligt kompetence i dagtilbuddene vil ramme de mest sårbare børn, og give dem yderligere begrænsninger i forhold til efterfølgende at kunne klare sig i et alment skoletilbud. Forventningen at der bliver øget pres på specialundervisningen.

BSU-13-02: Nedlæggelse af projekt "move-out" for misbrugstruede unge.

Vi oplever et stigende problem med misbrugstruede unge. Nedlæggelse af projektet – sammenholdt med at flere af de øvrige forbyggende indsatser spares væk, kan betyde, at unge der er kommet ud i et begyndende misbrug, ikke har mulighed for at få hurtig hjælp.

BSU-13-04: Midlertidig ophør af pulje til efter- videreuddannelse for lærere og pædagoger i Folkeskolen.

Med de voldsomme nedskæringer der finder sted og også har været de seneste år på skoleverdenen, finder vi det meget bekymrende at skære på den primære beskyttelsesfaktor overfor høje følelsesmæssige krav, som uddannelse beviseligt er. Hvis vi ikke kontinuerligt uddanner lærere og pædagoger, og prioriterer at få implementeret ny viden i skolerne, vil almenskolerne få endnu sværere ved at håndtere sårbare børn med uhensigtsmæssigt adfærdsmønster. Det kan i værste fald betyde øget sygefravær og lærer/pædagogflugt fra Almenskolerne.

Besparelser og forringelser på skoleområdet, vil forringe arbejdsvilkårene og påvirke de i forvejen udfordrede rekrutteringsvilkår.

Nedlægning af pulje til efteruddannelse af lærere og pædagoger:

I en i forvejen stram økonomi er det svært at finde økonomi til at uddanne personalet – puljen gør at vi har mulighed for eksempelvis at uddanne personale til de linjefag og funktioner, vi ikke kan rekruttere til.

BSU-13-05a: Forhøjelse af lærernes undervisningstid med to lektioner.

BSU-13-05b: Forhøjelse af lærernes undervisningstid med 1 lektion.

Forhøjelse af lærernes undervisningstid på enten 1 eller 2 lektioner vil være en klar forringelse af lærernes arbejdsvilkår. Det er i forvejen svært at tiltrække lærere og pædagoger til jobs på øens skoler, men dette vil øge rekrutteringsvanskelighederne.

Der vil blive en øget udgift til undervisningstillæg over de 750 timer.

Mere undervisningstid vil betyde mindre tid til forberedelse, som vil føre til dårligere forberedt undervisning og derved må man antage at elevernes faglige udbytte vil blive dårligere. Vi antager at forslaget er stillet for at der skal være færre hænder til at løfte den samme opgave. Derfor skal de tilbageblevne arbejde mere, for opgaven på en skole er ikke kun undervisning. Det er mange typer administrative og planlægningsmæssige opgaver, som stadig vil være der. Der vil bare være færre hænder til opgaven. Så udover mere undervisning og derved mindre forberedelse, vil der derudover være flere administrative og planlægningsmæssige opgaver til færre lærere. Vi er nervøse for at dette kommer til at forøge sygefraværet hos lærerne.

BSU-13-06: Midlertidig ophør af tilskud til to-voksenordning i folkeskolen.

Ophør af tilskud til to-voksenordning i Folkeskolen, forringer mulighederne for at sårbare børn vil kunne rummes i en almenklasse. Dette vil betyde, at flere elever bliver ekskluderet, og at dette kan føre til øget pres på specialundervisningsområdet.

BSU-13-07: Lukning af Ungdomsskolens klubber i Klemensker og Nexø.

Lukning i Klemensker rammer igen børn og unge på midtbornholm for at blive centreret i Rønne – den del af øen hvor der bor den gruppe med lavest socio-økonomisk index. Hvis ikke de har et tilbud i deres nærmiljø – tager de så andet sted hen?

Måske kan Rønnes børn tage en bus til Klemensker eller Nexø?

BSU-13-09: Reduktion af konsulenttimer i Center for skole, Administration og rådgivning.

Særligt på specialskolerne er vi pressede på et alt for stort ledelsesspænd til kun ledere og en sekretær. En reduktion af konsulenttimer i Center for skole, Administration og rådgivning vil blot øge det pres, fordi flere opgaver vil blive lagt ud til os decentralt.

BSU-13-13: Ophør af svømmeundervisning.

Vi synes det er meget bekymrende at vi – på en ø – vælger at spare svømmeundervisningen væk. Dog er vi enige i at skolerne skal sidestilles så der ikke er forskel i tilbud (og skolernes økonomiske muligheder) fra skole til skole.

Generelt:

Flere punkter peger på besparelse i uddannelse, ressourcepersoner, forebyggelse og støtte – det rammer igen de svageste familier og begrænser den tidlige indsats – Det er vores bekymring at det vil blive meget dyrere på den lange bane.

Center for børn og læring er ikke repræsenteret på oversigten over udvidelsesforslag. Vi undrer os over at man ikke har nogen ambitioner om at investere i skoleområdet – enten ved indkøb af ekstra specialskolepladser eller klæde almenområdet på til at løfte den øgede specialiserede elevgruppe.

Det er sørgeligt at se at børn og unge på Bornholm, kun ses som en udgift og ikke en investering.

Venlig hilsen

Afdelings-MED på Heldagsskolen
Østermarie

Fra: gyvelvej@privat.dk
Sendt: 7. august 2024 13:32
Til: Økonomi og Personale - Budget og indkøb. Budget
Emne: Vedr. budget spare forslag som jeg er modstander af og gør indsigelse imod.

BRK.

Jeg vil gerne råde Regionråde BRK, om ikke at stemme for følgende spare forslag

NMPU-55-06 Nedprioritering af vedlige holde af de off. toiletter.

NMPU-55-14 Nedlukning af 15 udvalgte toiletter.

Jeg vil anbefale at der stemmes imod forslagene så personer ikke skal stille deres nødtørft i naturens omgivelser.

Mvh Anders Svendsen.

Center for Økonomi og Personale

Mail: oep_budget@brk.dk

4. august 2024

Høringssvar fra Beboer og Pårørenderådet på Klintebo, 3720 Åkirkeby

Vi starter med at gentagne os i forhold til høringssvar budget 2024 og medgiver at alle bør bidrage til Bornholms Regionskommunes yderst pressede økonomi.

MEN, det lader ikke til at hverken politikere eller embedsfolk har lært nogen som helst at sidste års budgetforløb. "Parodien" fortsætter i forbindelse med budget 2025.

Vi gentager vores vores opfordring til at politikere, embedsfolk og borgere skal kunne se hinanden i øjnene, også i fremtiden.

Vi udtrykker igen stor bekymring over de fremlagte forslag til besparelser, begrundet i at det er besparelser som går ud over en gruppe af samfundets absolut svageste gruppe. Den pågældende gruppe har efterhånden "holdt for" i mange år, og nu må det stoppe.

Vi nævnte sidste år at der den 11. september 2023 ville blive afholdt et arrangement i Horsens med henblik på at den danske stat skulle give en officiel undskyld for den måde vi behandlede denne målgruppe på, tilbage i sær- og åndssvageforsorgens tid. Arrangement blev afholdt, men er åbenbart allerede glemt. Vi er godt på vej tilbage til de samme tilstande med de spareforslag der fremlægges.

Specifikke bemærkninger til spareforslag:

SSU-32-05 – rammebesparelse på aktivitets- og samværdstilbud

SSU-32-06 – ramme besparelse for botilbud og socialpsykiatri

- Salami metoden igen – som der anføres vil det endnu engang forringe serviceniveauet for målgruppen – absolut ikke tilstedeligt med baggrund i de betydelige besparelser det området har været udsat for i en længere årrække

NMPU-55-12 – lukning af varmvandsbassinet på Sønderbo

- Går ud fra at forslaget trækkes som følge af der IKKE er etableret varmvandsbassin i Gudhjem som anført i punkt 5/tidshorisont

På vegne af bruger- og pårørenderådet

Per N. Holm

20246710

Bornholms Regionskommune
Landemærket 26
3700 Rønne
pr. mail til: oep-budget@brk.dk

Rønne, den 7. august 2024

BRK budget 2025-2028, spareforslag EBBU-43-01, Reduktion af Business Center Bornholms opsøgende arbejde og kommunikation.

Indgivelse af høringssvar fra Bornholms Erhvervsfond:

Forud for politisk behandling af BRKs budget for 2025 har kommunens administration udarbejdet en række besparelsesforslag, herunder en reduktion af BRKs årlige driftstilskud til Business Center Bornholm med 20%.

I Bornholms Erhvervsfond råder vi over en kapital på ca. 90 millioner kroner, og har til formål, at yde lån eller kapitalindskud til lokale virksomheder, der skønnes at kunne styrke den erhvervsmæssige og beskæftigelsesmæssige udvikling på Bornholm. Lån fra Erhvervsfonden sker almindeligvis som medfinansiering af projekter sammen med kommercielle aktører, andre lokale fonde og Business Angels. Bornholms Erhvervsfond har aktuelt udlån til ca. 90 lokale virksomheder.

I dette arbejde, spiller Business Center Bornholm en meget vigtig rolle. Dels som vejleder af virksomhederne, men også som "point of entry" for de øvrige interessenter der betjener det bornholmske erhvervsliv, herunder Bornholms Erhvervsfond. Det er derfor ingen tilfældighed, at Bornholms Erhvervsfond har valgt at have kontorfællesskab med BCB på Landemærket i Rønne. BCB har en afgørende rolle i forhold til opretholdelse af et stærkt erhvervsnetværk på øen. BCB er det naturlige center for kommunikationen mellem de forskellige interessenter. BCB er med til at koordinere indsatsen overfor virksomheder og iværksættere, og er en god sparringspartner for Erhvervsfonden – og efter vores vurderinger også for øvrige interessenter.

En beskæring af BCBs årlige tilskud som foreslået, vil efter Bornholms Erhvervsfonds opfattelse være direkte kontraproduktivt for udviklingen af øens erhvervsliv, og i modstrid med BRKs egen erhvervsstrategi. Denne er endda senest i oktober 2023 udvidet med "Power to Vækst" i forbindelse med etableringen af Energiøen. Netop etablering af Energiøen giver Bornholm nogle helt unikke muligheder for at skabe en positiv vækstspiral til glæde for erhvervslivet, og det bornholmske samfund som helhed. En amputering af BCBs muligheder vil derfor kunne ødelægge disse muligheder.

Erhvervsfonden er af den opfattelse, at BCBs eksterne kommunikation er vigtig for at kunne nå ud til virksomheder og iværksættere. Det handler ikke om at BCB skal "opfinde" en efterspørgsel. Efterspørgslen er derude, men det er afgørende at virksomhederne hører om den lokale erhvervs-service – og BCB kan fortælle virksomheder og iværksættere om hvilke muligheder der er på Bornholm. Dette er vigtigt – ikke kun for Bornholms Erhvervsfonds virke – men også for tilflytning og erhvervsudviklingen generelt på Bornholm.

En beskæring af driftstilskuddet til BCB vil indebære svagere udvikling af de bornholmske virksomheder, mere sårbare forretningsmodeller, færre iværksættere, færre låneansøgninger i Bornholms Erhvervsfond, færre låneansøgninger i de lokale banker, og dermed lavere investeringer og lavere erhvervsaktivitet på Bornholm.

Dette vil afspejle sig i det omkringliggende samfund ved lavere økonomisk aktivitet, lavere beskæftigelse, færre skatteindtægter for BRK, større fraflytning og mindre tilflytning – simpelthen fordi rammerne på Bornholm bliver udhulet.

Vores klare anbefaling er derfor, at kommunalbestyrelsen ser bort fra spareforslaget for BCB, da vi mener at det er til skade for den samfundsmæssige udvikling på øen.

Venlig hilsen

Henrik Kofod
Fondsadministrator

Pr. 14.08-2024.

Indsendt fra: Bornholms Iværksætterhus Møbelfabrikken.

Høringssvar besparelse BCB.

Modsvaret til Spareforslaget

Hovedrystende: Jo, det har betydning for BRK = Ingen udvikling = en stadig mere fattig kommune, der allerede er på vej til at være særdeles uinteressant for stærke resurser, at bo i.

Spar Bornholm som samfund ihjel. En disciplin der uskønt kan følges i pressen. Jeg er udmærket godt klar over at Bornholm ligger ned, men spar ikke på udviklingen = de nye penge.

Hvad vil løfte Bornholms økonomi. Der er kun én logisk vej: Flere helårsåbne virksomheder og flere stærke menneskelige resurser, med CVR / CPR der beskattes på Øen, men tjener pengene ovre. Derudover nye borgere mellem 25 og 55 år, der ikke belaster den i forvejen frygtindgydende udvikling af Øens demografi.

Jeg er uenig i spareforslaget, som reducerer Business Center Bornholms (BCB) opsøgende arbejde og kommunikationsindsats overfor virksomhederne. At gøre BRKs erhvervsservice mere efterspørgselsdrevet kan på overfladen synes omkostningseffektivt, men det risikerer at undergrave den proaktive støtte, som mange virksomheder har brug for, men måske ikke selv er i stand til at efterspørge.

BCBs opsøgende arbejde og magasinet "B-magasinet" spiller en afgørende rolle i at skabe bevidsthed og engagement i erhvervslivet på Bornholm. Ved at fjerne disse elementer skærer vi i den synlighed og oplysning, som er nødvendig for at fremme vækst og udvikling, især for små og mellemstore virksomheder, der ikke nødvendigvis har ressourcerne til selv at opsøge vejledning.

De økonomiske resultater BCB har opnået de seneste fem år viser, at centret har formået at operere med positive driftsresultater, samtidig med at de leverer væsentlige ydelser til øens erhvervsliv. At reducere BCBs tilskud med 897.000 kr. – svarende til 20% af det årlige tilskud – vil uundgåeligt svække deres kapacitet til at yde den for Bornholm nødvendige erhvervsservice.

Det er også vigtigt at huske, at Bornholm har unikke udfordringer og behov, som kræver en lokal tilgang til erhvervsfremme. At følge andre kommuners model med at reducere lokale erhvervsfremmeinitiativer og overlade opgaverne til større, regionale erhvervshuse, tager ikke højde for Bornholms særlige situation.

Derfor bør vi genoverveje spareforslaget og finde andre måder at optimere BCBs drift uden at gå på kompromis med den vigtige opsøgende indsats, som bidrager til at sikre en levende og konkurrencedygtig erhvervssektor på Bornholm.

Jeg er ellers blevet gjort opmærksom på at der er beslutede fejl i spareforslaget: De nævnes her.

- Det er ikke korrekt, at BCB har to kommunikationsmedarbejdere ansat til den grundlæggende erhvervsservice og projekter omfattet af handleplanen med BRK. BCB har ca. ½ medarbejder til kommunikation inkl. påkrævet kommunikation i projekter.
- Det er ikke korrekt, at de fleste kommuner nedlagde deres erhvervsservice efter den nye erhvervsfremmelov i 2019, og man kan ikke forvente, at erhvervshusene løfter den opgave, som den lokale erhvervsservice varetager. Jeg vedhæfter en oversigt over alle kommuners bidrag til erhvervsfremme. Denne er udarbejdet af def (interesseorganisation for erhvervsfremme i DK) – som også skriver: *"Hermed vores input vedrørende udbredelsen af opsøgende lokal erhvervsservice. 68% af kommunerne har en lokal aktør, kommunalt eller privat forankret, der laver opsøgende erhvervsservice i kommunen. Se vedhæftede. NB. Der kan gemme sig nogle nordsjællændere, der er aktivt opsøgende. Men vi har brugt et forsigtighedsprincip. Den åbenlyse undtagelse på listen er Hovedstadsregionen. Vi betragter dog situationen i de mange forstadskommuner omkring København som unik. Deres dispositioner på erhvervsområdet er prægede af nærheden til en international vækst-hub, der automatisk genererer meget dynamisk erhvervsaktivitet. Som det fremgår af oversigten har 93 % af kommunerne uden for Hovedstadsregionen fastholdt deres opsøgende erhvervsservice efter erhvervsfremmereformen i 2019."*

Men troen på at den politiske fornuft og de holistiske tankerækker kan se, at der er andre oplagte poster der kan spares på "uden betydning for BRK"

De bedste hilsner.

Carsten Aalling.

Bornholms Iværksætterhus, Møbelfabrikken.

Høringssvar fra Udsatterådet til sparekataloget for budget 2025.

Udsatterådet ser med meget stor bekymring på budget 2025 med de besparelser, der er lagt op til. Udsatterådet ser et sparekatalog, som med spredde hagle rammer bredt og tilfældigt uden nogen form for sammenhæng eller samlet plan.

Et sparekatalog med administrative forslag uden politisk retning eller ansvar. Dette skal ikke opfattes som kritik af de medarbejdere, som er pålagt opgaven med at udarbejde sparekataloget.

Udsatterådet vil overordnet påpege, at udsatte borgere ikke kun er en bestemt gruppe borgere, men udsatte findes blandt ældre, børn, unge, brugere af rusmidler, psykisk sårbare, kontanthjælpsmodtagere og sygdomsramte for blot at nævne nogle. Vi opfordrer til at se det hele menneske og ikke kun et problem.

Udsatterådet vil kraftigt understrege, at tilfældige og spredte besparelser på de nævnte grupper af borgere ikke får deres udfordringer og behov for hjælp og støtte til at forsvinde – tværtimod.

Det skaber uro, usikkerhed og frustration, at hverken borgere eller relevante medarbejdere ved, hvor vi skal hen. Ingen kan forudse eller overskue, hvordan det ender, hvordan det kan hænge sammen. Der opleves en total mangel på politisk ansvar for den røde tråd, den langsigtede plan for Bornholm og dens borgere, som alt andet lige ville give retning og mere ro. Og respekt.

Udsatterådet noterer sig, at der lægges op til store besparelser, som i den grad vil berøre områder, som især udsatte og sårbare borgere er afhængige af:

Tidlig og forebyggende indsats for børn og unge – fx De Små Børns Bornholm og Ung Mod.

Livskvalitet og trivsel – fx social tandpleje, rusmiddelområdet og Tuba, botilbud

Sundhed og det gode liv – fx Sønderbo varmtvandsbassin, genoptræning, Kommunikationscentret, sportshaller

Socialpsykiatrien – fx væresteder, personlig støtte, aktiviteter og samvær, jobafklaring

Det er vigtigt for et samlet Bornholm og især udsatte grupper af borgere, at der er tilbud rundt på hele øen, så alt ikke centrerer et sted. Bornholm har et stort behov for engagerede frivillige, som bakkes op og støttes af kommunen som vedtaget i Frivilligpolitikken. Det giver ingen mening at fjerne nøglepersonen, som på bedste vis støtter, hjælper og guider de mange frivillige. Der er i høj grad brug for et tæt samarbejde mellem kommunen og det frivillige Bornholm, særligt i arbejdet med og for de udsatte grupper på Bornholm.

Udsatterådet forventer, at kommunen i alle forhold lever op til og følger de vedtagne lovkrav, der er gældende på de forskellige områder. Politisk kan man ikke vedtage besparelser, som balancerer på kanten af gældende love og regler ej heller ved forventning om en kommende lov. Det må ansvarlige politikere sikre ikke sker på Bornholm. Det skal ikke være praksis, at især udsatte borgere udsættes for afslag på hjælp og støtte, fordi man vil prøve sagen i Ankestyrelsen med unødigt lang ventetid og stor usikkerhed om borgerens situation til følge.

Når der spares, bør der tænkes og handles på tværs af de politiske udvalg, så der sikres sammenhæng og fælles retning på de kommunale tilbud, for på den måde at få de bedste tilbud til udsatte borgere.

En håbefulds hilsen fra Udsatterådet.

Høringssvar vedrørende Budget 25

Hermed kommer BUPL Bornholms kommentarer til det sparekatalog som er blevet fremlagt.

Helt overordnet mener vi ikke, at der kan spares på dette område. Arbejdet med børn og unge er gennem årene blevet mere komplekst og dermed også mere krævende af den enkelte pædagog.

På Bornholm har vi mange børn og unge som i forvejen er i en sårbar situation og der er allerede sparet ind til benet alle steder. Disse sparer forslag, både dem vi kommenterer på og de resterende, vil medføre STORE konsekvenser for vores børn og unge. Vi står samtidig med både en faglighedskrise og en trivselskrise på Bornholm. Dette er potentielt katastrofalt for udviklingen på øen. I en rekrutterings og tilflytter perspektiv er det i den grad ikke med til at gøre Bornholm attraktiv for hverken pædagogisk arbejdskraft eller børnefamilier.

Herunder har vi trukket nogle at spareforslagene ud og kommenteret på dem.

BSU-11-01 Ændring af model for Pengene følger Barnet

Dette må siges at være en kreativ måde at omgå reglerne på, Hvorved kommunen håber den stadig kan leve op til lovgivningen om minimumsnormeringer. Faktum er, at det vil koste arbejdspladser, som så vil resultere i forringet kvalitet i dagtilbud, påvirke fagligheden negativt og med stor risiko for øget mistrivsel blandt børn og personale.

BSU-11-03 Ophør af overgangsprojekt ved skolestart

Projektet som dagtilbud og skole bruger til at sikre en tryk overgang for børnene, vil nu skulle findes nye måder, uden ressourcer til at sikre denne overgang. Vi er dybt bekymrede for at dette arbejde vil blive nedsat til et absolut minimumsniveau, hvis ikke helt ophøre. Da det ikke vil være muligt at opretholde arbejdet uden midler og her bliver det de nye skolebørn som er taberne. Sikres børnene ikke en tryk overgang vil det påvirke deres trivsel i det nye og udsigten til flere børn med skoleværing inden de er kommet rigtigt i gang, er lige for.

BUPL

BORNHOLM

BSU-11-04 Nedsat åbningstid i børnehuse – 1 time ugentligt

Som kommunen selv påpeger i deres materiale, så er det ikke første gang man skæres i åbningstiden. Hvor meget kan der egentlig skæres før BRK ikke længere overholder lovgivningen? Familier som har brug for tilbuddet i den tid der bliver taget væk, skal som BRK ligeledes selv påpege finde alternative løsninger. Det er langt fra alle der kan tage jobbet med hjem eller har bedsteforældre på efterløn som kan træde til. Det er en forringelse som også vil påvirke normeringen negativt og dermed fagligheden og kvalitet en i de bornholmske dagtilbud.

BSU-11-05 Tilpasning af uddannet personale i dagtilbud

Dette vil koste på fagligheden i institutionerne, da der vil blive færre pædagoger. Dette vil dermed gå udover den kvalitet der kan tilbydes og påvirke arbejdsmiljøet for de tilbageværende pædagoger negativt. De vil få endnu sværere ved at udføre deres job på en faglig tilfredsstillende måde. De vil have færre pædagogkollegaer at spare med, at dele de komplekse opgaver med og dermed stilles der nu endnu højere følelsesmæssige krav til de tilbageværende. Dette påvirker arbejdsmiljøet og vil på sigt gøre det endnu sværere at fastholde og rekruttere dygtige pædagoger til vores kommune. I sidste ende er det børnene i daginstitutionerne som står tilbage som taberne.

I forbindelse med tilblivelse af lov om minimumsnormeringer, så måtte det ikke få pædagogandelen til at falde og det er lige præcis hvad dette vil gøre og derfor er vi hos BUPL Bornholm af den opfattelse at det KAN være brud på loven om minimumsnormeringer.

BSU-11-06 Reduktion af en stilling i inklusions- og ressourceteamet

Det vil påvirke de forebyggende indsatsatser negativt. Det giver sig selv at færre medarbejdere ikke kan nå det samme og derfor påvirker det samarbejdet med institutionerne om de børn som har det svært, negativt! Det betyder at der vil være stor risiko for at der kommer flere underretninger og dermed et øget pres på myndighed. Det betyder ligeledes at de opgaver som ikke bliver løst nu, men først kan komme til senere, bliver af en sværere karakter og dermed dyrere at løse – for ikke at tale om de menneskelige omkostninger.

Dette forslag forringer ligeledes normeringen og gør det svært at overholde lov om minimumsnormeringer.

BSU-12-01 Ophør af PREP-kurser

Alle disse forslag til besparelser i Børne- og skoleudvalget hænger sammen på den måde, at det er de svage det går udover. Skilsmisse er stor livsbegivenhed, som BRK selv beskriver det, og noget der i den grad påvirker alle de involverede. Her er vi især bekymret for børnene og deres trivsel. Hvis børnene som konsekvens af en skilsmisse ender i mistrivsel, skolevægning

BUPL

BORNHOLM

og hvad man ellers kan forestille sig, så påvirker det de andre forebyggende indsatser i BRK og bliver dermed en udgift på et andet område. Dette er et meget efterspurgt tilbud og som tilmed ikke er ret dyrt. Kan vi ved at bevare dette tilbud og dermed måske undgå at enkelte familier bliver brudt med dertil følgende menneskelige og økonomiske konsekvenser, må det alt andet lige være en økonomisk fordel for BRK.

BSU-13-06 Midlertidig ophør af tilskud til to-voksenordning

Selvom der er lagt op til at det "kun" er midlertidigt, så vil en besparelse her få konsekvenser for børnenes læringsmiljø og der er stor sandsynlighed for at det øger mistrivlsen i skolerne med faldende gennemsnit hos børnene som resultat. Der er ingen tvivl om at det ligeledes vil påvirke arbejdsmiljøet hos de lærere og pædagoger som bliver tilbage. Og de der bliver opsagt i perioden vil søge andre steder hen og en del vil formentlig flytte fra øen. Dette vil være med til at skubbe til den negative spiral der handler om at rekruttere kvalificeret arbejdskraft. Vi står midt i en fagligheds og rekrutteringskrise og dette vil kun være med til at gøre det endnu sværere at rekruttere pædagoger til arbejdspladserne og unge til vores lokale pædagoguddannelse.

Ydermere vil det ramme ekstra hårdt på den kommende sammenlægning af de 2 Rønneskoler, hvor det må forventes, at der skal arbejdes massivt med trivsel i en længere periode, hvilket kræver ekstra ressourcer.

BSU-13-07 Lukning af Ungdomsskolernes klubber i Klemensker og Nexø

Vi mangler i forvejen tilbud til øens unge og denne eventuelle lukning vil i den grad skabe en større skævvridning mellem by og land og de unge som bor her. Dette vil i praksis betyde at der ikke er nogle kommunale tilbud på Nord og Østlandet.

Hvor skal de unge som har brug for et sted at mødes i trygge rammer så gå hen? Dette vil være naivt at tro de vil tage til Rønne. Tværtimod frygter vi, at det vil skabe grobund for uformelle og usunde fællesskaber for vores unge, med øget mistrivsel og fare for øget misbrug som konsekvens. Igen bliver det de unge som taber og det bliver kun dyrt på sigt at skulle hjælpe dem tilbage på rette vej.

Herudover er der igen nogle ansatte som mister deres stilling og indtægt. Hvilket også her skaber grobund for mistrivsel og evt. fraflytning fra øen, hvis man ikke kan få det til at hænge sammen med de job man har her. Derudover mener vi at Ungdomsskolen på Bornholm allerede har holdt for i forhold til besparelser, så der ikke kan spares mere.

BSU-13-07a Lukning af Ungdomsskolens klub i Klemensker

Her er vores argumenter de samme som til forslag BSU-13-07

BSU-13-07b Lukning af Ungdomsskolens klub i Nexø

BUPL

BORNHOLM

Her er vores argumenter også de samme som til forslag BSU-13-07

BSU-13-10 Reduktion af en stilling i ressource teamet i Center for Skole

Hvis man har haft børn eller selv arbejdet i en klasse som er udfordret, så ved man hvor katastrofalt det er hvis man ikke kan få den nødvendige hjælp og dette spareforslag vil gøre det endnu sværere og udover det berørte personale som der skal spares på, så påvirker det i høj grad trivslen blandt det personale der står tilbage med opgaven, Men de virkelige tabere er børnene. Og er det først gået galt, så koster det endnu mere tid og ressourcer at få rettet op på igen.

På vegne af BUPL Bornholm d. 14/8 2024

Henrik Kofoed Hansen

Formand

HØRINGSSVAR TIL BUDGETMATERIALE 2024

Spareforslag nr. EUUD-43-01:

Reduktion på kr. 897.000 i forbindelse med Business Center Bornholms budget for 2025 samt de efterfølgende tre budgetoverslagsår (2026-2028).

Vi har modtaget information om det foreslåede budget for 2025, som inkluderer en besparelse på 897.000 kr. for Business Center Bornholm (BCB). Vi vil med dette høringssvar udtrykke vores bekymringer og uenigheder med dette forslag, som vi mener, vil have langtrækkende og alvorlige konsekvenser for øens erhvervsliv og dermed den generelle økonomiske udvikling. Vi ser os også nødsaget til at påpege, at spareforslaget indeholder flere faktuelle fejl og misforståelser, som vi mener, i høj grad er relevante for det politiske niveau at være bekendt med, inden behandlingen af næste års budget igangsættes. Administrationen er blevet gjort bekendt med fejlene, da forslaget blev offentliggjort d. 25. juni.

Faktuelle fejl i spareforslaget

- **Kommunikationsmedarbejdere:** Det er ikke korrekt, at BCB har to kommunikationsmedarbejdere ansat til den grundlæggende erhvervs-service og projekter omfattet af handleplanen med BRK. BCB har en halv medarbejder dedikeret til kommunikationsopgaver relateret til grundlæggende erhvervs-service inklusive påkrævet kommunikation af projekter.
- **Klarhed omkring lokal erhvervs-service:** Det er ikke korrekt, at de fleste kommuner nedlagde deres erhvervs-service efter den nye erhvervsfremmelov i 2019. Ifølge en oversigt fra Dansk Erhvervsfremme har 68 % af kommunerne bevaret en lokal aktør, enten kommunal eller privat, der udfører opsøgende erhvervs-service. Den åbenlyse undtagelse er Hovedstadsregionen, hvor situationen er unik på grund af nærheden til København. Uden for Hovedstadsregionen har 93 % af kommunerne fastholdt deres opsøgende erhvervs-service.
- **Forventninger til Erhvervshus Hovedstadens rolle:** Man kan ikke forvente, som det kan tolkes fra spareforslagets beskrivelse, at Erhvervshus Hovedstaden kommer at løfte den opgave, som den lokale erhvervs-service varetager. Det oplyses fra Erhvervshus Hovedstaden, at det ikke er muligt at øge erhvervshusets tilstedeværelse på Bornholm, hvorfor der samlet set med de foreslåede besparelser må forventes en forringelse af erhvervsfremmeindsatsen på Bornholm.
- **Præcisering af finansielle forhold:** Fortolkningen af BCBs regnskab er fejlagtig og behøver præcisering for at undgå yderligere misforståelser. Det angivne overskud er primært akkumuleret på grund af periodeforskydninger og projektspecifikke indtægter, som skyldes sene ændringer i økonomiske bevillinger i projekter. Sådanne faktorer, sammen med aflysninger og forskydninger forårsaget af COVID-19, er de primære årsager til det overskud, der fremgår af BCBs regnskab, og er ikke relateret til almindelig drift eller aftalen med BRK. BCB's bestyrelse har disponeret over den

opsparede egenkapital til at medfinansiere strategisk vigtige projekter, blandt andet vores erhvervsfyrtårn og turismeprojekter, som ellers ikke ville være mulige uden denne finansiering

Business Center Bornholms rolle og bidrag

- **Opsøgende erhvervsfremme:** Vores opsøgende arbejde og kommunikationsindsats er afgørende for nå ud til virksomheder, som ellers ikke ville benytte erhvervsfremmesystemet, pga. manglende ressourcerne til selv at opsøge relevante tilbud. At skære ned på denne indsats vil ikke gøre os mere efterspørgselsdrevet, som påstået i spareforslaget, men vil derimod begrænse vores kontakt med virksomhederne og reducere vores evne til at igangsætte strategiske indsatser med virksomhederne i centrum. Som det fremgår af de tidligere påpegede faktuelle fejl vedrørende antallet af ansatte i kommunikationsstillinger og regnskabsoverskud, ville en besparelse af foreslået størrelse ikke kun påvirke BCB's opsøgende arbejde og kommunikationsindsats, men også væsentligt påvirke vores andre tilbud som workshops, individuel sparring og deltagelse i strategiske vigtige projekter som erhvervsfyrtårnet.
- **Skabelse af arbejdspladser:** Gennem vores arbejde med startups og eksisterende virksomheder understøtter vi udbuddet af arbejdspladser, hvilket er essentielt for øens økonomi og befolkningvækst. Mere end 80 % af virksomhederne, der har gjort brug af BCB's ydelser i de seneste år, vurderer, at servicen har bidraget til udvikling i deres egen virksomhed.
- **Innovation og konkurrenceevne:** Gennem vejledning og sparring styrker vi de bornholmske virksomheders konkurrenceevne både nationalt og internationalt. Vi spiller en væsentlig rolle i at sikre, at nye virksomheder får en god modtagelse og den rette sparring for at komme godt i gang på Bornholm.

Konsekvenser af den foreslåede besparelse

- **Mindre udvikling og færre arbejdspladser:** Som tidligere nævnt vil en besparelse af den foreslåede størrelse reducere både opsøgende arbejde og kommunikation samt antallet af værdiskabende workshops og sparring med virksomheder. En reduktion som direkte vil påvirke virksomhedernes udvikling hvilket vil true fremtidige arbejdspladser og skatteindtægter.
- **Tab af momentum i den pågående positive udvikling:** Den pågående positive udvikling inden for grøn omstilling og deltagelse i strategiske indsatser, såsom EnergiØ Bornholm, kan blive bremsede, med potentielle negative effekter for øens langsigtede økonomiske bæredygtighed. BCB's deltagelse i turismeprojekter, som styrker helårsturismen, vil også svækkes. Det er under basisbevillingen, at BCB i høj grad medvirker til udvikling og gennemførelse af særligt erhvervspolitiske initiativer. Disse indsatser styrker virksomhederne konkurrenceevne og udvikling blandt andet indenfor digitalisering og automatisering samt grøn og bæredygtig omstilling. Den grønne omstilling er meget vigtig og i særlig grad for de lokale virksomheders muligheder for at byde ind og være med i forhold til EnergiØ Bornholm – et område, som kræver en stor og solid indsats af de bornholmske virksomheder. Virksomhederne har brug for fortsat støtte og opbakning

til denne udvikling. Det er svært at se, at BCB med den foreslåede besparelse fortsat kan medvirke optimalt til at sikre, at vi som ø opretholder det nuværende positive momentum, så at det bornholmske erhvervsliv og Bornholm får mest muligt ud af de potentialer og muligheder som Energiøen vil medføre.

- **Reduceret evne til at tiltrække udviklingsmidler:** Bornholmske virksomheder vil med besparelserne stå over for større udfordringer med at holde sig opdaterede omkring nationale tilbud og muligheder for erhvervsfremmemidler, hvilket vil begrænse igangsættelsen af nødvendige udviklingsprojekter og reducere både konkurrenceevnen og innovationsniveauet. BCB vil i mindre grad kunne igangsætte nye strategiske indsatser, som understøtter Bornholms Regionskommunes strategier.

Afsluttende bemærkninger

Siden den nye erhvervsfremmestruktur i 2019 er der allerede sparet 1.820.000 kr. på BCB. Med det nye foreslåede spareforslag på kr. 897.000 vil den samlede besparelse nå op på 2,7 mio. kr. Denne betydelige reduktion i midler til at støtte erhvervslivet vil have langsigtede negative konsekvenser for det bornholmske samfund, herunder tab af arbejdspladser og faldende skatteindtægter.

Det bornholmske erhvervsliv er både udviklings- og omstillingsparate og giver udtryk for stor tilfredshed med og stort behov for den lokale og tillidsskabende erhvervsservice. Det er derfor essentielt, at der er midler til, at den lokale erhvervsservice BCB gennem en vedholdende indsats kan bidrage til virksomhedernes omstilling og udvikling ikke mindst i forhold til fremtidens skærpede krav til et i forvejen presset erhvervsliv. Hvis vi ikke har en stærk lokal erhvervsservice, risikerer vi at se erhverv, der må lukke og færre der ønsker at starte nyt op eller blive en del af erhvervsstrukturen på Bornholm.

Vi opfordrer kraftigt Bornholms Regionskommune til at genoverveje den foreslåede besparelse på Business Center Bornholm. En fortsat investering i erhvervsudvikling er afgørende for øens fremtidige økonomiske sundhed og bæredygtighed.

Vi står naturligvis til rådighed for yderligere dialog og vil gerne uddybe de nævnte punkter og præsentere detaljerede data om vores bidrag til økonomien på Bornholm.

Med venlig hilsen

Karen Bladt
Formand for Business Center Bornholm
Formand for Bornholms Erhvervsråd

Christa Lodahl
Erhvervschef Business Center Bornholm

HØRINGSSVAR TIL SPAREFORSLAG NR. EUUD-43-01

Til de beslutningstagende politikere i Bornholms Regionskommune,

Vi, medarbejderne ved Business Center Bornholm, indsender hermed vores høringssvar på det spareforslag, fremlagt af kommunens administration. Forslaget vil, hvis vedtaget i sin nuværende form, reducere BCBS årlige finansieringstilskud med cirka en femtedel.

Den 1. april i år (2024) indgik Bornholms Regionskommune en kontrakt med Business Center Bornholm om fortsat at varetage opgaven med lokal erhvervs-service. Denne kontrakt gav os medarbejdere ro og stabilitet, så vi kunne fokusere på vores kerneopgave: at understøtte virksomheder og iværksættere over hele øen til at holde hjulene i gang i det bornholmske erhvervsliv og derigennem sikre liv i vores byer, arbejdspladser til øens borgere, samt skatteindtægter til de samfundsmæssige opgaver.

Desværre var stabiliteten kun kortvarig, også denne gang, og nu står vi her igen med den usikkerhed, der følger med konstante trusler om nedskæringer. Alle, der har oplevet det år efter år, ved, hvor hårdt det er at befinde sig i et sådant arbejdsmiljø.

Vi er ikke kun medarbejdere ved Business Center Bornholm, vi er også borgere og aktive medlemmer af vores samfund. Derfor forstår vi fuldt ud de svære valg, kommunen står overfor. Beslutninger om budgetbesparelser er aldrig lette, og de nødvendige overvejelser mellem forskellige kritiske områder er komplekse og udfordrende.

Som erhvervskonsulenter med daglig kontakt til øens virksomheder, kan vi tydeligt se hvilke alvorlige og langtrækkende konsekvenser den foreslåede besparelse vil kunne få for hele øen. Bornholms økonomi er i høj grad drevet af små og mellemstore virksomheder der betaler skat til Bornholm. Gennem arbejdet med virksomhederne samt vores erfaringer og kendskab til erhvervsfremmesystemet – hentes der ofte yderligere betydelig ekstern finansiering gennem fonde og EU-puljer til den enkelte virksomheds udvikling. Sådanne midler vil ikke blive aktiveret uden at BCB har de fornødne ressourcer til at guide og assistere virksomhederne til at ansøge og derfor vil disse midler i stedet tilfalde andre regioner eller lande i EU.

Vores arbejde er derfor afgørende for mange virksomheders udvikling og vækst, da vi tilbyder nødvendig støtte og ressourcer. Yderligere reduktion i den lokale erhvervs-service vil derfor uundgåeligt føre til stagneret udvikling og innovation, nedsat konkurrenceevne, og faldende investeringer i vores lokale virksomheder. En sådan udvikling vil forringe Bornholms position som et attraktivt sted at drive virksomhed og føre til færre arbejdspladser og en nedgang i den lokale økonomi.

Vi opfordrer jer politikere til at revurdere de foreslåede besparelser på den lokale erhvervs-service. Vi ønsker at fortsætte vores arbejde og bidrage til erhvervslivets — og dermed øens — fortsatte udvikling. Vi håber, at vores perspektiver vil blive taget i betragtning, når den endelige beslutning træffes. At understøtte og bevare et stærkt erhvervsliv er essentielt for Bornholms økonomiske sundhed og samfundsmæssige velvære.

Med venlig hilsen, medarbejderne i Business Center Bornholm

Bastian Noreen Larsen, Janie Dylsing, Jørn Pedersen, Lina Hilding, Lone Bentzen, Pia Falk, Travis Lind Thornton, Jens Christian Wibe, Dennis Schnedler Jensen og Rune Holm

Høringssvar til nye og ændrede forslag til budget 2025 fra dagtilbudsbestyrelsen
Dagtilbudsbestyrelsen repræsenterer kommunale børnehuse, dagplejen og Svanereden, Special.

Nr.: BSU-11-01 Emne: Ændring af model for Pengene Følger Barnet

Vi, som forældrebestyrelse, stiller os kritiske og undrende overfor, at man ønsker at spare på normeringerne, og fordi man ikke kan spare mere på normeringerne uden at komme i problemer med de lovbestemte minimumsnormeringer, så ændrer man tildelingsmodellen, så det bliver muligt at spare endnu mere på normeringerne og på dagtilbudsområdet.

Dette vil forringe mulighed for at arbejde i mindre grupper, som er særdeles vigtig for børnenes udvikling og trivsel, samt forebygge at børn kommer i yderligere udsatte positioner. Det er en bekymrende beslutning.

Vi bekymrer os ligeledes for personalets trivsel, som skal omlægges deres arbejds gange og projekter, som går stik imod kommunens fokusområde omkring tidlig indsats, sprogtrappe, nye læringsmiljøer/planer, små grupper, kompetenceudvikling osv. Så vidt dagtilbudsbestyrelsen er orienteret er dette SKAL-opgaver, og derfor må konsekvensen være, at personalet skal løbe hurtigere, og der vil derfor være færre hænder til børnene.

Nr.: BSU-11-02 Emne: Ophør af overgangsprojekt ved skolestart

Dagtilbudsloven fremhæver et krav om fokus på den gode overgang til skole. Dagtilbud med børn til flere skoler, oplever en genkendelighed og en fællesskabsfølelse ved deltagelse i overgangsprojektet.

Projektet har en inkluderende effekt i forhold til at samle børn fra flere forskellige børnehaver på samme skole. Dette giver også børn noget til fælles, som er særdeles vigtig for børn i udsatte positioner.

De børn og forældre, som har stiftet bekendtskab med projektet, udtrykker stor tilfredshed med afviklingen af overgangsprojektet. Det rammesatte overgangsprojekt har som ekstra gevinst, at Skole og Dagtilbud arbejder i fællesskab og kvalificeres i et samarbejde, som er til gavn for børnene.

Igennem Covid-19 pandemien havde det manglende overgangsprojekt, en negativ effekt for kommende skolebørn. Efter et par år med covid-19 restriktioner og begrænsninger har projektet i 22 og 23 været særdeles succesfuldt. Dagtilbudsbestyrelsen anser det for vigtigt, at kommende skolebørn også i fremtiden har mulighed for at få gode overgange til skolen.

Nr.: BSU-11-03 Emne: Reduktion af bevilling til De små børns Bornholm

En reduktion i den tidlige indsats og udvikling af nye indsatser vil betyde, at vi bremser udviklingen. Kommunen vil nedprioritere den gode udvikling, og hvis vi ikke udnytter og prioriterer indsatsen, kan dette påvirke fondens motivation for involvering og fremtidige bevillinger.

Nr.: BSU-11-04 Emne: Nedsat åbningstid i børnehuse - 1 time ugentligt

Det blev i 2022 besluttet at skære den ugentlige åbningstid med en time, hvilket allerede er implementeret. Dagtilbudsbestyrelsen fraråder en yderligere nedsættelse af åbningstiden, da det vil have store konsekvenser for de bornholmske familier og erhvervsliv.

Mange forældre har ikke mulighed for at aflevere senere og/eller hente børn tidligere, end de gør i dag, og dermed kan det blive svært at få dagligdagen til at hænge sammen. En del forældre har institutionsplads og arbejde i andre byer end bopælsbyen, derfor vil en reduktion i åbningstiden vanskeliggøre familiernes dagligdag. En kortere åbningstid kan umuliggøre afhentning af børnene i dagtilbud indenfor reduceret åbningstid.

Indførelse af nedsat åbningstid må betegnes som en serviceforringelse af det kommunale dagtilbud og dermed gøre det svært at tiltrække ny og nødvendig arbejdskraft til det bornholmske samfund.

Nr.: BSU-11-05 Emne: Tilpasning af fordeling af uddannet personale i dagtilbud

Kompleksiteten i det pædagogiske arbejde er blevet større igennem de seneste år, og dette kræver uddannet personale. Den seneste kvalitetsrapport viser, at uddannet personale har afgørende betydning for kvaliteten i dagtilbud. En reduktion af pædagoger vil medføre, at dagtilbud på Bornholm fremover har en lavere pædagogisk kvalitet.

Dette spareforslag vil i den grad være en forringelse, som vil påvirke vores børns udvikling og trivsel. Vores børn er fremtidens borgere, og det er vigtigt, at børnene får en forudsætning for at kunne lykkes i livet. En reduktion af uddannet personale vil forringe det pædagogiske fundament, det pædagogiske arbejde, det forbyggende arbejde og læringsmiljøet.

Forældrerepræsentanterne giver særligt udtryk for, at der uden det uddannede pædagogiske personale ikke vil være den fornødne faglighed, og at der derigennem kan være en frygt for, at det fysiske og psykiske arbejdsmiljø for personalet forringes. Vi kan frygte, at det derved ender i længerevarende sygemeldinger hos personalet, som vil få konsekvenser for ressourcerne til at varetage den stigende kompleksitet i det pædagogiske arbejde.

Nr.: BSU-11-06 Emne: Reduktion af 1 stilling i Inklusions- og ressourceteamet

En reduktion i specialpædagogiske indsatser vil have en væsentlig negativ betydning for den tidlige indsats. Den tidlige indsats er også en væsentlig del af De Små Børns Bornholm.

Der er et stort behov for rådgivning og vejledning i forbindelse med den tidlige indsats, som særligt er til gavn for familier med særlige behov. Tidlig indsats betaler sig på lang sigt, og for at være en attraktiv kommune anser forældrebestyrelsen det for vigtigt, at vi fastholder den nuværende indsats.

Nr.: NMPU-55-08 Emne: Reduceret bygningsvedligehold

Bestyrelsen i dagtilbud oplever, at dagtilbuds bygninger allerede nu er nedslidte og har en standard, der er under al kritik. Bestyrelsen frygter, at en besparelse vil flytte udgiften til et senere tidspunkt, og at den bliver større på sigt, da bygninger risikerer at skulle genopbygges i stedet for renoveres.

Den æstetiske værdi på bygningerne har også stor betydning for børns trivsel og udvikling. Bygningernes stand betyder også noget for både børnenes læringsmiljø og personalets arbejdsmiljø, og det er vigtigt, at vi skal passe på medarbejdere og børn.

De nedslidte bygninger i fremtidens dagtilbud på Bornholm, vil minimere vores muligheder for at skaffe nye tilflyttere til øen. Sidst men ikke mindst, er det vigtigt, at kommunen kan garantere børns sikkerhed, så de nedslidte bygninger ikke kommer i en tilstand, hvor vi risikerer ulykker for børn og medarbejdere.

Nr.: NMPU-55-18 Emne: Synlig rengøring på alle kommunale institutioner

Dagtilbudsbestyrelsen er bekymret for, at kvaliteten i rengøringen vil blive yderligere forringet. Dette skyldes, at rengøringen må blive mindre effektiv og rationel, når den foretages, i mens der er børn til stede i dagtilbuddet. Den nedsatte effektivitet skal kompenseres for ved at give flere timer til rengøring.

Det er vigtigt for dagtilbudsbestyrelsen, at der tages højde for individuelle forhold. F.eks. er der institutioner, der dagligt bruger industrimaskiner til gulvvask, og dette vil kunne skabe usikkerhed om børns trivsel og sikkerhed under rengøringen.

Nr.: NMPU-55-19 og 20 Emne: Ingen vikardækning på 2. og 3. fraværsdag på kommunale institutioner, hvor rengøringservice gør rent.

Dagtilbudsbestyrelsen oplever, at rengøringen allerede nu er under al kritik. Det, at der i dag ikke bliver udført rengøring allerede fra første fraværsdag, er en meget utilfredsstillende situation.

Dagtilbudsbestyrelsen er meget uforstående over for rengøring, eller mangel på samme, og at toiletterne allerede fra første fraværsdag ikke bliver gjort rent. Det er under al kritik, at dette nu ønskes yderligere reduceret, så der ikke skal gøres rent på 2. og 3. dagsfraværsdag. Dette særligt med tanke på, at de fleste er velvidende om, at bakterier flourer i disse områder. Vores alvorlige og kritiske stillingtagen til dette område er ikke kun med tanke på børnene helbred og hygiejne, men også på personalets, som i forvejen er i frontlinjen, hvad gælder sygdom og bakterier i deres dagligdag.

Dagtilbudsbestyrelsen inviterer gerne beslutningstagere på dette område på besøg i børnehusene kl. 16:45, efter en hel dags brug af toiletterne. Det skal ydermere tages i betragtning, at faciliteterne benyttes af børn, der er i en læringsproces omkring hygiejne og toiletbrug, i alderen 1-6 år, hvorfor man ikke kan forvente, at børnene selv kan tage fuld ansvar for en god toilethygiejne.

Det opleves i dag, at personalet i børnehuse ikke vil byde børnene de forhold, som manglende rengøring resulterer i, og derfor selv vasker og rengør toiletterne om morgenen.

Dagtilbudsbestyrelsen bliver frustreret over, at det pædagogiske personale skal gøre rent. Dette er ikke en del af kerneopgaven, og det går udover de, i forvejen, sparsomme ressourcer, der er til vores børn.

Dagtilbudsbestyrelsen mener, at dette dilemma er en sort sky i vores kommune. Burde vi trods alt ikke byde vores børn, og personalet omkring dem, de bedste vilkår for at opnå alle pædagogiske læringsmål - dette indebærer ikke at personalet skal rengøre toiletterne.

Der hersker ingen tvivl om, at vi i BRK befinder os i en økonomisk svær situation, men vi mener dog på det stærkeste, at det ikke er her, der skal falde yderligere besparelser, tværtimod. Vi burde da som mindste byde både børn og personale, renlige forhold og ordentlige arbejdsvilkår.

På vegne af dagtilbudsbestyrelsen i Bornholms Regionskommune.

9.8.2024

Dansk Erhvervsfremme
Inge Lehmanns Gade 10
8000 Aarhus
jr@danskerhvervsfremme.dk
Tel. 62227550

Bornholms Regionskommune
Landemærket 26
3700 Rønne
oe-p-budget@brk.dk

Høringsvar til besparelsesforslag i budget 2025 angående Business Center Bornholm (BCB)

Foreningen Dansk Erhvervsfremme afgiver hermed sit høringssvar til forslaget om reduktion i budgettet til Business Center Bornholm.

Dansk Erhvervsfremme kan ikke anbefale den foreslåede reduktion i budgettet til Business Center Bornholm, idet *den lokale opsøgende erhvervsservice indsats* er:

- Vigtig for udbredelsen af erhvervsfremmesystemets leverancer til den størst mulige del af det bornholmske erhvervsliv (*målgruppediversitet*)
- Central for en værdiskabende kvalificering af virksomhedernes udfordringer forud for Erhvervshusets interaktion med dem (*gode virksomhedshenvisninger*)

Udbredelsen af opsøgende erhvervsservice i danske kommuner

68% af kommunerne har en lokal erhvervsfremmeaktør, kommunalt eller privat forankret, der laver opsøgende erhvervsservice i kommunen. Se bilag. Det er der en oplagt årsag til, nemlig: *at indsatsen udbreder erhvervsfremmesystemets ressourcer til større grupper af virksomheder – og at erhvervsfremmesystemets aktører spiller bedre sammen på baggrund af de lokale aktørers kvalificerende forarbejde.*

Som det ses i bilaget, er den åbenlyse undtagelse fra denne regel: *Hovedstadskommunerne*. Man bør dog betragte situationen i de mange forstadskommuner omkring København som unik. Deres dispositioner på erhvervsområdet er prægede af nærheden til en international vækst-hub, der automatisk genererer meget dynamisk erhvervsaktivitet.

Det fremgår af oversigten, at hele 93 % af kommunerne *uden for Hovedstadsregionen* har fastholdt deres opsøgende erhvervsservice efter erhvervsfremmereformen i 2019. Det er i den forbindelse en drøftelse værd, hvilke kommuner BRK ligner mest på generelle erhvervsdemografiske parametre og vækstbetingelser? Forstadskommunerne eller de øvrige af landets kommuner?

Vigtigheden af den opsøgende erhvervsservice indsats

Bornholms Regionskommune må ikke glemme *brugerperspektivet* i sine erhvervsservice tilbud til øens virksomheder. Hvis man ønsker at åbne erhvervsfremmesystemets goder op for nye virksomheder, bør man sætte sig i deres sted og huske på følgende: Virksomhedens udvikling er hjerteblood for ejere, ledere og medarbejdere. Hvis vi vil motivere til interaktion med erhvervsfremmesystemet, må vi derfor skabe et *tillidsfuldt rum*, hvor erfaringsbaseret vejledning – snarere end onlinetilgængelighed eller voucherstørelser – står i centrum. Store dele af den erhvervsservice, der leveres i Danmark, bygger på *relationer* mellem vejleder og virksomhed, og ikke blot upersonlig *transaktion*. Hvis vi har ambitioner om at udbrede brugen af erhvervsfremmesystemet til større dele af det bornholmske erhvervsliv, må man anerkende værdien af relationer.

Desuden er et vigtigt element i det kommunale selvstyre: at kunne arbejde selvstændigt med lokal erhvervsudvikling. Forudsætningen for dette er at kunne løse udfordringer i partnerskab med det lokale erhvervsliv, hvilket nødvendiggør tillidsfulde relationer til den bredest mulige kreds af bornholmske virksomheder. Den opsøgende erhvervsservice indsats skal, i den forbindelse, ses som en styrkelse af denne kontaktflade mellem den kommunale forvaltning og virksomhederne.

Betydningen af møder

Tillidsfulde relationer opstår via fysiske møder. Erhvervsservice resultaterne bygger på *konkrete* situationer, hvor *konkrete* personer udveksler erfaringer ved *konkrete* møder. Fjerner man den opsøgende virksomhedskontakt, står man tilbage med de virksomheder, *der selv har identificeret egne udfordringer*, og derfor søger kontakten med erhvervsfremmesystemet af egen drift. Af samme grund ville de højst sandsynligt have kunnet løse problemerne selv – også uden finansiering fra erhvervsfremmesystemet/BRK.

Ved at stoppe den opsøgende erhvervsserviceindsats afskærer man BCB fra kontakt til den store gruppe af SMV'er, der normalt ikke er udviklingsorienterede, men som med begrænset videntilførsel og inspiration vil kunne flytte sig længst. Særligt i relation til potentialet for *bæredygtighed og digitalisering* kan dette have tydelige konsekvenser for en omfattende gruppe SMV'er.

Stærk lokal erhvervsservice er forudsætningen for stærke Erhvervshus leverancer

De 6 Erhvervshuse i Danmark er alle stærkt afhængige af henvisninger fra lokale erhvervsfremmeaktører. Det gør sig også gældende på Bornholm. En vigtig kilde til succesfuld onboarding af virksomheder til Erhvervshusenes leverancer – herunder de ressourcestærke virksomhedsprogrammer under Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse - er lokale erhvervsfremmeaktørers virksomhedsnetværk. Med deres indgående detailkendskab til individuelle virksomheders aktuelle udfordringer – og deres prioritering af tid til at hjælpe med ansøgninger – er lokale erhvervsfremmeaktører, som Business Center Bornholm, nødvendige medspillere i at få udmøntet så mange midler som muligt fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse lokalt i kommunale erhvervs-demografier. Den opsøgende indsats hos Business Center Bornholm "breder nettet ud" og inkluderer mange flere bornholmske virksomheder i denne proces.

En besparelse hos Business Center Bornholm vil således:

1. *begrænse mængden* af bornholmske virksomheder, der tilgår erhvervsfremmesystemets ressourcer
2. *foringe den samlede viden* om bornholmske virksomheders aktuelle udfordringer, ambitioner og kapaciteter (dvs. deres udviklingsperspektiver/"projektparathed")
3. svække bornholmske virksomheders *udbytte af erhvervsfremmesystemet* som helhed, grundet mangelfuld versionering af erhvervsservice-tilbud til deres aktuelle situation
4. *fjerne en del af forudsætningerne* for en styrket erhvervsudvikling i regionskommunen via erhvervsfremmesystemet.

Vi kan derfor ikke anbefale besparelsen.

Med venlig hilsen

Jakob Rothborg

Sekretariatschef
Dansk Erhvervsfremme

Oversigt over kommuner der finansierer opsøgende lokal erhvervsservice i 2024 (m/ lokalt aktørnavn)

Kommune	Lokal erhvervsfremme organisation
Albertslund	
Allerød	
Assens	Udvikling Assens
Ballerup	
Billund	Billund ErhvervsFremme
Bornholm	Business Center Bornholm
Brøndby	
Brønderslev	Brønderslev Erhverv
Dragør	
Egedal	
Esbjerg	Business Esbjerg
Kerteminde	ETKerteminde
Fanø	Business Esbjerg
Favrskov	Favrskov Erhverv
Faxe	Business Faxe
Fredensborg	
Fredericia	Business Fredericia
Frederiksberg	Frederiksberg Erhverv
Frederikshavn	Erhvervshus Nord
Frederikssund	Frederikssund Erhverv
Furesø	
Faaborg-Midtfyn	
Gentofte	
Gladsaxe	
Glostrup	
Greve	ErhvervsCentret Greve
Gribskov	
Guldborgsund	Business Lolland-Falster
Haderslev	Haderslev Erhvervsråd
Halsnæs	
Hedensted	Hedensted Erhverv
Helsingør	
Herlev	
Herning	Erhvervsrådet Herning & Ikast-Brande
Hillrød	
Hjørring	Business Hjørring
Holbæk	Holbæk Erhvervsforum
Holstebro	Erhvervsforum Holstebro

Horsens	Business Horsens
Hvidovre	
Høje-Tasstrup	
Hørsholm	
Ikast-Brande	Erhvervsrådet Herning & Ikast-Brande
Ishøj	
Jammerbugt	Vækst Jammerbugt
Kalundborg	Kalundborgegnens Erhvervsråd
Kolding	Business Kolding
København	
Køge	Connect Køge
Langeland	Erhvervskontakten langeland
Lejre	Erhverv Lejre
Lemvig	
Lolland	Business Lolland-Falster
Lyngby-Taarbæk	
Læsø	Visit Læsø
Mariagerfjord	Mariagerfjord Erhvervsråd
Middelfart	Middelfart Erhvervscenter
Morsø	Morsø Erhvervsråd
Norddjurs	Business Djursland
Nordfyn	Nordfyns Erhverv og Turisme
Nyborg	Erhverv og vækst
Næstved	Næstved Erhverv A/S
Odder	Udvikling Odder
Odense	Odense Erhverv
Odsherred	Odsherred Kommune
Randers	Business Randers
Rebild	Business Rebild
Ringkøbing-Skjern	Ringkøbing-Skjern Erhvervsråd
Ringsted	Ringsted Kommune
Roskilde	Erhvervsforum Roskilde
Rudersdal	
Rødovre	
Samsø	
Silkeborg	Silkeborg Business
Skanderborg	Erhverv Skanderborg
Skive	Business Skive
Slagelse	Slagelse Erhvervscenter
Solrød	
Sorø	Sorø Kommune
Stevns	Stevns Erhvervsråd
Struer	

Svendborg	Svendborg Kommune
Syddjurs	Business Djursland
Sønderborg	Sønderborg Vækstråd
Thisted	Thy Erhvervsforum
Tønder	Tønder Erhvervsråd
Tårnby	
Vallensbæk	
Varde	Pro Varde
Vejen	UdviklingVejen
Vejle	Vejle Kommune - Erhverv
Vesthimmerland	Erhverv Væksthimmerland
Viborg	Business Viborg
Vordingborg	Vordingborg Erhverv
Ærø	Ærø Turist- og Erhvervskontor
Aabenraa	Business Aabenraa
Aalborg	Business Aalborg
Aarhus	

Dansk Vandrelaug Bornholm

Dansk Vandrelaug Bornholm vil hermed komme med indsigelse over for kommunens beslutning om at lukke de offentlige toiletter på Bornholm eller dele heraf.

Vi i Dansk Vandrelaug Bornholm benytter os ofte af toiletterne på vore mange Vandreture rundt omkring både i naturområder og i byerne. Vi risikerer at flere af vore medlemmer vil afstå fra at deltage, hvis ikke der er toiletadgang, hvor vi går, så derfor mener vi, at det ikke er der, besparelserne skal findes.

Med venlig hilsen

Dansk Vandrelaug Bornholm
Grethe Elleby - formand
Borgmester Nielsensvej 116
3700 Rønne
Tlf. 2925 5053
Mail:
ge@mail.tele.dk

DBU BORNHOLM

Høringssvar fra DBU Bornholm

DBU Bornholm udtrykker en bekymring over den omfattende række af spareforslag, samt den retorik, der gennem de seneste år har præget budgetprocesserne. Gennem princippet om "mange bække små" har usikkerheden spredt sig til en bred vifte af aktører på stort set alle niveauer i det bornholmske samfund. Der er en tydelig mangel på en overordnet strategi for idrætten på Bornholm, der adresserer både nuværende og fremtidige behov for faciliteter, og præcist hvor disse med fordel kan placeres. Det er essentielt at anerkende idrættens betydelige sundhedsmæssige fordele, hvad angår både mental, social og fysisk trivsel. Ifølge DBU Bornholms vurdering vil større besparelser på idrætsområdet sandsynligvis medføre alvorlige konsekvenser for andre dele af BRK's samlede økonomi. Idrætten samler børn, unge og voksne og er uanset hvilken form for idræt afhængig af hensigtsmæssige faciliteter fordelt over hele øen.

Dato
14.08.2024

Høringssvar fra DBU Bornholm vedrørende forslag om reduktion af driftstilskud til selvejende idrætshaller og aktivitetsstøtte

DBU Bornholm ønsker at udtrykke en bekymring over de foreslåede nedskæringer i driftstilskud til selvejende idrætshaller samt reduktionen af midlerne i puljen til aktivitetstilskud.

Disse besparelser vil få alvorlige konsekvenser for borgernes adgang til idrætsfaciliteter og kan på sigt føre til en væsentlig forringelse af folkesundheden på Bornholm. Den foreslåede reduktion på 550.000 kr. i driftstilskudspuljen vil tvinge de berørte idrætshaller til at foretage omfattende besparelser, hvilket vil forringe vedligeholdelsen, begrænse åbningstiderne og reducere det generelle aktivitetsniveau. Dette vil direkte påvirke de borgere og foreninger, der er afhængige af disse faciliteter, og vil potentielt svække den aktive livsstil blandt både børn og voksne på Bornholm.

Desuden vil nedskæringerne i aktivitetstilskuddet ramme de idrætsforeninger, der arbejder målrettet på at fremme en aktiv fritid blandt børn og unge. Disse foreninger spiller en afgørende rolle i at opretholde et sundt og aktivt miljø, men de opererer allerede under økonomisk pres. Yderligere nedskæringer kan tvinge klubber til at opgive sunde og værdifulde tilbud, hvilket vil skade en vigtig målgruppe for folkesundheden.

Forslaget vil ramme de frivillige foreninger, der er afhængige af tilstrækkelige faciliteter og støtte. Når man med den anden hånd både efterlyser flere foreningsfrivillige, og har personer ansat til at understøtte frivilligheden virker det således meningsløst at skære på så væsentligt et område.

Konklusion:

DBU Bornholm anerkender nødvendigheden af økonomisk ansvarlighed, men opfordrer kraftigt til, at beslutningstagerne genovervejer omfanget af de foreslåede besparelser. Både reduktionen i driftstilskud og aktivitetstilskud kan få langtrækkende negative konsekvenser for idrætten på Bornholm og dermed også for den samlede sundhed og trivsel i det Bornholmske samfund.

Høringsvar vedrørende forslaget om lukning af AAB's faciliteter

DBU Bornholm har for nylig modtaget tilmelding fra AAB Fodboldklub om deltagelse med et seniorhold i den kommende turnering, planlagt til at starte medio august måned. Dette bekræfter, at forslaget om lukning af AAB's faciliteter er misvisende. Fodboldaktiviteter foregår fortsat aktivt i AAB, hvilket viser, at klubben stadig er berettiget og et medlem af vores organisation. DBU Bornholm vil også påpege, at to andre stadionanlæg, der tidligere har været overvejet til nedlukning i BRK's sparekataloger, fortsat er i drift og benyttes flittigt af byens borgere.

Konklusion:

På denne baggrund kan DBU Bornholm ikke anbefale lukningen af eksisterende stadionanlæg, da det vil få skadelige konsekvenser for det lokale idrætsliv. Vi opfordrer til at afvente klubben og byens udvikling før der træffes en så vidtrækkende beslutning.

Høringsvar vedrørende forslag om lukning af Svaneke Hallen

Svaneke IK er en af DBU Bornholms mest aktive idrætsforeninger, som omfatter en bred vifte af børne-, ungdoms- og seniorhold. Klubben blev sidste år udnævnt som Bornholms første DBU Børneklub, hvilket er et bevis på deres målrettede arbejde med Børnefodbold og den effektive organisation omkring dette. At fratage Svaneke IK samt byens velfungerende idrætsliv muligheden for indendørs aktiviteter i vinterhalvåret vil være yderst uheldigt. Svaneke IK er i konstant udvikling, og klubbens engagement afspejles tydeligt i de mange aktivitetstimer, som hallen danner rammen om. I 2023 blev der registreret 2.310 timer, og i 2022 var tallet 2.323 timer, hvilket vidner om en stabil og stærk lokal opbakning til foreningens aktiviteter. Desuden er det værd at bemærke, at nærmeste hal vil være Nexø hallen som er en af de mest bookedede haller vinteren over.

Konklusion:

Lukningen af Svaneke Hallen pr. 1. januar 2025 vil ikke alene skade idrætsforeningens fortsatte udvikling, men også svække byens muligheder for sunde og fællesskabsfremmende aktiviteter, primært i vintermånederne. DBU Bornholm opfordrer derfor til, at det sikres, at Svaneke IK og byens idrætsliv kan fortsætte deres positive udvikling, til gavn for folkesundheden og sammenhængskraften i lokalsamfundet.

P.V.A

DBU Bornholms bestyrelse

Med venlig hilsen

Administrationschef

Morten Blem

Rønne den. 11.08.2024

Høringssvar til Budget 2025 fra Den Fælles Brugerbestyrelse i socialpsykiatrien, Center for Psykiatri og Handicap, Bornholms Regionskommune.

Den Fælles Brugerbestyrelse består af brugerbestyrelsesrepræsentanter fra socialpsykiatrien bredt, altså Midtpunktet, Lindehuset, Vestergade og kommandanthøjen.

Høringssvaret afgives for det administrative sparekatalog der er sendt i høring

Den fælles brugerbestyrelse ønsker at udtrykke stor bekymring for de spareforslag der er fremsat for socialpsykiatrien:

SSU-32-02

Vedr. tilbagerulning af weekend åbent på Midtpunktet

Det rammer en meget sårbar gruppe borgere, som har stort behov for tryk og sikkerhed i hverdagen. Der er mange borgere der vil blive berørt af besparelserne. Borgere som har behov for støtte og hjælp til at opnå deres personlige recovery udvikling og mulighed for at komme sig efter en psykisk sygdom.

Forslaget skal forstås som særlig problematisk idet der allerede er iværksat enorme besparelser på det specialiserede specialområde i form af skærpede krav for at være i målgruppe til § 85 støtte. Samt lukning sidste års lukning af såvel plantagen som blæksprutten – tilbud der tidligere holdt mange sårbare borgere flydende.

Vi oplever på værestederne i dag at flere af vores medborgere kommer længere ud og har det tilsvarende dårligere, og deres daglige gang på værestederne Lindehuset og Midtpunktet er alt afgørende for at de ikke giver helt op.

Vi oplever dagligt borgere med dobbelt diagnoser som kun har de åbne § 104 tilbud at læne sig op ad.

Derfor vil en lukning af aktivitets- og samværstilbuddet i weekender give yderligere risiko for de allermest sårbare overlades til dem selv og evt. indlæggelse.

- SSU-32-01
Lukning af aktivitets og samværs tilbuddet Lindehuset

Lukning af aktivitets og samværs tilbuddet, vil det være en mærkbar livsforringelse, for de sårbare borgere, som i dag benytter sig af tilbuddet. Lindehuset som aktivitets og værested tilbyder som det eneste aktivitets og samværs tilbud at gangbesværede og fysisk handicappede, som er udfordret med en psykisk lidelse også kan deltage på lige fod med de øvrige brugere på lige fod i alle aktiviteter. Dette er ikke muligt på Midtpunktet.

- SSU-32-03

Salg af bygning Vestergade i Allinge/lukning af aktivitets- og samværstilbud

Vi er meget bekymrede for, at borgere der benytter værestedet Vestergade, ikke har ressourcer til at deltage i aktiviteter på Midtpunktet.

Konsekvensen kan også være, at disse borgere bliver socialt isoleret, der er en øget risiko for indlæggelser på psykiatrisk center, og måske flere tilfælde af selvskade.

Der vil være mange af de berørte borgere, grundet deres psykiske udfordringer, som ikke vil være i stand til at tage offentlig transport til Midtpunktet i Rønne. Dette vil betyde, de ikke kan deltage i socialt samvær. Ydermere er det dyrt og tidskrævende for den enkelte, at benytte sig af offentlig transport.

Det vil være problematisk og uoverskueligt for mange borgere at opholde sig på Midtpunktet, da det i forvejen er præget af øgning i antallet af borgere på baggrund af lukning af Plantagen samt Blæksprutten sidste år, samt at flere borgere med tunge og komplicerede funktions nedsættelser enten ikke er i målgruppen til § 85, eller skæres mærkbart i tid. Vi mærker og ser hver dag, hvordan vores medborgere bliver dårligere, personalet løber hurtigere og flere borgere, er så dårlige at de kræver hjælp til ting som følelses regulering mm. Som brugerbestyrelse er vi bekymrede for at vi allerede nu, er så pressede på antal af borgere og deres komplekse problemstillinger mange med aktive misbrugskomplikationer – at nogle af de svageste borgere ikke længere tør at møde ind på aktivitetsstederne. Personale normeringerne følger ikke med – når der lukkes tilbud og antallet af borgere øges. Vi mener grænsen er nået. De åbne tilbud er pressede til kanten – hvis ikke over. Der kan ikke spares mere, uden mærkbare samfundsmæssige konsekvenser. Vi ser allerede store individuelle konsekvenser.

Vi er bekymrede for at konsekvensen vil være at sårbare borgere, bliver mere socialt isolerede og ensomme, hvilket vil kunne få antallet af indlæggelser på psykiatrisk center til at stige og måske vil det føre til flere tilfælde af selvskade. For flere af de mest sårbare borgere, er måltidet på aktivitets og værestedet, det eneste måltid mad, de får de 6 åbningsdage.

På Den fælles brugerbestyrelses vegne

Mette Mari Kofod Frederichsen

Fra: Gitte Tvilling <gitte@bornholm.info>
Sendt: 15. august 2024 08:00
Til: Økonomi og Personale - Budget og indkøb. Budget
Emne: Høring: EBBU-43-01

EBBU-43-01 Emne: Reduktion af Business Center Bornholms opsøgende arbejde og kommunikationsindsats

Bornholms Regionskommune ønsker at reducere Business Center Bornholms budget med 897.000 kroner for 2025 og de følgende tre budgetår.

Det vækker bekymring hos Destination Bornholm, da vi generelt mener, at det vil få negative konsekvenser for det lokale erhvervsliv, herunder turismeerhvervet, og dermed grundlaget for Bornholms økonomiske udvikling.

En konkret udfordring er, at Business Center Bornholm vil få sværere ved at indgå i en opsøgende indsats, blandt andet i samarbejde med Destination Bornholm, til at afsøge og udnytte nationale støttemuligheder til det fortsatte arbejde med at udvikle turismen på Bornholm. Denne manglende indsats kan svække evnen til at hjælpe turismevirksomheder med at navigere i den grønne omstilling, at udarbejde bæredygtige forretningsmodeller og det kan på sigt resultere i en forringet konkurrenceevne, færre skabte arbejdspladser og udfordre Bornholms samfundsudvikling og økonomi.

"Udviklingsplanen for turismen på Bornholm frem mod 2030", er netop et eksempel på et projekt, der er støttet af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse på baggrund af en ansøgning i samarbejde mellem Business Center Bornholm og Destination Bornholm. Midlerne udløber i 2026 og der ligger en aktuell indsats i en ny ansøgningsproces for udmøntning af erhvervsfremmemidler til at støtte op om videreudvikling af projektet, der blandt andet har til hensigt at støtte virksomhederne i at udvikle og gentænke forretningsmodeller indenfor helårsturisme, men også nye styrkepositioner og områder såsom Hasle og Åkirkeby. Et sådant initiativ kræver medfinansiering fra Business Center Bornholm. Hvis budgettet bliver reduceret, vil Business Center Bornholm ikke have mulighed for at medvirke i initiativet, hvilket forringer kvaliteten af ansøgningen og dermed også chancen for støtte fra de nationale puljer.

Destination Bornholm mener derfor, at det er en udfordring at reducere Business Center Bornholms budget, da vi har brug for at understøtte udviklingen af det bornholmske erhvervsliv og fortsat sikre Bornholms turismeudvikling.

De bedste hilsner

Gitte Tvilling

Direktør
Destination Bornholm ApS

Dir. tlf.: 56 93 03 69

www.bornholm.info

[Følg os på Facebook](#) [Tilmeld dig nyhedsbrev](#)

Denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer er udelukkende beregnet til modtageren/modtagerne og kan indeholde fortrolige og/eller privilegerede oplysninger, og kan derfor være juridisk beskyttet mod offentliggørelse. Hvis du har modtaget denne e-mail ved en fejl, bedes du med det samme advare Destination Bornholm via e-mail, og derefter slette denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer. Hvis du ikke er den tilsigtede modtager, underrettes du hermed om, at enhver brug, videreformidling, kopiering eller opbevaring af denne meddelelse og/eller dens vedhæftede filer er strengt forbudt.

Destination Bornholm administrerer persondata og overvåger elektronisk kommunikation, i det omfang loven tillader det, for at sikre overholdelse af GDPR-lovgivning og regulatoriske forpligtelser. For yderligere information om Destination Bornholms privatlivspolitik, se venligst <https://bornholm.info/cookie-politik/>

Fra: Gitte Tvilling <gitte@bornholm.info>
Sendt: 15. august 2024 08:00
Til: Økonomi og Personale - Budget og indkøb. Budget
Emne: Høring: NMU-55-06 og NMU-55-14

NMU-55-06 Nedprioritering af vedligeholdelse af de offentlige toiletter.

NMU-55-14 Nedlukning af 15 udvalgte toiletter

Bornholms Regionskommune ønsker at spare på de offentlige toiletter, ved henholdsvis at nedprioritere vedligeholdelse af toiletterne samt nedlukning af 15 udvalgte toiletter. Dette vækker bekymring hos Destination Bornholm, da vi mener, det vil skabe en dårlig oplevelse for både turister og borgere på Bornholm. En forringelse af oplevelsen kan svække attraktiviteten af Bornholm som destinationen og ramme turismeerhvervet og hele værdikæden.

Den bornholmske natur er en af vores styrkepositioner og oplevelser i naturen på Bornholm tiltrækker turister fra ind- og udland. Vores analyser bekræfter, at naturoplevelsen faktisk er den primære årsag til, at turistene vælger Bornholm som destination. Det er derfor essentielt, at Bornholm fortsat lever op til forventningen om en god oplevelse i den bornholmske natur og det skal vi værne om.

Nogle faktorer er vanskeligere at gøre noget ved end andre - eksempelvis svækker fedtemøg og fald i fiskebestanden, den oplevelse som Bornholm tilbyder. Dette er kompliceret at løse, men det er dog eksempler, der bidrager negativt til Bornholms attraktivitet. Toiletforholdene i det offentlige rum er til gengæld noget, vi nemmere kan påvirke.

Når man opholder sig i den Bornholmske natur, vil man gerne kunne komme på toilettet. Hvis der er for langt imellem denne mulighed, eller at forholdene bliver for uhygiejniske og kritiske - så bliver det en rigtig dårlig oplevelse, der kan overskygge alt andet. Vi erfarer allerede, at kritikken bliver videregivet til vores turistaktører, der skal stå på mål for forholdene - og vi oplever også dårlige erfaringer med, at man lukker mange offentlige toiletter i vinterhalvåret.

Vores turismestrategi på Bornholm er at understøtte hele øen og hele året. Vores tilbud skal leve op til dette.

Destination Bornholm mener, at det er en udfordring at lukke eller nedprioritere vedligeholdelsen af de offentlige toiletter, da det giver en dårlig oplevelse og svækker vores attraktivitet som destination.

De bedste hilsner

Gitte Tvilling

Direktør
Destination Bornholm ApS

Dir. tlf.: 56 93 03 69

www.bornholm.info

[Følg os på Facebook](#) [Tilmeld dig nyhedsbrev](#)

Denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer er udelukkende beregnet til modtageren/modtagerne og kan indeholde fortrolige og/eller privilegerede oplysninger, og kan derfor være juridisk beskyttet mod offentliggørelse. Hvis du har modtaget denne e-mail ved en fejl, bedes du med det samme advare Destination Bornholm via e-mail, og derefter slette denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer. Hvis du ikke er den tilsigtede modtager, underrettes du hermed om, at enhver brug, videreformidling, kopiering eller opbevaring af denne meddelelse og/eller dens vedhæftede filer er strengt forbudt.

Destination Bornholm administrerer persondata og overvåger elektronisk kommunikation, i det omfang loven tillader det, for at sikre overholdelse af GDPR-lovgivning og regulatoriske forpligtelser. For yderligere information om Destination Bornholms privatlivspolitik, se venligst <https://bornholm.info/cookie-politik/>

Bornholms Regionskommune
Økonomi, It og Personale
Mølløvænget 1
3730 Nexø
Sendt pr. mail: oeop-budget@brk.dk

14. august 2024

Hørings svar om 2025-budgetmateriale fra DGI Bornholm

Vi ser med stor bekymring på de vidtgående spareforslag, der er udsendt som materiale vedr. budget 2025. Vi håber indtrængende, at de IKKE bliver nødvendige at gennemføre i det foreslåede omfang.

Vi har primært forholdt os til de spareforslag under Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget samt Natur-, Miljø- og Planudvalget, som vurderes at få konsekvenser for øens idrætsforeninger og brugere af øens idrætsfaciliteter, hvis de gennemføres.

Vi henleder opmærksomheden på, at selv mindre besparelser på fritids- og idrætsområdet kan få store konsekvenser for det frivillige engagement, der er en forudsætning for dels driften af øens mange idrætsforeninger og dels gennemførelsen af aktiviteterne.

Vi håber, det lykkes kommunen at arbejde for en mere retfærdig udligningsordning mellem landets kommuner – og i særdeleshed bliver enige om en langsigtet plan, der kan øge indtægterne og skattegrundlaget på øen.

DGI Bornholm vil gerne være en konstruktiv samarbejdspartner med kommunen i arbejdet med at sikre øens borgere attraktive idrætstilbud, der kan holde børn som voksne sunde og selvhjulpne.

Kommentarer til Spareforslag

FKLU-21-05 Reduktion af anlægs- og renoveringspulje til selvejende haller

Forslaget om at reducere puljen med 250.000 kr. kommer oveni, at puljen allerede er blevet reduceret de seneste år. Som vi har skrevet tidligere, så er det en kortsigtet løsning, der vil koste på den længere bane. Puljen anvendes nemlig til anlægsopgaver, der især fokuserer på at nedsætte de enkelte hallers driftsomkostninger, bl.a. gennem energiforbedringer.

DGI Bornholm anbefaler, at der IKKE sker en yderligere reduktion af anlægsmidlerne til de selvejende haller.

FKLU-21-06 Bortfald af midler til sommerferieaktiviteter for børn og unge

Forslaget om at spare 217.000 kr., hvor halvdelen af midlerne er anvendt til gratis kultur-, natur- og kunstaktiviteter og halvdelen af midlerne er anvendt til gratis idræts- og legeaktiviteter for børn og unge i sommerferien – er bare trist læsning. På idrætssiden er midlerne anvendt til betaling af idrætsforeninger, der i 2023 tilbød 64 aktivitetsdage med deltagelse af godt 1.200 børn. I 2024 skønnes aktivitetsniveauet at være lige så højt – på baggrund af de foreløbige afrapporteringer fra øens idrætsforeninger.

DGI Bornholm anbefaler, at midlerne fastholdes på budgettet.

FKLU-21-08 Reduktion af driftstilskuddspuljen til selvejende haller

Forslaget om en besparelse på driftstilskuddet til de selvejende haller med yderligere 550.000 kr. kommer oveni, at der er sket en reduktion af denne pulje gennem flere år.

Vi er bekymrede for, at det vil få omfattende konsekvenser for de nuværende omfattende 7 tørhaller og 2 vådhaller. Konsekvensen vil ramme videre ud på øens idrætsudøvere, der anvender hallerne.

Opmærksomheden henledes også på, at der skal findes en løsning for at sikre Poulskerhallen, som der ikke synes at indgå i budgetmaterialet.

DGI Bornholm anbefaler, at forslaget tages af bordet, da det vil forringe de selvejende hallers råderum.

FKLU-59-01 + NMPU-55-01 + NMPU-55-21 Lukning af Klemensker Idrætshal

En lukning af Klemensker Idrætshal, vil få store konsekvenser ikke bare for de nuværende brugere af hallen, men for hele lokalsamfundet i og omkring Klemensker. Det vil medføre langt større skade, end besparelsen på 145.000 kr. samt 200.000 kr.+ 66.000 kr. vil give.

Det er vanskeligt at se, hvor de nuværende brugere skal søge hen. Det virker også spøjst, hvis Klemensker Svømmebad fremover skal anvende Klemensker IF's omklædningsfaciliteter.

DGI Bornholm opfordrer til, at alle løsninger og konsekvenser gennemtænkes, inden der tages endelig beslutning. DGI Bornholm fraråder på det kraftigste, at Klemensker Idrætshal lukker.

FKLU-59-03 + NMPU-55-02 + NMPU-55-22 Lukning af Svaneke Hallen

Ligesom forslaget om lukningen af Klemensker Idrætshal er også forslaget om at lukke Svaneke Hallen et skrækscenarie for hallens brugere og dermed lokalsamfundet. Også her er det uklogt at spare henholdsvis 90.000 kr. og 200.000 kr. + 129.000 kr. sammenlignet med de store konsekvenser en lukning vil få for byen, skolen og idrætsforningerne.

DGI Bornholm fraråder på det kraftigste, at Svaneke Hallen lukker.

FKLU-59-04 + NMPU-55-03 + NMPU-55-25 Lukning af Søndermarksskolens svømmesal

Søndermarksskolens svømmesal bliver anvendt af mange andre brugere end Søndermarksskolens klasser. Brugere spænder lige fra svømmeklubber, børnehaver, pensionister og modelbådsejere – foruden skoleklasser og SFO. Det vil være vanskeligt at henvise brugerne til andre faciliteter.

DGI Bornholm finder forslaget meget uheldigt og vil være stik imod alle intentioner om at fremme folkesundheden på øen, hvis det gennemføres.

NMPU-53-05 Cykelstier - reduktion i belægningsvedligehold

Forslaget lægger op til at spare 221.000 kr. på vedligeholdelse af cykelstier, hvilket vil medføre ringere forhold for cyklisterne – og på længere sigt forårsage ekstra udgifter til vedligehold, hvis cykelstierne fortsat skal kunne anvendes.

DGI Bornholm finder forslaget meget uheldigt i øens samlede satsning på at få folk ud og være aktive hele året, herunder ikke mindst satsningen på outdoor-aktiviteter og outdoor-turisme, og vi anbefaler derfor, at besparelsesforslaget tages ud af kataloget.

MPU-55-14 Lukning af 15 udvalgte offentlige toiletter i vinterhalvåret

Forslaget lægger op til at spare 300.000 kr. ved at lukke 15 offentlige toiletter på landet, havne, små byer og busholdepladser i små byer.

DGI Bornholm finder forslaget meget uheldigt i øens samlede satsning på at få folk ud og være aktive i naturen hele året, herunder ikke mindst satsningen på outdoor-aktiviteter og outdoor-turisme, og vi anbefaler derfor, at besparelsesforslaget fjernes.

NMPU-55-12 + NMPU-55-23 lukning af varmtvandsbassin på Sønderbo

Varmtvandsbassinet på Sønderbo er pt det eneste kommunale varmtvandsbassin på øen, og besparelsen vil ramme de svageste borgere, der i dag benytter tilbuddet. Der er tale om både ældre, kræftramte kvinder, borgere under genoptræning og babysvømning. Alene i babysvømning har DGI Bornholm i 2023 har haft ca. 33 hold pr. uge med ca. 177 babyer og lige så mange mødre i vandet. Aktiviteten vurderes at være meget betydningsfuld – både for den motoriske udvikling af det enkelte barn og for støtten til de nybagte mødre.

DGI Bornholm anbefaler, at lukningen af varmtvandsbassinet på Sønderbo tages ud af Sparekataloget.

Med venlig hilsen

Ole Dreyer
Formand

/

Karen-Margrethe Hansen Bager
Direktør

Bornholms Regionskommune

oep-budget@brk.dk

Høringssvar til budget 2025, spareforslag nr.: EBBU-43-01 - Reduktion af Business Center Bornholms opsøgende arbejde og kommunikationsindsats

DI Bornholm har med bekymring noteret, at Bornholms Regionskommune foreslår besparelser vedr. Business Center Bornholm (BCB) svarende til 20% af det kommunale tilskud, dvs. 897.000 kr. i 2025 og i de efterfølgende tre budgetoverslagsår (2026-2028).

BCB er i de forgange år flere gange blevet ramt af besparelser, og det er DI Bornholms vurdering, at grænsen er nået, hvis vi fortsat skal kunne understøtte et blomstrende erhvervsliv på Bornholm. BCB spiller en central rolle for vækst og arbejdspladser, som er afgørende forudsætninger for skatteindtægter og velfærd til øens borgere.

BRK skriver i spareforslaget, at BCB med forslaget bliver mere efterspørgselsdrevet, fordi man fremadrettet kun vil vejlede virksomheder, som selv opsøger BCB.

Efter DI Bornholms opfattelse betyder et "efterspørgselsdrevet" erhvervsfremmesystem, at erhvervshuse og kommunale erhvervsservices skal være agile og tilpasse deres services til erhvervslivets behov – og det kræver tæt kontakt og føling med de lokale virksomheder og de udfordringer, de oplever nu og her. Derfor er BCB's opsøgende arbejde essentielt. Det er det unikke lokalkendskab til behov og udfordringer hos øens små og mellemstore virksomheder, der gør, at BCB kan tilbyde services, som øens erhvervsliv efterspørger, og som møder deres behov.

Generel virksomhedsvejledning er en prioriteret opgave blandt mange af landets kommuner i erkendelse af, at hvis man vil have et lokalt erhvervsliv, så er man nødt til at investere i det. Se bare i retning af Lolland-Falster eller Djursland. Her er man klar over, at vækst og arbejdspladser ikke kommer af sig selv, men kræver en kommunalt finansieret indsats, der supplerer og understøtter de regionale erhvervshuses specialiserede vejledning. Eller se i retning af Holstebro, der netop har hjemtaget deres lokale erhvervsservice fra erhvervshuset i erkendelse af, at det kræver kommunal prioritering at understøtte lokal vækst og arbejdspladser.

Kommunikation om services og værditilbud og opsøgende arbejde er en nødvendighed for at få SMV'er til at benytte de mange værdiskabende tilbud og services, der aktivt understøtter og udvikler deres virksomheder. BCB spiller en vigtig rolle i at bygge bro til Erhvervshus Hovedstaden og de mange nationale tilbud, støtteprogrammer og tilskudsmuligheder, så disse kommer de bornholmske virksomheder til gavn - og dermed det bornholmske samfund.

Det er ikke hensigtsmæssigt, når BRK sammenligner BCB med den kommunale erhvervsservice i kommuner tæt på København, som ikke har tilsvarende udfordringer med bosætning, demografi og geografi. Bosætningskommunerne omkring hovedstaden kan muligvis undvære en kommunalt finansieret erhvervsservice – men det kan Bornholm ikke. Vi er

som øsamfund dybt afhængige af, at de lokale virksomheder bidrager med vækst og arbejdspladser, så vi kan sikre skattegrundlaget, og så vi kan tiltrække medarbejdere og bosættere udefra. Bornholm kan ikke ”nøjes” med den indsats, som Erhvervshus Hovedstaden kan levere.

En besparelse på 20% vil betyde en væsentlig forringelse af BCB’s muligheder for at understøtte de bornholmske virksomheders vækst og udvikling – med negative konsekvenser for hele det bornholmske samfund.

BRK ligger i den absolutte bund blandt landets kommuner i DI’s årlige erhvervsvenlighedsundersøgelse. Undersøgelsens resultater beror blandt andet på den oplevelse, de lokale virksomheder har af deres kommunes tilgang til erhvervslivet. Det er DI Bornholms opfattelse, at den hyppige raslen med sparekniven overfor BCB bidrager til BRK’s dårlige image overfor virksomhederne. Endnu en besparelse på BCB sender – igen- signal til øens erhvervsliv om, at man ikke prioriteres.

DI Bornholm henstiller derfor til, at besparelsesforslaget forkastes. I stedet bør det sikres, at BCB også fremadrettet har finansiering til at skabe den store, positive forskel for det bornholmske erhvervsliv, som er nødvendig for et øsamfund i vækst og balance. Vis, at BRK er en erhvervsvenlig kommune, der faktisk prioriterer de lokale virksomheder.

Med venlig hilsen

Michael Almeborg
Regionalforeningsleder, DI Bornholm

Hørings svar til budgetmateriale 2024

Spareforslag nr. EUUD-43-01:

Reduktion på kr. 897.000 i forbindelse med Business Center Bornholms budget for 2025 samt de efterfølgende tre budgetoverslagsår (2026-2028).

Som repræsentant for de Bornholmske lønmodtagere under FH Bornholm, er det dybt bekymrende, at Bornholms Regionskommune igen har foreslået en besparelse på 897.000 kr.

Der er af flere omgange sparet på BCB's budget og vi er bekymrede for at endnu en besparelse vil reducere BCB's evne til at udføre opsøgende arbejde, have en stærk kommunikation, og afholde værdiskabende workshops og yde sparringer med virksomheder til gavn for lønmodtageren.

Hvis vores bekymring bliver til virkelighed, så vil vi frygte at dette direkte påvirke virksomhedernes udvikling og kan true fremtidige arbejdspladser og skatteindtægter.

Industrivirksomhederne på Bornholm er i en positiv udvikling, især inden for grøn omstilling og deltagelse i strategiske indsats som bla. Energiø Bornholm.

Den foreslåede besparelse kan bremse denne positive udvikling, hvilket kan have negative konsekvenser for øens langsigtede økonomiske bæredygtighed og i værste tilfælde føre til større ledighed.

BCB deltager i flere turismeprojekter, som skal styrke helårsturismen og dermed medvirke til at udvide beskæftigelsen i skulder-sæsonen.

Vi ser med bekymring på hvis denne indsats svækkes.

Den grønne omstilling er af afgørende betydning, især for de lokale virksomheders muligheder for at deltage i fremtidens opgaver. Dette kræver en stor og solid indsats fra de bornholmske virksomheder.

Vi er bekymrede for om en reduktion i BCB's budget vil være en direkte trussel mod denne indsats og de fremtidige arbejdspladser, den kan skabe.

Stærke virksomheder, skaber jobs og er dermed medvirkende til at tiltrække "nye" Bornholmere, som gerne skulle give Bornholm en mulighed for at blive en bæredygtig kommune, med plads til udvikling.

Vi opfordrer derfor til, at man genovervejer denne besparelse og tager højde for dens potentielle konsekvenser for Bornholmske arbejdspladser.

Med venlig hilsen

Joan Prah
Sektionsformand
joan@fh-bornholm.dk

 BORNHOLM
Fagbevægelsens Hovedorganisation

Paradisvej 3
3700 Rønne
Tlf.: 27582607

Find os på Nettet:
Hjemmeside: fh-bornholm.dk/
facebook.com/fhbornholm/

FOA Bornholm, Social – og sundhedssektoren vil gerne lade sig høre vedr. de administrative spareforslag der er sendt til politisk høring.

Allerførst så vidner de spareforslag, som der er sendt i høring at man har sparet så meget på social – og sundhedsområdet, at det nu kun er forslag der både vil ramme borgere af systemet og de medarbejdere der er ansat i Bornholms Regionskommune.

Det er et udtryk for at man ikke kan spare mere, uden at det vil komme til at ramme kvaliteten og de helbredsmæssige rammer for både borgere og personale.

Sidste overordnede bekymring er at der i flere spareforslag er nævnt personale reduktion eller at personalet skal gå ned i tid. Vi beder blot til at man er opmærksom på at der mangler personale på næsten alle områder, og det er et uheldigt signal at udsende spareforslag hvor personale reduktion og at være deltidsansat jf. de aftaler der er indgået i 3-partsaftaler så som blandt flere - fuldtidsprojektet.

Forslag nr.: SSU – 31-01 / SSU – 31-02

Klippekortsordninger, både på plejecenter og i hjemmeplejen – det er nok en af de ekstra ydelser der er blevet sløjftet eller udført med udsættelse i en travl hverdag. Men når ydelsen så er udført – så har det ikke kun været for at give borgeren den mulighed for at få en ydelse udført der ligger udover servicestandarden for BRK – det er også en mulighed for at få skabt relation, at lave relations arbejde og få et kendskab f.eks. livshistorie, til de borgere der modtager hjælp. Det er en mulighed for at medarbejderne får et nuanceret billede af borgeren, som kan bruges i plejen og samarbejdet med borgeren i fremtidige situationer. Hvor man kan ned eskalere en potentiel situation og for at bevare værdigheden og borgers velbefindende i den situation borgeren nu end befinder sig i.

Forslag nr.: SSU-31-03 / SSU 31-04

Rengøring hver 3 uge i hjemmeplejen: Her går bekymring på om man får tid til at samle op når man kun ser borgerne hver 3 uge eller om opgaven skal nås på samme tid – trods der vil være mere beskidt – der vil være flere observationer samt om man få fanget helbredsmæssige bekymringer tids nok? I det man, som sundhedsfagligt uddannet person, straks går i gang med at analysere på hjemmet i det man åbner døren. Dette for at se om borgeren klarer sin hverdag som de ønsker. Eller er der noget sundhedsfagligt som man skal og bør handle på.

Derfor er det vores bekymring om de rammer og vilkår man så giver personalet, gør at sygefraværet stiger fordi man ikke får lov til at udføre de opgaver man skal og får tiden til det. At man, som personale risikerer at blive mere stressramt af årsager som følelsen af at ikke slå til. At ikke få brugt sin faglighed og i sidste ende at stå med sager hvor man som medarbejder føler at man skulle have handlet tidligere for borgeren, men at de rammer som kommunen udstikker, gør at opgaven er nærmest umulig at opnå.

Nedskæringen af rengøringen på plejeboligområdet frygter vi vil gøre at man vil se langt mere smitsomme udbryd på plejecentrene og derved også risikoen for utilsigtede hændelser med smitte, der i sidste ende kan koste en borger med meget dårlig almen tilstand en indlæggelse eller værre. For ikke

at nævne det øgede sygefravær der vil være blandt personalet, da det ligger ekstra pres på personalet at der vil ses hyppigere udbrud af smitsomme sygdomme.

Under covid-19 epidemien, fandt man ud af hvor vigtig rengøring var. Hvorfor er det nu at man står med et spareforslag hvor man fjerner de gode erfaringer vi opnåede under en global epidemi?

Forslag nr.: SSU-31-05

Reducering af rammebudget på plejecenter – Afskaffelse af bedre bemanning:

Man har arbejdet forskelligt med puljen for bedre bemanning. Men det har givet mening. Vi ser en negativ spiral jf. medarbejdernes ønske om bedre kontinuitet og leve Bo miljø som man gerne vil praktisere og samtidig skærer ned på de muligheder der er for at dække personalet ind i de timer hvor der så er mulighed for selvbestemmelse for den enkelte borger.

Derudover så ses borgerne der flytter ind på plejecentrene at være multisyge altså med mere end 1 diagnose samt ses en øget borgergruppe med psykiske sårbarheder og kognitive diagnoser som personalet på et normalt somatisk plejecenter ikke er normeret eller nødvendigvis uddannet med speciale, som det ses på specialplejehjemmene. Hvis en borger så kræver mere end de rammer der er udstukket på det enkelte plejecenter, vil der være risikoer for påvirkning af det psykiske arbejdsmiljø for personalet og ikke mindst at borgerne ikke får den optimale pleje og behandling. Denne beslutning ligger ikke hos medarbejderne, men det er dem der i en travl hverdag vil skulle stå med ansvaret for at prioritere med risiko for deres egen sikkerhed.

Forslag nr.: SSU -31-06

Afskaffelse af fokus tid i hjemmeplejen:

Da denne fokustid blev indført, var det for netop at komme de udfordringer til livs der spiller en stor rolle i hverdagen for hjemmeplejen. Det giver det luft der kan være behov for i en dag med mange opgaver, nødkald, bestilling af hjælpemidler eller andre borgerrelaterede opgaver som der kan være brug for. Det er ingen pause – men en fokus tid der gør at man få fokus på lige præcis de ting der kan få en hverdag til at vælte – og derfor er der dette lille fokus åndehul på dagens planer for personalet. Hvis man går ind og vælger at visitere mere tid i de enkelte opgaver, så kunne denne tid måske undværes – men det er desværre ikke det man gør i hverdagen. Tiden er stadig meget stramt styret og skemalagt.

FOA er i hvert fald bekymret for det psykiske arbejdsmiljø ved fjernelse af fokus tid.

Forslag nr.: SSU 31-12

Fokus på tilpasning af hjemmeplejeindsatser:

Med tanke på de udmeldinger der er kommet fra blandt andet ældrereformen – ser vi med undring på at reducere hjemmeplejeindsatserne – men at man vælger at ansætte nye myndighedspersonaler, så man ikke lægger opgaven jf. visiteringen ud til det personale som er tættest på borgeren. Det er selvfølgelig en måde at tolke opgavens løsning på. Men igen så rammer den det personale som er tættest på at udføre opgaven.

Hjemmeplejens opgaver er som den udvikling der er sket hen over de sidste par år, at flere og flere opgaver også fra andre visiterende myndigheder, overgår til hjemmeplejen. Derfor vil fokus udover at

være på tilpasning af opgaverne også handle om efter- og videre uddannelse for personalet. Så de er i stand til at varetage alle de mangeartede opgaver de bliver stillet. Vi ved selvfølgelig ikke hvad fremtiden vil vise, men medarbejderne – i hvert fald lagt de fleste, fastholder ingen ydelser hos borgerne medmindre de er nødvendige. Det har man for længe siden forstået at det ikke er i borgernes tav. Derfor er det endnu mere vigtigt at ikke at spare på indsatser men investere i efter- og videre uddannelse.

Forslag: SUU – 32-01 / SUU – 32-03

Lukning af Lindehuset samt Vestergade

FOA ser med stor bekymring på at der er spareforslag hvor nogle af samfundets allermest sårbare borgere rammes. Vi har set, ud i det øvrige Danmark, hvad der er risiko for hvis man går ind og sparer på de psykisk sårbare borgere. Der er alt for stor risiko for de borgere af systemet der pludselig mister en stor del af deres hverdag og holdepunkt. For ikke at nævne at de, som muligvis har ressourcerne, til at flytte sig rent fysisk til et andet tilbud, at der er pladsudfordringer som ikke er taget med i denne beregning – så er der overhovedet en reel besparelse?

Forslag nr.: SUU – 32-02

Lukning af tilbud i socialpsykiatrien ved weekend og helligdagsåbent – på Midtpunkt.

Med den usikkerhed det giver at blæksprutten har lukket – og med den data der ligger for nuværende brug af socialpsykiatrien, bevidner blot om at man ved denne besparelse vil gå ind og ramme nogle af de mest sårbare psykiske borgere. Vi anerkender at kommunen fattes penge, men at spare på de borgere hvor risikoen for at måtte øge budgettet på andre områder, gør blot at vi beder om at lytte til personalet der har kommet med gode faglige og økonomiske perspektiver af spareforslaget.

Forslag – SSU-32-06

Reducering af rammebudget for botilbud og socialpsykiatrien

Som det har været indtil nu – har det tidligere psykiatri og handicap – altid haft fokus på høj faglighed og derfor også videre uddannelse af medarbejderne, så de har været i stand til at løse de opgaver, de har mødt, uanset kompleksitet. Og det har været det rette at gøre. Der har aldrig været høje tal i forhold til sygefravær, der har været ret stabilt fastholdelses flow i forhold til medarbejdere og derudover har der været en stor faglig stolthed i samarbejdet med borgerne. Derfor er der stor bekymring til at man foreslår at reducere i rammebudgetterne for disse områder, hvor nogle af samfundets mest psykisk sårbare borgere har deres sikkerhedsnet. Også her ligger der op til at man skal til at arbejde med borgere mellem 15- 18 år. En ny lovgivning samt faglig tilgang som medarbejder skal efter- og videre

uddannes inden for. Der skal investeres i supervision så man fastholder den gode kultur med høj faglighed, lavt sygefravær og medarbejderfastholdelse.

Forslag nr.: SSU-32-07

Salg af pladser på kommandanthøjen:

FOA stiller sig undrende til besparelsesbeløbet. Da der ikke er indregnet den nye viden som personalet skal tilegne sig ved at arbejde med unge under 18 år, hvor der er en helt anden lovgivning end den der arbejdes med for nuværende, samt at der skal efter- eller videre uddannelse til det personale der skal varetage opgaven med unge mellem 15-18 år, da der er en helt anden tilgang på relationen og kontakt til borgeren end man muligvis har for nuværende borgergruppe.

Forslag nr.: SSU – 33-10

Nedlæggelse af Nexø dagcenter samt reducere dagcenter pladser.

FOA ser med stor bekymring for hvad den vidtgående brede effekt vil blive hvis man nedlægger dagcenteret i Nexø, samt reducere tildelingspladser på dagcenter generelt. Dette kan i stor stil påvirke den del af den Bornholmske hjemmepleje, der har borgere med ydelser i dagcenterområdet for Nexø. Og kan påvirke hele øens hjemmepleje, hvis de borgere nu skal have flere besøg i hverdagen. Der vil være borgere der ikke vil kunne klare den lange transport til Rønnes dagtilbud og det vil lægge et større pres på hjemmeplejen, i forhold til ydelser hos de borgere der nu har en dagcenterplads. Derudover vil det på længere sigt, måske betyde 2 borgere da rask ægtefælle som det er nu, vil opnå en aflastning i forhold til at løfte flere opgaver i eget hjem. Dette kan så betyde at hjemmeplejen vil få 2 borgere med egne ydelser. Det er bedst at forebygge frem for at behandle.

Bornholmskulturuge

Høringssvar fra foreningen Bornholms Kulturuge

15. august 2024

Baggrund

Foreningen Bornholms Kulturuge har til formål at tilrettelægge og gennemføre en kulturuge hvert år. Kulturugen skal markere sig i det lokale, nationale og internationale kulturliv. Kulturugen sigter på at styrke kulturens placering i samfundet og fremme nye initiativer samtidig med at man fastholder værdifulde bornholmske kulturelle traditioner. Bornholms Kulturuge skal ligeledes bidrage til en udvidelse af turistsæsonen. I 2001, da Bornholm Kulturuge startede, var antallet af turister på Bornholm i uge 38 / i september måned meget lavt med belægningsprocenter i turisterhvervet på under 10%,

I 2018 var der lige under 150.000 kommercielle overnatninger på Bornholm i september. Vi er nu på den gode side af 225.000 overnatninger og belægningsprocenten for mange af øens overnatningssteder er over 70% i september. Bornholms Kulturuge har en ikke ubetydelig andel i den udvikling.

Kulturugen trak i 2023 ca. 10.500 gæster til over 160 forskellige arrangementer og ca. 60% af gæsterne var tilrejsende. 70% af dem har seks overnatninger eller flere. Gæsterne til Kulturugen er desuden meget tilfredse og vurderer kvaliteten i oplevelserne til 8 ud af 10 i gennemsnit. Næsten halvdelen af alle Kulturugens gæster bruger og oplever 5 eller flere events fra det store program. Og de kommer igen år efter år, fordi Bornholm har en Kulturuge.

Bornholms Kulturuge er en del af øens næststørste erhverv - turisme- og servicesektoren, som beskæftiger over 3.500 fuldtidsansatte. Kulturen på Bornholm bidrager til en samlet omsætning på 3,8 mia. kr. Oven i alt det, bidrager vi til et ø-brand med en fortælling om et stærkt kulturliv på Bornholm, som arbejder professionelt og kreativt, og som ikke vil være en Kulturuge foruden. Vi er med andre ord også en væsentlig del af øens attraktionsværdi for tilflyttere, men i høj grad også for bornholmerne.

Bornholms Kulturuge er Bornholms største event udenfor højsæsonen og det er en årsopgave på nu 24 år at udvikle og sammensætte programmet. Især fundraising og sponsorer er væsentlige bidrag til Kulturugens økonomi, hvoraf sponsorer udgør ca. 15% af indtægterne og fondsmidler ca. 50%. Det kommunale tilskud er et væsentligt og ofte afgørende argument for, at fonde og sponsorer bidrager.

Udviklingsperspektiver

Programmet for 2024 viser igen en væsentlig stigning i tilbud til børn og unge – en udvikling som bekræfter Bornholms Kulturuges bestyrelse og sekretariatet i, at det var en rigtig satsning på kultur til børn og unge, som blev sat i gang for 3 år siden.

Der arbejdes i øjeblikket på at sikre en tydelig kobling til Dams Gård / Byens hus, blandt andet med tanke på at etablere et fælles kultursekretariat og frivillighedskoordinerer i samarbejde med lignende organisationer og foreninger, fx Maker's Island / ACAB, Kulturskolen, Musikhuzet m.fl., men også uddannelsesinstitutioner, skoler, tilbud til unge og ældre samt andre relevante aktører.

Bornholms Kulturuge ønsker at stille sig til rådighed som en ambitiøs og mangefacetteret samarbejdspartner, som kan bidrage både med konkrete aktiviteter – festivaler og events, men også med et fælles fokus på kulturel dannelse og udvikling på tværs af offentlig og private snitflader.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen for Bornholms Kulturuge

Vedr. spareforslag

EBBU-43-01

Reduktion af Business Center Bornholms opsøgende arbejde og kommunikationsindsats

Foreningen Gourmet Bornholm ønsker at udtrykke sin opbakning til et fuldt finansieret Business Center Bornholm.

Business Center Bornholm er en central samarbejdspartner for Foreningen Gourmet Bornholm og vores medlemmer. Mange af vores medlemmer drager stor nytte af de tilbud og ydelser, som Business Center Bornholm leverer. Deres arbejde er med til at inspirere og professionalisere virksomheder på fødevarerøen Bornholm og bidrager dermed til en kontinuerlig udvikling af Bornholm som en fødevarerø.

Især inden for fødevarerbranchen har vi gennem det seneste årti oplevet en stor vækst i antallet af fødevareriværksættere. Business Center Bornholms rådgivning og vejledning har været en uvurderlig start for mange af vores medlemmer. Deres støtte har spillet en afgørende rolle i at hjælpe nye virksomheder med at etablere sig og vokse.

Som forening er vi dybt bekymrede over de kommende besparelser og håber inderligt, at Business Center Bornholm ikke vil blive ramt. Et fuldt finansieret Business Center Bornholm er afgørende for fortsat vækst og udvikling af fødevarersektoren på Bornholm.

Med venlig hilsen,

Maria Barslund, Formand

Foreningen Gourmet Bornholm

Høringssvar fra Kommunikationscentrets bestyrelse vedr. budget 2025

Bestyrelsen ved Kommunikationscentret kan ikke acceptere nedenstående besparelsesforslag og har følgende kommentarer til de 3 besparelsesforslag, der vedrører centret:

SSU-33-04 Personalereduktion på hjerneskade- og synsområdet

For borgere med en pludselig opstået hjerneskade, f.eks, en hjerneblødning eller en blodprop i hjernen, er det af afgørende betydning, at de hurtigt modtager hjælp til at blive så selvhjulpne som muligt. Dette vil også betyde en hurtigere tilbagevenden til arbejdsmarkedet i de tilfælde, hvor det er en mulighed.

En reduktion i personalet vil betyde, at patienterne skal vente længere på igangsætning af f.eks. taletræning, og at det ikke længere vil være muligt at tilbyde holdundervisning til målgruppen.

Vi ser at denne besparelse, sammen med besparelsesforslag, SSU-33-03 Genoptræning – Personalereduktion genoptræning, træning og rehabilitering, kan betyde længere ophold på et rehabiliteringscenter, f.eks. Filidelfia, som er en stor udgift for kommunen.

Kommunikationscentret har besluttet ikke at genopslå den vakante stilling på synsområdet, da stillingen kun udgør en halvtidsstilling efter at der er opgaver, der ikke længere skal varetages af Kommunikationscentret. Opgaverne på synsområdet er overtaget af en anden medarbejder på Kommunikationscentret.

Vi anbefaler at spareforslaget reduceres med kr. 330, hvilket svarer til besparelsen på synsområdet.

SSU-33-06 Reduktion af aktiviteter i Ressourcevejen

En reduktion af aktiviteter i Ressourcevejen vil forringe tilbuddet, da det bliver vanskeligere at arbejde målrettet med udslusning af borgerne til civilsamfundet.

Målet for borgerne er, at de får større kendskab til egne evner og ressourcer og at de får skabt et netværk blandt brugerne, samt at brugerne gennem afprøvning og støtte kommer i gang med nye eller genoptager gamle fritidsaktiviteter og får mulighed for at fortsætte med disse.

Vi ser med stor bekymring på, at der vil være længere ventetid på en plads i Ressourcevejen. Der vil være risiko for, at borgerne forringer deres funktionsniveau fysisk som kognitivt i ventetiden.

SSU-33-05 Afskaffelse af svømmeundervisning under aftenskolen for Specialundervisning

Vi synes at det er trist, hvis tilbuddet om svømmeundervisningen forsvinder for denne målgruppe af borgere, da vi mener, at det gør en positiv forskel for dem.

På vegne af Kommunikationscentrets bestyrelse den 12.08.2024

Helene Svendsen
Formand

Høringsvar til Budget 2024 fra Støtteforeningen og de frivillige i Lindehusets genbrugsbutik

EBBU-41-03

Lindehusets støtteforening har en genbrugsbutik i huset, hvor overskuddet går ubeskåret til støtte af aktiviteter og billig mad i huset. Butikken drives af frivillige fra det lokale civilsamfund, samt brugere af huset. Den frivillige arbejdskraft er en del af lokalsamfundet, der har et stort hjerte for sagen i dette hus. Vi har ikke et ønske om at flytte det et andet sted hen, da hele grundlaget for støtteforeningen er, at støtte sårbare borgere i Lindehuset. Lindehuset er også det eneste handicapvenlige tilbud som kommer både de sociale udsatte og brugere af butikken til gode.

Såfremt Lindehuset spares væk, vil det medføre at Støtteforeningen, samt genbrugsbutikken nedlægges. Hermed ødelægges et velfungerende samarbejde mellem civilsamfundet og socialt udsatte brugere af huset.

De frivillige i butikken, ser en sårbar gruppe i huset, hvor der er stor bekymring for at disse ikke vil bruge et andet tilbud i Rønne. Både på grund af utryghed og angst ved brug af transport, samt at skulle opkoncentreres i store fællesskaber, som for eksempel Midtpunktet i Rønne. De unge brugere som er i afklaring i huset, fortæller, at de ikke tidligere har mødt frem i de tilbud de ellers har været tilknyttet, men gør det her.

Vi frygter, at brugerne af huset ender i mistrivsel og isolation i hjemmet. Vi ser det nødvendigt at der er et tilbud i område øst.

De årsværk, som det lokalforankrede civilsamfund lægger i timer og arbejdskraft, samt den økonomiske håndsrækning som støtteforeningen tilvejebringer til brugerne, bortfalder, såfremt huset lukkes eller reduceres i åbningstid. Endvidere forsvinder den nuværende synergi, i form af accept og forståelse civilsamfundet og de socialt udsatte brugere imellem.

På støtteforeningens bestyrelses vegne

Maj Isidora Raith, formand

Høringssvar vedr. reduktion af antal KB-medlemmer.

ØKU-64-01 og ØKU-64-01

Reduktion af antal af KB-medlemmer mener jeg vi skal være varsomme med.

Der er mange opgaver i KB, og ikke mindst er der meget materiale der skal gennemlæses for at følge med i kommunens virksomhed. Vi skal undgå at KB medlemmer overbelastes.

Derfor: Om det er opgave-og KB-trivselsmæssigt forsvarligt, at reducere antal af KB medlemmer fra 23 til 21 i 2026 anbefaler jeg skal være op til den aktuelle KB.

At reducere yderligt fra til 19 vil jeg fraråde.

Venlig hilsen

Lisbet Munch. Bukkevadsvejen 8. 3720

mail@munch-aagaard.dk

tlf: 29104347

Til Bornholms Regionskommune

Vedr. Høringssvar Spareforslag nr. NMPU-55-14

Pedersker Lokalforenings bestyrelse har på møde d. 13-08-2024 drøftet Spareforslag nr. NMPU-55-14: Nedlukning af 15 udvalgte Offentlige toiletter.

Forslaget indebærer en permanent nedlukning af følgende toiletter i Pederskerområdet:

- P-plads v/ Ædjavejen (Østre Sømark)
- Smålyngsværket Pedersker.

Pedersker Lokalforenings bestyrelse gør opmærksom på, at de nævnte toiletter har væsentlig betydning for gæster og lokale i området, især i sommersæsonen.

Medlemmer Lokalforeningens bestyrelse, der har kendskab til toiletfaciliteterne, oplever at:

Toiletterne ved Ædjavejen benyttes flittigt af badegæster, cykelturister og vandrere.

Toiletterne ved Smålyngsværket Pedersker benyttes af cykelturister og vandrere.

Pedersker Lokalforenings bestyrelse anbefaler derfor, at forslaget om nedlukning af de nævnte toiletter annulleres.

Samtidig giver bestyrelsen udtryk for; at en form for betaling/id-registrering pr toiletbesøg kan være en løsning. Dermed vil toiletterne tjene lidt til "ejet ophold" og det vil formentlig sænke den dyre hærværksregning. En hærværksregning på årligt ca. 250.000kr. (Ifølge TV2 Bornholm nyheder d.8-82024 Driftsleder Ejendomsservice, Steen Pedersen) En del af disse 250.000kr. vil dermed være sparet.

Venlig hilsen

Pedersker Lokalforenings bestyrelse.

Lisbet Munch. Bukkevadsvejen 8. 3720.

mail@munch-aagaard.dk mobil: 29104347

En meget dyr besparelse 2025.

Bornholms Regionskommunes spareforslag om at flytte installatør-arbejde internt bliver dyrt for øen, både på den korte og den lange bane.

Spareforslaget flytter opgaver inden for automatiserede brandalarmering samt elektrikerarbejde, fra private virksomhederne til en internt ansat. Kommunen mener selv, at det vil resultere i en årlig besparelse på 200.000. Problemet er bare, at regnestykket er mere end bare optimistisk. For når Bornholms Regionskommune hjemtager arbejdet med automatiseret brand alarmering (kaldet ABA) samt elektrikerarbejde, fjerner de en del af levedraget for lokale virksomheder, og sender arbejdet til Sjælland i stedet.

Vi ved alle, at kommunen står i en situation, hvor der skal findes midler, men beslutninger bør ikke tages på et desperat grundlag, og når man kigger nærmere på selve forslaget, så virker det hvis ikke desperat, så i alt fald som ønsketænkning.

Selvom en mulig årlig besparelse på 200.000 ved første øjekast må virke tiltalende, så er der flere grunde til at forholde sig skeptisk. Principielt er det den helt forkerte vej at gå og et forkert signal at sende til det bornholmske erhvervsliv. Men først og fremmest så holder tallene ikke vand. Med mine mange år i faget, kan jeg hurtigt se, at det er en urealistisk besparelse, der glemmer at forholde sig til en række udgifter, der i sidste ende giver røde tal på bundlinjen.

Ved at ansætte en installatør med en ABA-certificering, regner man med at kunne nøjes med en årlig udgift på 520.000 Men med min egen erfaring som både ABA godkendt installatør og erhvervsdrivende kan jeg kun se det beløb som et udtryk for et naivt virkelighedsbillede fra en kommune under pres eller i bedste fald en fejlregning.

En anslået månedsløn til installatøren på 45.000 plus sociale udgifter (+55%) giver omkring 837.000 om året. Dertil skal tillægges specialindrettet servicebil, indkøb og vedligehold af værktøj samt specialmåleinstrumenter, vedligehold af ABA-certificeringer herunder lovpligtige opfølgingskurser, udgifter til årlig intern og ekstern audit, udgifter til lovpligtigt kvalitetssikringssystem kaldet KLS for at lave elektrikerarbejde også her med tilhørende intern og ekstern audit. Alt sammen omkostninger som realistisk anløber over en million. Alt dette for i et forsøg på at spare udgifter for 700.000. En rask hovedregning viser, at det giver en årlig udgift på mindst 300.000 i stedet for den forventede besparelse på 200.000. Altså mindst 0,5mill. ved siden af. Kort sagt en besparelse der bliver en udgift. Hvilket må siges at være en regulær øv-løsning for både virksomheder, borgere og kommunen selv.

En stor spiller scorer selvmål

Der er ingen tvivl om at BRK har stor betydning for de lokale virksomheder. Kommunen er en af de største kunder når det kommer til ABA Service. Hvis de ender med at hjemtage ABA opgaverne, vil det resultere i, at bliver svært at fastholde certificeringen for de private aktører der allerede findes på øen. Kommunens ene medarbejder skal formodentlig også på ferie, er syg, under uddannelse eller fraværende af andre årsager. Meget service udføres 24/7/365. Og der er næppe nogen BRK ansatte der syntes at det er ok at stå til rådighed døgnet rundt hele året. Det betyder at man kan blive nødt til at hente de relevante kompetencer over fra fastlandet, med det resultat at skattegrundlaget svinder, alt imens at det bliver dyrere at få udført.

Dertil kommer spørgsmålet om kommunen er parat til tage ansvar for lærlinge og kompetencevideregivelse, når de fjerner kompetencerne for virksomhederne? Specialiserede ABA-

installatører hænger ikke på træerne, og hvis arbejdet rykker til det kommunale, kan man jo kun håbe, at kommunen også er parat til at tage ansvar ved at tage lærlinge, der kan føre specialet videre fremadrettet. Det gør vi gerne i installationsbranchen, men det kræver, at vi til stadighed har de nødvendige opgaver til at fastholde vores certificering og til dermed at kunne uddanne øens næste installatører.

Replik

Til pkt. 1 bemærkes påstanden om at det er en bedre udførelse med interne medarbejdere. Det kunne jeg som formand for de Bornholmske el-og VVS installatører, godt kunne tænke mig at få uddybet.

Til pkt. 2 har jeg samme holdning. Igen havde det været rart på fagenes vegne at få uddybet påstanden om større fleksibilitet og hurtigere opgaveløsning.

Til pkt. 4. tror jeg at man glemmer de beboer på plejehjem der skal undvære brandsikringen pga. af at man ikke kan få fat i BRK's egen medarbejder, eller man venter på at få fløjet en udenøjs tekniker til øen. Og den omkostning det vil være at have en dedikeret brandvagt gående.

Forslaget er stort set identisk med forslag til budget 2024. For ikke at skulle komme med indsigelse hvert år, vil jeg meget gerne forklare mig yderligere hvis det skønnes nødvendigt. I øvrigt vil jeg opfordre til at man i administrationen faktisk tjekker noget grundigere, så man ikke år efter år præsenterer et forslag der i fagverden er åbenlyst præsenteret på et helt forkert grundlag.

Med venlig hilsen

Peter Lund Olsen, Direktør i Knudsker el samt formand for Tekniq Bornholm.

Hørings svar til budget 2025 fra Røbos beboer- og pårørendebestyrelse.

Beboerne på Røbo kan ikke tage ansvar for sig selv, de kan ikke klare sig uden de rette rammer, de er afhængige af, at personalet skaber rammerne for deres hverdag.

Røbo's beboer har behov for den rette støtte, brug for at omsorgspligten håndhæves - den kommunale omsorgspligt. Det er ikke et valg, men en "skal opgave" for kommunen.

Ifølge principafgørelse 51-18

"Kommunen skal sørge for, at sagen er tilstrækkelig oplyst til, at kommunen kan foretage en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for hjælp og støtte som følge af borgerens funktionsnedsættelse. Kommunen kan ikke undlade at oplyse sagen og undlade at vurdere, hvilket behov for hjælp og støtte, borgeren har behov for, under henvisning til et princip om mindsteindgreb, da kommunen skal sørge for, at borgeren bliver kompenseret for følgerne af den nedsatte funktionsevne."

<https://ast.dk/afgoelser/principafgoelser/find-principafgoelse#/a/2018/91b035e5-1003-467b-9c6d-c144fe661722>

Lov om social service § 82:

"§ 82. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp efter denne lov i overensstemmelse med formålet, jf. § 81, til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der ikke kan tage vare på deres egne interesser, uanset om der foreligger samtykke fra den enkelte. Hjælpen kan dog ikke ydes ved brug af fysisk tvang."

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/909>

Beboerne på Røbo kan ikke selv påvirke situationen, hvis der ikke længere er den nødvendige hjælp og støtte - de er afhængige af andre, De kan ikke flytte, de kan ikke selv købe hjælp.

Bliver ressourcerne for små, så kommer forråelse og beboernes eneste handlemuligheder er udad reagerende adfærd eller at lukke sig inde i deres egen verden begge dele vil medføre tab af færdigheder/funktionsniveau – begge dele vil være meget mere ressourcekrævende end at fastholde et velfungerende miljø, hvor beboere og medarbejdere trives. Der blev jo sidste år sparet på området. En times kontakt om ugen er måske for nogen ikke lang tid – men kan være afgørende for beboerne på Røbo. Flere besparelser kan være det, som vælter trivsel og udvikling.

Dernæst har beboergruppen ændret sig på Røbo - de, som har boet der længst, har en alder, hvor de også får de udfordringer, som følger med alderdommen og derved øget støttebehov, samtidig har de nye, som får en plads på Røbo mere støttekrævende. Så det kræver ekstra ressourcer at opretholde det nuværende niveau og ikke færre ressourcer.

Ikke flere besparelser – det bliver alt for dyrt at skulle genoprette det gode miljø, som stadig findes på Røbo!

Rønne Theater
Teaterstræde 2
3700 Rønne

Til BRK's kulturudvalg

Vedr.: Budget 2025, Brandvagter ved Amatørteaterforestillinger

På vegne af Rønne Theater ser jeg med forundring et spareforslag overfor amatørteatrene, Bornholms Amatørscene og KLAK på **kr. 20.000 til brug for "brandvagter"**.

I forbindelse med dialogmøderne efteråret 23 og foråret 24 mellem BRK's kulturudvalg og Rønne Theater, hvor vi fremlagde Rønne Theaters behov for likviditetstilskud efter en nedsættelse af huslejen fra vor primære lejer – Egnsteateret, Bornholm Teater med ca. **kr. 110.000** fra 2024 til 2025, blev vi i Rønne Theaters bestyrelse begge gange opfordret til at finde øgede indtjeningsmuligheder.

Nedsættelsen af huslejen med ca. **kr. 110.000** er afstedkommet efter kommunens besparelse til Egnsteateret på netto kr. 500.000 ved budgetforliget i efteråret 2023.

Rønne Theaters bestyrelse har fundet øgede indtjeningsmuligheder bl.a. ved at uddanne frivillige til at tage brandvagter ved forestillinger på Rønne Theater. Brandvagter, både ved de professionelle forestillinger (Teaterforeningen Bornholms aktiviteter) og ved amatørscenernes forestillinger. Rønne Theater fakturerer således brugerne for brandvagter for derved at indtjene noget af det mistede fra mindre husleje på kr. 110.000.

Derfor undrer det mig såre, at BRK's kulturudvalg vil nedskære tilskud til amatørscenerne med kr. 20.000, som er et tilskud til brandvagter, med den begrundelse, at de frivillige har overtaget denne vagt. Ja, det er frivillige, men ikke for amatørscenerne. Det er frivillige hos udlejer, Rønne Theater, for at Rønne Theater kan få den indtjening som BRK's Kulturudvalg har opfordret til, til at vedligeholde Rønne Theaters bygninger, så de fremdeles fremstår indbydende og velvedligeholdte.

Jeg vil derfor opfordre BRK's kulturudvalg til at fjerne forslaget om besparelsen af brandvagter for amatørscenerne på kr. 20.000.

Med venlig hilsen

Erik Hansen, Kasserer i Rønne Theater

2041 2266

14. august 2024

Til medlemmer af Bornholms Regionskommunes Kommunalbestyrelse**Høringssvar vedr. BRK's budget for 2025****Kompensation for manglende husleje til Rønne Theater.**

Rønne Theater (RT) er en selvejende institution, der ejer de fredede teaterbygninger med inventar og anlæg. I henhold til RTs vedtægter i §1 fremgår det at RTs formål er:

"at bevare de teatret tilhørende bygninger matr. nr. 985 a Rønne Bygrunde, beliggende Teaterstræde 2 og Østergade 7 med tilhørende teaterudstyr, garderober, driftsmidler og andre løbsøreffekter, således at teateret kan udlejes eller udlånes til dramatiske forestillinger og andre dramatiske aktiviteter udført af såvel professionelle kunstnere som amatører."

Hovedopgaven er altså at vedligeholde og renovere ejendommen, varetage udlejning og facilitere lejerne.

For at kunne drifte og vedligeholde Rønne Theater bygningsmasse har RT behov for ca. 1 mio. kr. om året i indtægt.

RT modtager årligt et direkte tilskud fra Bornholms Regionskommune (BRK) på knap 100.000 kr. og et indirekte tilskud i form af husleje fra Bornholms Teater (BT) på ca. kr. 657.000, svarende til 15% af det tilskud BRK og Staten yder BT. Dertil kommer indtægter fra udlejning til Teaterforeningen Bornholm, amatørteatrene, og andre lejere.

Den indirekte huslejeaftale fungerer således, at når kommune og Stat havde betalt hver sit til Bornholms Teater (BT), modtager Rønne Theater som husleje mv. et beløb svarende til ca. 15% af Egnsteatrets samlede tilskud.

BRK har i 2024 reduceret tilskuddet til BT, hvilket også har virkning for det statslige tilskud, som ligeledes bliver reduceret. Konsekvensen for RT, er et huslejetab på ca. 135.000 kr. årligt. Fordi de 15% jo tages af tilskuddet (se ovenfor). Dette har vi på dialogmøde med FKLU gjort opmærksom på og i samtalen med udvalget mødt forståelse for vores situation og et ønske fra udvalgets side om at finde en løsning for RT, til gavn for alle. Vi har på opfordring fra FKLU undersøgt muligheden for at opnå alternative indtægter; men ser ikke dette som en mulighed, hvilket udvalget også fik forelagt.

Vi kan ikke drifte teatret uden det manglende tilskud. Det er på denne baggrund Rønne Theaters ønske, at der i forbindelse med budgetforhandlingerne for de kommende år, indsættes et kompenserende tilskud direkte til teatret svarende til det omtalte indtægtstab.

Med venlig hilsen

Jon Schmidt, formand for Rønne Theater

Åkirkeby den 15. august 2024

Hørings svar vedr. budget 2025

Skolebestyrelsen på Hans Rømer Skolen ser med stor bekymring på spareforslagene generelt og spareforslagene på skoleområdet i særdeleshed. Sparekataloget er gået over smertegrænsen, og hjælper ikke på Bornholms image, og vil på ingen måde fremme tilflytterlysten for børnefamilier til Bornholm.

For det første er vi meget bekymrede over forslag 13-05, der vedrører lærernes undervisningstid. Den samlede arbejdstid er jo fast, så når undervisningstiden udvides, tager man tid fra forberedelse og øvrige opgaver omkring undervisning og børn. Vi ved at det vil forringe undervisningen og på sigt resultere i flere sygemeldinger og sandsynligvis endnu større rekutteringsproblemer.

I skolens hverdag er det af stor betydning at der er flere voksne i klassen ad gangen. Der ses en tydelig effekt både fagligt og, når der er flere til at se og tage hånd om den enkelte. I særdeleshed de sårbare børn har stor gavn af det, og derfor frygter vi effekten af den mindre voksentid, der er i forslag 13-06. Vi frygter, at det vil komme til at koste dyrt for de sårbare børn og deres familier og dermed også for kommunen.

Ordet "midlertidig" går igen i flere forslag bl.a. 13-15 og 13-16, og det kan vi måske godt leve med, men vi er også værd bekymrede for, om det så bliver "midlertidigt" igen næste år.

Det undrer os, at der ikke på skoleområdet er lavet forslag til udvidelse, som der er på alle andre områder.

Vi kunne godt foreslå en udvidelse på skoleområdet således at ALLE bornholmske folkeskoler får madskole, og at alle bornholmske skolebørn kan deltage i svømmeundervisning på lige vilkår for skolernes økonomi. Så lever vi også bedre op til tanken om **Fælles Folkeskole Bornholm**.

Skolebestyrelsen ønsker ligeledes, primært af faglige, pædagogiske årsager, men også af økonomiske, og under henvisning til den politiske sag 24/5195, at der snarest muligt besluttes en ny organisering af undervisningen af de ukrainske elever, som foreslået i sagsoplægget til politiske behandling i BRK, foråret 2024.

På vegne af skolebestyrelsen ved Hans Rømer Skolen,

Merethe Rosengreen og Lena Stærke (medarbejderrepræsentanter i skolebestyrelsen)

14. august 2024

Høringssvar vedr. budget 2025 fra Heldagsskolens Skolebestyrelse

Som bestyrelse på en af øens to specialskoler, og som den specialskole, som modtager hovedparten af de mest komplekse og vanskelige sager vedr. børn, som af forskellige årsager (multiple diagnoser, socio-emotionelle udfordringer, svære familiemæssige omstændigheder eller en god blanding af det hele) er visiteret til Heldagsskolen, så ser vi med MEGET stor bekymring på de spareforslag, som er bragt frem fra Center for børn og læring.

Først og fremmest hæfter vi os ved, at rigtig mange af de forebyggende/understøttende foranstaltninger, der skal hjælpe de her udsatte børn og familier, enten foreslås reduceret eller helt fjernet. Det er i forvejen foranstaltninger, som på ingen måde er dækkende for de behov, som vi kan konstatere at der er på Bornholm, og en yderligere reduktion vil blot betyde større pres på specialområdet, anbringelsesområdet eller misbrugsområdet.

Dernæst retter vores store bekymring sig mod de påtænkte besparelser inden for dagtilbudsområdet. Hvis man skal sætte seriøst ind på at flere børn skal kunne klare sig i almenkolerne, så starter det i dagtilbuddene. Tidlig indsats via dygtige – og ikke mindst uddannede pædagoger, som har tid og kompetencer til at lære børnene de grundlæggende færdigheder og strategier for social interaktion er helt essentiel for deres møde med skoleverdenen. Der er i forvejen et stigende antal børn som starter i skolen uden disse færdigheder og kompetencer, og som så møder skolelivet med uhensigtsmæssig adfærd og mangel på helt basale strategier. Det fører til stigende konflikter i klassen, og i sidste ende en øget risiko for at eleven ekskluderes i almenkolen og indstilles til specialundervisning.

Det fører videre til besparelserne på skoleområdet. Der er i forvejen et stigende pres på specialskolepladserne, og vi må jo konstatere, at antallet af elever som visiteres til specialtilbud kun er steget de seneste år. Med de påtænkte besparelser i almen-området, vil dette kun føre til endnu større stigning de kommende år. Med fjernelse af f.eks. uddannelse af lærere og pædagoger, ressource-team og to-voksenordninger i klasserne, så fjerner man endegyldigt de sidste muligheder for at vende udviklingen og sikre at flere elever kan blive i almenkolerne.

For os at se, som specialskolebestyrelse, så er de fremlagte besparelsesforslag indgribende på hele den fødekæde som skal understøtte og forebygge at børn og familier lander i mistrivsel, og dermed øges risikoen for at udgifter til specialundervisning og anbringelser vil stige endnu mere.

Som ansvarlig kommune er man nødt til at begynde at investere i vores børn, i stedet for kontinuerligt at skære alt det væk som skal understøtte, at også sårbare børn har en reel chance for at få et godt institutions- og skoleliv så tæt på deres nær- og normalmiljø som muligt. Med den strategi som er lagt med de påtænkte besparelser, så er det meget svært at få øje på.

Vi vil opfordre til at man begynder at vende tankegangen til at vi ser på børnene som vores fremtid og som dem der skal investeres i. Det er virkelig nødvendigt.

Med venlig hilsen,

Selina Munch-Petersen,
skolebestyrelsesformand Heldagsskolen

Kildebakken
Kildesgårdsvej 19 3770 Allinge

Bornholms Regionskommune
Center for Børn og Læring
Kildebakken
+45 56 92 61 00
kildebakken@brk.dk
www.brk.dk
CVR: 26 69 63 48

13. august 2024

Kommentarer til Budget 2025 fra Kildebakkens skolebestyrelse

Indledningsvis vil vi som skolebestyrelse påskønne, at Kildebakken udover de nedenstående punkter ikke er yderligere direkte berørt af de store besparelser. Det viser for os, at I ved, hvor afgørende det er, at vores børn har et specialiseret tilbud, der både fagligt men også ressourcemæssigt kan varetage børnenes meget forskellige behov. Det vil være meget vanskeligt at løse hele den specialpædagogiske opgave omkring de børn, der er visiteret til Kildebakken, hvis der sker besparelser, som berører kerneopgaven. Det er afgørende, at Kildebakken som specialskole og specialpædagogisk sfo/klub er i stand til at varetage børnenes meget individuelle og komplekse behov.

Overordnet er vi som skolebestyrelse meget bekymrede over de meget store besparelsesforslag i Center for Børn og læring.

Som skolebestyrelse er vi bekymrede over konsekvenserne af de to spareforslag (BSU-13-05a og BSU-13-05b) om forhøjelse af lærernes undervisningstid med henholdsvis en eller to lektioner om ugen. Som beskrevet i forslaget vil det have store konsekvenser i form af forringelser af undervisningens kvalitet, da mulighederne for forberedelse, efterbehandling og samarbejde reduceres betragteligt. Det bliver vanskeligt at løse kerneopgaven. Vi er også bekymrede for, at den øgede mængde af undervisningstimer vil påvirke trivselen.

En yderligere afledt konsekvens af spareforslagene vil være en væsentlig reduceret mulighed for at samarbejde med børn og familier. På en specialskole som Kildebakken, handler det om børn og familier, der har nogle af de allerstørste behov for samarbejde med professionelle. Dette finder vi ligeledes yderst bekymrende.

Spareforslaget (BSU-13-12) vedr. at hæve forældrebetalingen til SFO og SFO-klub bekymrer os. Denne forhøjelse af betalingen vil presse mange af vores familier. Det kan resultere i, at de ikke har råd til at sende deres børn i SFO, selvom deres børn har behov for et specialpædagogisk fritidstilbud, da størstedelen af vores børn og unge ikke er i stand til at være alene hjemme. Det er meget bekymrende!

Udover ovenstående finder vi de foreslåede besparelser i de forebyggende/understøttende indsatser i både dagtilbud og på skoleområdet bekymrende ift. kommunens økonomi på længere sigt, da det må forventes, at manglende forebyggende indsatser vil have en stor negativ effekt.

Frasalg af Skovhuset (NMPU-55-11) fratager vores børn muligheden for at være i skoven og naturen på lige vilkår med andre børn og unge. Skovhuset har faciliteterne til, at personalet kan varetage børnenes behov for hygiejne og pleje, og det ligger på et afgrænset og indhegnet område tæt ved skov og vand.

Lukning af varmtvandsbassinet (NMPU-55-12) vil have en afgørende betydning for vores børn, da svømningen på Sønderbo varetager et træningsbehov, og er et behandlingsmæssigt tilbud for de børn med de største funktionsnedsættelser. Det vil få store konsekvenser for børn, hvis tilbuddet om svømning i varmtvand ikke eksisterer. Der er ikke udsigt til, at varmtvandsbassinet i Gudhjem svømmehal etableres i nærmeste fremtid.

Vi understøtter udvidelsesforslaget (BSU-13-50) omkring videreførelse af Klub Stjernen, da dette klubtilbud har en afgørende betydning for vores unge. Klub Stjernen giver én dag om ugen, vores unge et klubtilbud, der ligner det tilbud, som andre unge har.

På vegne af Kildebakkens Skolebestyrelse

Venlig hilsen

Anni Due Ipsen
Formand

Bibi Arvidsen
Skoleleder

Kongeskærskolen
Strandvejen 14
3770 Allinge
Kongeskaerskolen@brk.dk
+45 56922930

SKOLEBESTYRELSEN

Høringssvar vedrørende forslag til budget 2025

Skolebestyrelsen på Kongeskærskolen har følgende bemærkninger til de budgetforslag der ligger:

Helt overordnet er vi af den holdning at der ikke bør spares på skoleområdet, da folkeskolen er helt central for at kunne tilbyde vores børn en god og tryk hverdag og for at sikre at Bornholm er et attraktivt sted for tilflyttere.

Vi har en særlig bekymring om de forslag der fjerner antallet af lærere og pædagoger i dagligdagen for børnene, selvom der er de samme opgaver tilbage. Skolen har flere år i træk skullet indskrænke sin økonomi.

Vi kan bedre leve med de forslag der måske hører en anden økonomisk virkelighed til, og som ikke rammer kernerdrift, som fx at drive en madskole. Det er ikke vores forestilling at der bliver råd til at drive madskoler i nær fremtid.

Vi vil også – igen – opfordre til at man tilbageruller beslutningen om ikke at tildele buskort til børn uden for distrikt, når der nu er frit skolevalg. Vi oplever at det er en pseudo-besparelse, fordi de samme børn så kan have ret til at få buskort i deres distriktsskole. Vi oplever konkret at det skaber stor utryghed for nogle få familier i forhold til at besparelsen reelt ikke er der. Det kan tvinge familier til at skifte skole, uden anden grund end økonomi og helt uden hensyn til det enkelte barns trivsel. Det er ikke ok for så få penge og det er ikke gennemtænkt.

Skolebestyrelsen på Kongeskærskolen den 13. august 2024

Hørings svar til Budget 2025

Skolebestyrelsen på Paradisbakkeskolen har følgende bemærkninger til budget 25

Vi er meget bekymret for Bornholms fremtid, da mange af besparelsesforslagene igen rammer vores mest udsatte og sårbare børn og familier, og at besparelserne på længere sigt vil blive meget dyre både menneskeligt og økonomisk.

Ved en gennemførelse af besparelsesforslagene vanskeliggøres opnåelsen af kommunalbestyrelsens målsætninger for Fælles Folkeskole Bornholm – og vil efter vores vurdering medføre øget tilgang til privatskolerne og mindre tilflytning til Bornholm.

Vi henstiller til, at Kommunalbestyrelsen friholder skoleområdet for besparelser, da det er en meget kortsigtet og dyr løsning at spare på dette område.

Generelt set synes vi, det er et meget uambitiøst signal der sendes ved "Budget 25", da man fuldstændig har undladt at komme med opprioriteringsforslag – og derved fjernet troen på udvikling for fremtidens Bornholm.

<p>BSU-13-01 Hæve klassekvotienten i modtagelsesklasserne på Paradisbakkeskolen</p>	<p>Da alle tre M-klasser på Paradisbakkeskolen er sammensat af mange forskellige sprogstammer og med store aldersspredninger, er det nødvendigt at have en større personaleressource, end hvis eleverne havde samme sprogstamme.</p> <p>Ved at tildele midler pr. 12 elever i stedet for pr. 9 elever ved oprettelse af M-klasser, vil det i perioder kunne betyde, at der vil være underskud isoleret set – og at skolen må finde midlerne fra almenområdet. Det vil betyde en skævvridning for almenelever, der går på en folkeskole med M-klasser til forskel for elever, der går på en folkeskole uden M-klasser.</p>
<p>BSU-13-03 Nedlæggelse af Madskolen på Paradisbakkeskolen</p>	<p>Det undrer os meget, at budgetforslaget indeholder en nedlæggelse af Madskolen på Paradisbakkeskolen. Vi går ud fra, at ordlyden er forkert, da man vel ikke foreslår at nedlægge/lukke Madskolen, men at forslaget går på, at</p>

	<p>man foreslår at fjerne det kommunale tilskud til driften – kr. 1.128.000 om året.</p> <p>Det giver absolut ingen mening at stoppe driften af Madskolen – efter man har investeret et tocifret millionbeløb af borgernes skatte kroner til bygninger og inventar.</p> <p>Det var kommunalbestyrelsen der ønskede at igangsætte Madskolen, der på sigt skulle bruges til at vurdere muligheden for oprettelser af Madskoler på alle folkeskoler på Bornholm lige som tilfældet er i Københavns Kommune, hvor Kommunalbestyrelsen indhentede erfaringer fra.</p> <p>Madskolen på Paradisbakkeskolen er blevet en virkelig stor succes både hos elever, forældre og ansatte. Alle kommunalbestyrelsens krav og ønsker er indfriet – og mere til. Vi har opnået en tilslutningsgrad på ca. 70%, vi arbejder med fællesskabende spisesituationer, madmod, madkultur og elevansvar i forhold til produktion og samarbejde med det professionelle personale. Vi er forgangsskole for mange andre skoler – ikke kun på Bornholm, men også skoler i det øvrige Danmark – og i udlandet. Ud over ovennævnte er Madskolen en stor medspiller i vores arbejde med Grøn dannelse, hvor vores veludviklede skolehave, væksthuse, udeskole og samarbejde med øens planteavlere understøtter tankegangen fra haver til maver og giver eleverne ægte læring om genanvendelse og det at undgå madspild.</p> <p>Vi samarbejder med Københavns Kommune og Københavns Universitet, hvor vi flere gange om året har udvekslingsstuderende fra både USA, Indonesien samt vores nabolande, hvilket er med til at give vores elever det brede udsyn, der stemmer overens med vores vision.</p> <p>At fjerne en så åbenlys succes, vil være et nederlag for en progressiv kommune som Bornholm, der tæller både Bright Green Island og kommende energi-ø og hvor der er stærk evidens for, at sunde kostvaner – herunder skolemad øger børnenes faglige indlæring, styrker fællesskabet og ydermere forlænger børnenes voksenliv.</p>
<p>BSU-13-05a+b Forhøjelse af lærernes undervisningstid med to lektioner/en lektion om ugen</p>	<p>BRK har svært ved at rekruttere lærere til de opslåede stillinger, hvilket formegentligt ikke bliver lettere i fremtiden med kun 7 ansøgninger til læreruddannelsen på Bornholm. Ved at øge lærernes undervisningstimer, kan vi forvente, at flere lærere bliver stressramte, da det allerede nu er svært for lærerne at finde tid til fælles og individuel forberedelse, da øvrige opgaver som netværksmøder, skoleudtalelser til myndighed, familieretshuset og BUA samt udarbejdelse af individuelle handleplaner, uddannelsesplaner, pædagogiske udviklingsmøder, elevplaner, dokumentation på diverse platforme, bundne opgaver oppefra m.v. binder al den tid, der ikke er undervisning.</p> <p>Dette kan resultere i forringet fagligt udbytte for eleverne, risiko for dårlige-</p>

	<p>re trivsel, da lærerne vil få mindre tid til at hjælpe elever i udfordringer – og derved sværere ved at opbygge de relationer, der er essentielle for trivselsmæssig tryghed</p> <p>En sammenligning med andre kommuner er ikke brugbar, da der er stor forskel på kommunernes socioøkonomiske grundlag – og da vi ikke via en simpel sammenligning kan gennemskue hvordan de enkelte kommuner organiserer sig.</p> <p>At reducere lærerressourcerne på specialskolerne Heldagsskolen og Kildebakken giver slet ingen mening, da det netop er disse skoler, der skal løfte de børn, der har det sværest – og derfor har brug for flere voksne omkring sig.</p>
<p>BSU-13-06 Midlertidigt ophør af tilskud til to-voksenordning</p>	<p>Det har været et kæmpe løft af de bornholmske folkeskoler, at der har været mulighed for at være to voksne tilstede i undervisningen, så det har været muligt at nå både de dygtigste elever – og de elever, der har brug for en mere konkret tilgang til læringen. Det har været muligt at have vejlederne med ude i undervisningen, så medarbejdere hurtigt kunne blive guidet og efterfølgende tilgå supervision.</p> <p>Denne ordning har været med til at give eleverne et både fagligt og trivselsmæssigt løft samt fastholde udfordret elever i almenområdet.</p> <p>Det er selvfølgelig positivt, at det kun skal være midlertidigt, men ved at afskedige dygtigt personale for et enkelt år, vil konsekvensen uden tvivl blive, at det afskadede personale vil finde andet job - og derved ikke stå klar til genansættelse efter dette år.</p> <p>Da søgningen til både pædagog- og læreruddannelsen kun har fået 7 ansøgninger hver, vil vi meget snart stå uden uddannede lærere og pædagoger.</p> <p>Risikoen vil derfor være, at skolerne bliver nødt til at ansætte uuddannede personale, hvilket vil gå ud over børnenes faglige udbytte samt en risiko for faldende trivsel, der i sidste ende vil få konsekvenser for inklusionstankgangen – og igen gå ud over vores mest udsatte børn.</p> <p>Meget forskning peger på, at det at være to voksne i klassen har en langt større positiv effekt end tidligere antaget.</p>
<p>BSU-13-07 + 07a + 07b Lukning af Ungdomsskolens klubber i Klemensker og Nexø</p>	<p>En lukning af Ungdomsskolens klubber i Klemensker og/eller i Nexø vil betyde større ressource til gadeplan, da man i klubberne har mulighed for at guide eleverne ved at få tætte relationer mellem de voksne og de børnene/unge, der har det svært.</p> <p>Ved at overlade dem til sig selv – eller henvise dem til eksisterende ung-</p>

	<p>domsklubber på øen, er der risiko for, at de mest udsatte børn/unge finder sammen med andre udsatte børn/unge fra de andre byer – og derved ikke får muligheden for at spejle sig i velfungerende børn/unge.</p> <p>Et andet vigtigt aspekt som ungdomsskoleklubben er med til at understøtte er, at de unge er inddraget i udbuddet af diverse pædagogiske tilbud og at klubben ligger i de unges nærmiljø.</p> <p>Derudover vil besparelsen blive spist op af økonomiske udgifter til buskort til de elever, der tilmelder sig Ungdomsskolens klubtilbud i Rønne.</p> <p>Her mangler vi et opprioriteringsforslag omkring muligheden for et klubtilbud til eleverne fra 4. til 6. klassesettrin.</p>
<p>BSU-13-10 Reduktion af en stilling i Ressourceteamet</p>	<p>Når en klasse har udfordringer, er der stor sandsynlighed for, at man kan få tildelt et ressourceforløb i en periode.</p> <p>Et ressourceforløb er givende for vores pædagogiske personale, da det giver mulighed for sparring til nye muligheder i forhold til vores pædagogiske praksis.</p> <p>Denne pædagogiske specialhjælp kan være det, der skal til for at få klassen på ret køl igen. Besparelsen vil kunne få en negativ indvirkning på muligheden for at inkludere børn i periodiske vanskeligheder, hvilket igen rammer de mest udsatte børn.</p>
<p>BSU-13-11 Nedlæggelse af erhvervsklasse E8</p>	<p>Det er svært at beskrive konsekvenserne af denne nedlæggelse, da den tidligere Kommunalbestyrelsesbeslutning om et sådant tilbud ikke er startet endnu.</p> <p>Nogle elever har brug for dette skift fra folkeskolen til en anden og mere praksisfaglig tilgang, der kan få positiv effekt på både deres faglige- og trivselsmæssige udvikling.</p> <p>Ydermere lægger Ministeriet op til mere praksisfaglighed og mulighed for denne form for praksisorienteret klasser.</p> <p>At nedlægge et endnu ikke påbegyndt tilbud virker useriøst.</p>
<p>BSU-13-12 Hæve forældrebetalingen for skolefritidsordningen</p>	<p>Skolernes SFO'er er en tryk ramme for ALLE børn, men i forhold til de sårbare børn, kan det være en uvurderlig investering.</p> <p>Ved at hæve forældrebetalingen er der risiko for, at nogle forældre trækker deres børn ud af ordningen. Det betyder mere alenetid for disse børn – og</p>

	<p>måske også mere skærmtid, som vi ved er skadeligt for børn og unge.</p> <p>Der ud over mister de relationen til klassekammeraterne og andre venner i SFOén, hvilket kan være med til at skubbe barnet ud af fællesskabet – med risiko for isolation og ensomhed.</p>
<p>BSU-13-13 Ophør af svømmeundervisningen</p>	<p>Signalværdien ved at nedlægge svømmeundervisningen for børn, der bor på en Ø, har en langt større negativ konsekvens end den forholdsvis lille besparelse det medfører.</p>
<p>BSU-13-16 Midlertidig reduktion af pulje til kompetenceløft på skoleområdet</p>	<p>At spare kr. 53.000 et enkelt år virker ude af proportioner i forhold til hvilken betydning dansk- og matematiklærerens dag har af betydning for fagligt input, netværk med øens øvrige dansk- og matematiklærere samt den styrkelse sådanne dage giver i forhold til at fastholde den positive udvikling omkring Fælles Folkeskole Bornholm.</p>

Hørings svar vedr. budget 2025

Spareforslag med direkte konsekvens for Ungdomsskolen:

BSU 13-02: Nedlæggelse af projekt 'Move Out' for misbrugstruende unge

Overskriften på dette forslag er meget misvisende, for som man kan læse i beskrivelsen er tilbuddet aldrig blevet oprettet, da målgruppen som projektet skulle hjælpe ikke helt ramte plet. Pengene er dog stadigvæk blevet brugt på området, men i en anden form. Man skal derfor overveje konsekvenserne ved at fjerne bevillingen helt.

BSU 13-05a og 13-05b: Forhøjelse af lærernes undervisningstid

Begge forslag vil have en direkte konsekvens for 10 klasse og i ungdomsskolens heltidsundervisnings økonomi, da elevsatsen og den faste tildeling vil reduceres. Det vil give lærerne dårligere mulighed for forberedelse, men vil også risikere at kunne mærkes af elever, da denne tid også bruges til mange andre vigtige ting, som styrker relationen og generelt skolemiljøet.

BSU 13-07, 07a og 07b: Nedlæggelse af ungdomsskolens klubber i Klemensker og Nexø

Klubben i Klemensker er hele nordlandets ungdomsklub, ligesom at klubben i Nexø er hele sydøst Bornholms ungdomsklub. Alle øens unge vil være henvist til klubben i Rønne. Det vil blandt andet betyde væsentlig længere transporttid for rigtig mange unge, samt en stor bekymring for, at mange ville droppe tilbuddet helt. Klubberne er med til at holde øens unge væk fra gaderne.

BSU 13-11: Nedlæggelse af Erhvervsklassen E8

Erhvervsklasserne er en direkte indgang til Erhvervsuddannelserne og der er et tæt samarbejde med Campus. Erhvervsklasserne understøtter på den måde den nationale plan om at få flere unge i erhvervsuddannelse. Målgruppen er unge der oplever de ikke hører til i almenskolen, og som derfor profiterer af et skifte der er mere målrettet erhvervsuddannelserne. Erhvervsklasserne betales af almenskolerne, så besparelsen rammer direkte ind i almenskolerens økonomi samtidig med at de skal løfte opgaven omkring målgruppen. E9 har i snart 15 år opnået gode resultater med denne elevgruppe. Oprettelsen af E8 giver en unik mulighed for, at arbejde med den udfordrede målgruppe i 2 år i stedet for kun 1 år.

BSU 13-14: Sommerlukning af ungdomsskolens klubber

Hvis man kigger udelukkende på tallene er det korrekt at sommerperioden er den mindst besøgte periode i klubberne. Man skal bare have i mente, at det primært er de unge, hvis familier der ikke har ressourcerne til at rejse væk eller hvor mange forældre arbejder i turistindustrien. Bornholms generelle arbejdskraft er meget sæson præget, så det er netop deres unge der har stor gavn af et tilbud, som er et sikkert alternativ til gademiljøet.

BSU 13-16: Midlertidig reduktion af puljen til kompetenceløft på skoleområdet

De fag-faglige dage, hvor alle øens dansklærere og matematiklærere mødes på tværs og kompetenceudvikler samt vidensdeler, er et super givende forum, som ville være ekstremt savnet at mange lærere, også selvom det kun ville være for et år.

Spareforslag på andre områder, der indirekte vil påvirke Ungdomsskolen drift:

FKLU 59-01: Lukning af Klemenskerhallen

Ungdomsskolen bruger hallen i fritidsundervisningen til bl.a. fjernstyrede biler, parkour mm, i klubbens åbningstid til diverse lege og boldspil samt i Heltidsundervisningens skoletilbud Dybdal. Hvis hallen lukkes vil disse aktiviteter flyttes til andre haller hvor der er pres på tiderne og som kræver transport.

På vegne af Skolebestyrelsen samt MED-udvalget ved Ungdomsskolen.

13/8-2024

Klaus Kristiansen
Uddannelsesleder Gym samt næstformand for skolebestyrelsen

Hørings svar vedr. spareforslag vedr reduktioner for budget 2025 – 2028.

Skolebestyrelsen for Svartingedal Skole og SFO har gennemlæst og forholdt sig til Børne og skoleudvalgets spareforslag til budget 2024 – 2028.

Overordnet mener skolebestyrelsen, at en besparelse på skoleområdet ikke er foreneligt med de ambitioner man har og bør have for en folkeskole i udvikling. Det er bekymrende, hvis valget falder på at lave reduktioner på børne- og ungeområdet i en tid hvor denne målgruppe mistrives som aldrig før.

Herunder finder I bestyrelsens mere specifikke kommentarer til de konkrete spareforslag.

BSU-13-04 Midlertidig ophør af pulje til efter- og videreuddannelse af lærere og pædagoger i folkeskolen

Der er et stort behov for viden og udvikling af både lærere og pædagoger i undervisningen, og ved at denne besparelse, så forringes skolernes mulighed for at udvikle sig og til stadighed sikre det bedste for alle skolens elever. Efteruddannelse af lærerne og pædagoger er afgørende. Det er vigtigt, at kommunen tager ansvar for efteruddannelse. Med en presset økonomi, så er der ikke ekstra midler til selv at stå for denne ekstra udgift.

BSU-13-05a forhøjelse af lærernes undervisningstid med to lektioner om ugen

Et højt undervisningstimental nedsætter tiden til forberedelse og efterbehandling af undervisningen. Det vil give en forringelse af kvaliteten i undervisningen. Der er i forvejen lidt tid til efterbehandling af opgaver, i en, i forvejen presset folkeskole. Vi kan risikere at faglige dygtige lærere søger arbejde væk fra folkeskolen, og det vil kunne give rekrutteringsproblemer på sigt.

BSU-13-06 Midlertidig ophør af tilskud til to-voksen ordning

Besparelsen ses som en funktionsbesparelse, hvilket vil hæmme udviklingen af vores folkeskoler. Besparelsen kan kun tages fra følgende områder: to-voksens tid i klasserne og yderligere reduktion i understøttelse til børn med særlige behov, der ikke er ved §20.2 er tildelt støtte, samt som ekstra ressource i praktisk-musiske fag. Dette vil selvsagt gå ud over vores mest sårbare elever, og dermed udfordre BRKs inklusionsgrad i negativ retning/risiko for forøgelse af segregerede elever, eller elever i mistrivsel.

BSU-13-10 Reduktion af en stilling i Ressourceteamet i Center for skoler

Der er et stort behov for viden og kompetence fra særligt PPR. Vi oplever til stadighed stor efterspørgsel og lang ventetid på psykologbistand på skolerne, hvilket trækker mange sager i langdrag og til tider hindrer den ønskede tidlige indsats.

J.nr.:

BSU-13-11 Nedlæggelse af erhvervsklassen E8

De nye tendenser fra Undervisningsministeren er, at der skal være flere tilbud til elever, der lærer og udvikler sig gennem en kombination af praktisk og teoretisk undervisning. Det er sådan et tilbud som E8 er. Et alternativt skoletilbud til skoletrætte og fraværende elever, hvor de får mulighed for at blomstre, når de kommer på 8E.

Uden dette tilbud vil hver skole skulle etablere et særligt tilbud for den gruppe af elever. Hvilket ikke er økonomisk muligt. En konsekvens af bortfald af E8 vil kunne blive højere fravær og større mistro hos disse elever.

BSU-13-12 Hæve forældrebetalingen i SFO

Det er ikke skolens vurdering at en takststigning vil få betydning for antal indmeldte børn i SFO, men det er klart, at det kunne få nogle forældre til at overveje og reflektere over, hvorvidt de har et reelt pasningsbehov.

Hvis besparelsen på takststigningen får den konsekvens, at forældrene i højere grad melder deres børn ud af SFO'en, så vil konsekvensen være færre lønkroner til SFO-medarbejder og deraf en forringet kvalitet på området. Det vil især være de mindre SFO'er, som vil blive ramt, da de i forvejen har en lav normering.

Der vil være en risiko for at de ældste SFO-børn vil fravælge SFO-tilbuddet, og dermed fravælge fællesskabet, og de aktiviteter SFO tilbyder efter skoletid.

BSU-13-13 Ophør af svømmeundervisning

Ved nedlæggelse af svømmeundervisningen, så fratager vi et godt tilbud for de svageste og ressourcetsvage elever og deres familie. Det er et undervisningstilbud som alle børn på 4. årgang ser frem til, og som vil have stor indvirkning. Vi bor på en ø, så det er ikke en oplagt besparelse. Det vil ikke være en økonomisk opgave for skolen, selv at finansiere dette fremad.

Som bestyrelse er vi godt klar over at nogle af sparekatalogets områder kan være en økonomisk nødvendighed at gennemføre. Vi må på det kraftigste opfordre til at man politisk holder fast i og fortsat følger de mål og visioner, der er udstukket for Bornholm og den bornholmske folkeskole.

Vores børn og unge er vores fremtid. Derfor er det meget vigtigt at prioritere midler til dette og dermed sikre at den bornholmske folkeskole kan bevare den gode udvikling.

Med venlig hilsen

Skolebestyrelsen på Svartingedal skole og SFO

15. august 2024

Høringssvar budget 2025

Det bekymrer os i bestyrelsen, at tre ud af de i alt nitten spareforslag inden for bevilling 13 Undervisning, vil udhule kvaliteten af kerneydelsen i en sådan grad, at det må vurderes uforsvarligt. Det drejer sig om punkterne: BSU-13-05a, BSU-13-05b og BSU-13- 06 Samtidig giver det os generelt en stor bekymring at læse spareforslagene på undervisningsområdet.

Vi hæfter os ved, at spareforslagene bærer præg af, at det også tidligere har været nødvendigt at foretage besparelser, og der derfor blandt spareforslagene også er forslag der direkte påvirker muligheden for at løse kerneopgaven. Yderligere besparelser vil kunne mærkes.

Under forudsætning af at det bliver nødvendigt at foretage besparelser i budget 2025 på undervisningsområdet, vil vi kraftigt advare imod besparelser, der direkte påvirker keredriften, herunder især forhøjelse af lærernes undervisningstid og besparelsen til to-voksenordningen.

Vi oplever mange børn, der i hverdagen har mange og forskelligartede behov, og med de foreslåede besparelser kan vi frygte, at der bliver dårligere forudsætninger for at kunne møde disse børn i skolen, hvilket vil kunne føre til at udgiften til specialiserede tilbud kan stige yderligere, ligesom udgiften til kommunale indsatser omkring børn og familier tilsvarende kan blive påvirket. Der har aktuelt været mediemæssig bevågenhed på, at en alt for stor andel af elever på Bornholm i sammenligning med andre kommuner ikke gennemfører og består grundskolens afgangseksamen, hvilket de tre spareforslag BSU-13-05a, BSU-13-05b og BSU-13- 06 må forventes at være med til at forværre.

Ydermere er Søndermarksskolen præget af den kommende skolesammenlægning, der unægtelig vil udfordre elevernes tryghed, trivsel og faglige formåen såvel som lærernes tryghed, trivsel og motivation. Fornings arbejdsforholdene og elevforholdene yderligere ved besparelse på to-lærer-ordning og forhøjelse af lærernes undervisningstid, så ser vi tendentielt ind i en rekrutteringskrise, hvor det bliver svært at fastholde og rekruttere kvalificerede, uddannede medarbejdere, ligesom vi risikerer en elevflugt til de private skoler. En tendens, der virker selvforstærkende og som vil udhule økonomien på sigt.

På skolebestyrelsens vegne
Nicklas Ackey
Formand

Høringssvar i forhold til sparekatalog for Budget 2025

Skolebestyrelsen på Åvangsskolen ønsker herved at komme med høringssvar i forhold til det udsendte sparekatalog:

Skolebestyrelsen ønsker for det første at bemærke, at Åvangsskolen – sammen med Søndermarksskolen – står overfor en kompleks sammenlægningsopgave, som vi forventer vil blive kompliceret yderligere, såfremt der vedtages endnu flere besparelser på skoleområdet. Derfor må vi generelt og på det kraftigste fraråde at det almene skoleområde friholdes mest muligt i forhold til Budget 2025.

Skolebestyrelsen ønsker dog alligevel at komme med nogle bemærkninger til de konkrete spareforslag, som vi i særlig grad vurderer vil have alvorlige konsekvenser for vores skole og dermed forudsætningerne for at bedrive skole, hvor flest mulig elever trives, lærer og udvikler sig positivt.

Vi ser således med stor bekymring på de besparelser, der vedrører forberedelse af børnene fra børnehave til skole – altså vores yngste elevers tryghed og parathed til at starte deres liv som skoleelever. Det gælder både forslag om model for Pengene Følger Barnet, ophør af overgangsprojekt, reduktion i forhold til De Små Børns Bornholm, tilpasning af uddannet personale i dagtilbud samt reduktion i forhold til inklusion- og ressource teamet. Sådanne besparelser rammer særdeles hårdt – især for de børn, der i forvejen er udsatte i overgangen fra dagtilbud til skole, men med færre personaler i dagtilbud og/eller færre uddannede personaler derude, rammes vores kommende skolebørn bredt set på deres helt grundlæggende forudsætninger for at kunne starte godt og fornuftigt på deres skoleliv.

Derudover ser vi med bekymring på endnu en omgang besparelser på det forebyggende og understøttende område. Det gælder reduktion i budget til forebyggende indsatser – indsatser der de seneste år har været udsat for så massive besparelser, at det snart ikke kan kaldes en forebyggende indsats længere. Indsatser som der i høj grad er behov for at kunne trække på fleksibelt, hurtigt og kompetent når behovet opstår.

Endelig må vi ligeledes fraråde reduktioner i de understøttende foranstaltninger (familiebehandling, ophør af pulje til inklusionsprojekter, reduktion af stilling i ressource teamet, midlertidigt ophør af pulje til uddannelse af ressource teamet). Disse foranstaltninger muliggør – til trods for tidligere voldsomme besparelser på selvsamme området – nogle vigtige greb i forhold til at understøtte den del af vores elever, der har det allersværest – enten derhjemme eller i skolen og for norges vedkommende på begge arenaer.

Vores allerstørste bekymring vil vi dog rette mod de spareforslag, der endnu en gang rammer direkte ind i skolen kerneopgave. Vi må på det **allerkraftigste tage afstand fra** forslag der

1. forhøjer lærernes undervisningstid. Med dette bliver der endnu mindre tid til den vigtige del af undervisningen – nemlig forberedelse – og vi frygter at det vil presse den allerede hårdt pressede lærerprofession yderligere. Et pres, der både kan betyde at det bliver (endnu) sværere at rekruttere dygtige lærere til folkeskolen og at færre (endnu) vil søge ind i faget.
2. (midlertidigt) fjerner tilskud til to-voksen ordningen. Lige præcis to-voksen ordningen gør det muligt for elever med særlige behov at kunne blive set, hørt og forstået i skolen, således at også denne gruppe kan trives i et (stort) alment skolefællesskab. Også dette forslag frygter vi kan medføre personaleflugt fra folkeskolen samt sværere rekrutteringsmuligheder til både ledige stillinger og til uddannelserne (lærer og pædagog) som helhed.

3. (midlertidig) fjerner puljen til lærere og pædagogers efter- og videreuddannelse. Vi står midt i en "trivselskrise" blandt danske børn og unge og vi står overfor betydelige nationale reformer på skoleområdet. Begge dele noget, der kræver, at vi kontinuerligt sikrer, at lærere og pædagoger har adgang til relevant og nødvendig opkvalificering. Igen kan en forringelse af læreres og pædagogers vilkår for at udføre deres arbejde (og føle sig klædt på til at løfte den daglige arbejdsopgave) frygtes at føre til rekrutteringsvanskeligheder og mistro blandt skolens allervigtigste ressource; lærere og pædagoger.
4. ændrer på forældrebetalingen for skolefritidsordningen. Allerede nu ser vi at de ældste elever i SFO (3. klasse) i stigende grad fravælger dette tilbud. En forhøjelse af betalingen frygter vi vil føre til at endnu flere forældre fravælger tilbuddet om skolefritidsordning, hvilket vil være en uheldig udvikling for både børnenes trivsel og udvikling i sociale fællesskaber, hvor leg, fantasi, fordybelse og kreativitet kan være i højsædet – uden præstationskrav.
5. fjerner svømmeundervisningen i folkeskolen. Vi finder dette forslag helt absurd. Bornholm er er ø med nærhed til havet (og dejlig natur), som vi ofte profilerer os på i andre sammenhænge. At fremtidens børn og unge ikke som en helt almindelig del af deres skoletid lærer at begå sig sikkert på/i vand, finder vi simpelthen for lavt og for absurd.

Slutteligt vil vi blot som en yderligere bemærkning endnu engang fremføre, at vi finder det sandsynliggjort, at den besparelse, der er indregnet i budget 2025 sidste år med Budget 2024 som følge af beslutningen om sammenlægning af Rønnes to folkeskoler, er forbundet med en betydelig usikkerhed. Både i forhold til den direkte besparelse som følge af optimering (vi har nået en del af besparelsen allerede), men ligeledes i forhold til de afledte omkostninger beslutningen kan frygtes at få – både materielt, lokalemæssigt og ikke mindst menneskeligt. Derfor vil vi bestemt ikke undlade at opfordre til at kommunalbestyrelsen i forbindelse med vedtagelse af Budget 2025 **endnu engang overvejer om der fortsat er opbakning til sammenlægningen** – eller om konsekvenserne og besparelspotentialet nu er så usikkert, at sammenlægningen bør annulleres i forbindelse med vedtagelse af Budget 2025 og der i stedet bør sættes på ro omkring og sikker drift af Rønnes folkeskoler med dens over 800 elever og deres forældre – for slet ikke at nævne skolernes personale.

Med disse bemærkninger fremsendes høringssvar fra Åvangsskolens skolebestyrelse med en klar opfordring til alle kommunalpolitikere om at friholde vores hårdt prøvede folkeskole – grundlaget for fremtidens bornholmske verdensborgere – for besparelser, da det er vores klare oplevelse at vi med yderligere besparelser på dette område ikke bare "skærer ind til benet", men snarere "skærer ind i selve benet". Og skaderne som følge af dette kan blive betydeligt mere bekostelige at genoprette på sigt, hvis der ikke NU skabes arbejdsro og ordentlige vilkår for at bedrive bornholmsk folkeskole.

På vegne af Skolebestyrelsen,

Malene Znaty (Formand), Gitte Hagelskjær (Næstformand)

Hørings svar vedr. spareforslag FKLU-59-03, lukning af Svaneke Hallen.

Kære Bornholms Regionskommune,

Vi skriver på vegne af Svaneke Friskole i forbindelse med det nyligt foreslåede spareforslag, som indebærer forslag om lukning af Svanekehallen. Som aktiv lejer af hallen ønsker vi at udtrykke vores dybeste bekymringer over de konsekvenser, en sådan beslutning vil have for vores skole, vores elever og for Svaneke som by.

Vigtigheden af Svaneke Hallen for Svaneke Friskole:

Indendørsidræt: Svaneke Hallen spiller en central rolle i vores idrætsundervisning. Vores elever har behov for tilstrækkelige faciliteter for at kunne deltage i en række indendørs sportsaktiviteter, som f.eks. håndbold, basketball, gymnastik og andre fysiske aktiviteter, der er essentielle for deres fysiske udvikling og sundhed.

Sportsaktiviteter i frikvarterer og SFO-tiden: Udover idrætsundervisningen lejer vi også Svanekehallen til sportsaktiviteter i frikvarterne og i SFO-tiden. Disse aktiviteter er afgørende for at sikre, at eleverne har en sund og aktiv hverdag, og at de kan bruge deres fritid konstruktivt og socialt.

Trivsel: Svaneke Hallen tilbyder et trygt og sikkert miljø, hvor eleverne kan udfolde sig fysisk, særlig vigtigt i vintermånederne, hvor udendørsaktiviteter kan være begrænsede.

Lokalsamfundet: Hallen er ikke kun vigtig for vores skole, men også for lokalsamfundet i Svaneke. Den fungerer som et samlingspunkt for forskellige sports- og kulturarrangementer, som bidrager til den sociale sammenhængskraft og fællesskabsfølelse i området.

Vi forstår nødvendigheden af at finde besparelser, men vi mener, at lukning af Svaneke Hallen vil få vidtrækkende negative konsekvenser, som kan overstige de økonomiske besparelser på blot 90.000 kr. Vi opfordrer derfor kommunen til at genoverveje dette forslag og søge alternative løsninger, som ikke indebærer en forringelse af de faciliteter, der er essentielle for vores børns uddannelse og trivsel.

Med venlig hilsen,

Thomas Garfort

Skoleleder

Svaneke Friskole

Høringsvar fra Svaneke Idræts Klub, Budget 2025

Svaneke Idræts Klub (SIK) ser med stor bekymring, at Svaneke Hallen er i sparekataloget til Budget 2025. Bestyrelsen har forståelse for at kommunen står i en svær økonomisk situation, men vil her give vores input til, hvorfor vi håber, at Svaneke hallen består.

Først er det vigtigt at pointere, at Svaneke Hallen er fuldt booket til SIK's medlemmer alle hverdage fra kl. 16-21, og har været det de sidste mange år. Byen har et aktivt foreningsliv, hvor Svaneke Hallen for en stor del er grundlaget for at det er muligt. SIK bruger hallen til fodbold, gymnastik, badminton og floorball.

Svaneke Idrætsklub havde i 2023 611 medlemmer

Langt de fleste medlemmer af SIK bor i Svaneke, Listed eller Årsdale, og således i cykelafstand til hallen. Børnene fra skolen kan gå direkte fra skole / sfo til foreningsidræt, hvilket har stor værdi for såvel børn som forældre. Børn og forældre oplever selvstændigheden i at 'kunne selv' uden hjælp fra forældre, der skal starte bilen op, for at køre andre steder hen.

Vi forstår at alternativet til en hal i Svaneke, er fx at flytte foreningsidrætten til Nexø eller andre byer. Dette oplever vi dog ikke som et godt alternativ, da dét at dyrke idræt i egen by, er andet og mere end bare de kalorier der forbrændes. Også sammenhold, rummelighed, fællesskabsfølelse og tryghed vokser frem på hallens gulve, når børn og voksne mødes i nye øvelser og konstellationer, hvor man ser ellers kendte figurer med nye øjne.

Svaneke er en by der tiltrækker nye øboere, og byen er således med til at tiltrække flere borgere til Bornholm. Et aktivt forenings- og idrætsliv opleves af mange som et fundament i dagligdagen, og dermed et stort incitament til at bosætte sig i Svaneke. At miste hallen vil være et stort tab for byens borgere.

SSU-32-01

Høringssvar

SSU-32-01 med udgangspunkt i EBBU-41-03 Reduktion i antal afklaringspladser - Stop af visitering til Lindehuset og dermed lukning af dette.

Mit navn er Søren og jeg er bruger af Lindehuset i Svaneke og er senere blevet frivillig i huset.

Dette er en redigeret udgave, med visse tilføjelser, af høringssvar til forslag om besparelser i 2023. Dette da de fleste af de nævnte kommentarer vil være de samme til forslag om besparelser 2024.

Jeg har kommet regelmæssigt i huset i 8 år. For 8 år siden blev jeg foreslået at komme i Lindehuset (dengang Fontænehuset), efter en langvarig indlæggelse med en meget svær depression.

Jeg kan kort sige at min gang i huset har betydet min redning, jeg har hele livet lidt af depressioner, men har ikke haft nogen i de sidste 8 år.

Jeg har derfor på denne måde haft en helt unik mulighed for at betragte og følge Lindehuset over en længere periode.

Dette har gjort at mit hjerte brænder for Lindehuset, ligesom jeg ved at det også gør det for alle brugere og personale.

En evt. flytning af jobcentrets pladser, og dermed lukning af Lindehuset, vil have stor betydning. En lukning af Lindehuset vil have en katastrofal betydning for brugerne af Lindehuset.

Der er brugere af huset fra Jobcentret, men også en stor gruppe derudover, som bruger huset, nedskæringen vil helt sikkert have stor betydning for denne gruppe. Hvis huset lukker, vil det betyde en øget isolation for mange, og i sidste ende måske nye og gentagne indlæggelser på psykiatrisk afdeling.

For brugerne fra Jobcentret som, ifølge spareforslagets ønske, skal indgå i nogle hurtigere forløb, tror jeg desværre vil betyde for dem, at flere vil opleve endnu flere nederlag, som sammen med tidligere nederlag, vil betyde at de vil få endnu sværere ved at opnå en god tilværelse i samfundet. Det er min opfattelse, at mange af dem ikke kan leve op til at deltage i et hurtigere forløb. Derudover er der flere som vil have svært ved at transportere sig til Midtpunktet i Rønne på egen hånd.

Som bruger af huset har jeg fulgt rigtig mange brugere og set hvordan de kommer ind i huset meget tavs og med tiden blomstrer nogle hurtigt andre langsomt.

Dette skyldes efter min mening at de får lov til at bruge den tid der skal til, så disse sårbare og tit unge mennesker kommer til at føle sig som værende en del af et samfund.

De møder under deres tid i huset, ikke kun andre brugere fra Jobcentret, men også andre brugere, hvoraf mange er kommet der i længere tid og nogle rigtigt lang tid, og kan derved viderebringe en forståelse og bedring som kun kan bibringes fra en der selv har psykiske problemer inde på livet,

men som i kombination med de professionelle medarbejdere sikrer de gode resultater, jeg har igennem årene har set.

Indslusningen i huset foregår stille og roligt med en øget motivering, der passer til den enkelte. Derudover er der også en mulighed for på et senere tidspunkt at blive frivillig med et øget ansvar. Med arbejdsopgaver som Økuller (hele Socialpsykiatriens blad, udkommer 4 gange årligt), afløsning i genbrugsforretningen, kørsel, begrænset kontorarbejde (huset har ikke lønnet kontorpersonele) og meget, meget mere.

Man bliver mødt med kærlighed, hvor man bliver set som den man er, ikke som hvad man er. Brugere imellem bliver der ikke talt om diagnoser, men om svagheder og styrker. Der finder en stor selvhelbredelse sted.

Hvad er Lindehusets signatur?

Et busstoppested 100 meter fra huset, handicapvenlig adgang og et hus i et plan.

Huset, som er et gammelt plejehjem, har en ideel opbygning med mulighed for mange mindre enheder (de gamle boliger) til diverse kreative formål, hvor brugere har mulighed for at indgå i små trygge interessefællesskaber.

Centralt i huset finder man husets café, med tilhørende køkken i umiddelbar forbindelse med indgangen. Der serveres et billigt måltid hjemmelavet mad til en meget billig penge.

Der er i huset en fantastisk stemning opbygget gennem årene, en stemning man ikke genfinder mange andre steder, en stemning som smitter af på alle nye. Alle som kommer i huset som gæster (sagsbehandlere, ansatte i kommunen, diverse rundvisninger af studerende, nye medarbejdere i kommunen mm.), bemærker som noget af det første den helt unikke stemning der er i huset. En kærlig samhørighed som både brugere og personale er med til at skabe og vedligeholde.

Lindehuset hele Østbornholms værested.

Bornholm har som udkantsdanmark (rigtig dårlig betegnelse) faktisk sin egen udkants Bornholm, nemlig Østbornholm, i hvert fald inden for socialpsykiatrien. Om man vil det eller ej, så er der en opdeling af Bornholm i øst og vest.

Så efter min mening vil det være en fatal forringelse af Østbornholms socialpsykiatri, men også af hele Bornholms socialpsykiatri, at spare i Lindehusets regi.

Til sidst har jeg modtaget nogle udsagn fra forskellige brugere af Lindehuset.

Jeg ville være virkelig ked af, hvis Lindehuset lukkede.

Jeg har haft svært ved at vedligeholde en hverdag og rutine. Men da jeg blev tilknyttet Lindehuset, følte jeg, at der var plads til at være mig.

Der bliver taget hensyn til, hvad jeg kan - og min hverdag bliver tilpasset til hvad jeg kan overskue - så jeg ikke føler, at jeg er på overarbejde.

Og man bliver altid mødt med et smil og godt humør, når man kommer i lindehuset. Og det betyder meget for mig!

Skrevet af en bruger, 21 år – er under afklaring fra Jobcentret (er for nylig startet i Flexjob på sin praktikplads)

Hvad gør Lindehuset for mig?

Det er et sted hvor jeg bare kan være til, hvor alverdens forventninger bliver sat på pause.

Jeg er gået ned med stress flere gange, og dør med rigtig dårligt mentalt helbred, og Lindehuset er et sted hvor alle forstår hvordan det påvirker mig dagligt.

Der er plads til at have det dårligt, og få det bedre uden tidspres.

Uden Lindehuset ville jeg gå psykisk ned, det er en komfortabel stabilitet som jeg er afhængig af.

Jeg har altid haft svært ved bl.a. at spise blandt andre mennesker, og snakke foran folk. Det har jeg fået meget nemmere ved.

Lindehuset gør så meget godt, hjælp kan ikke spares væk.

Anonym bruger – tidligere under afklaring fra Jobcentret, kommer nu frivilligt i huset.

Da jeg startede i Lindehuset, var jeg helt til rotterne. Jeg rystede af angst og så ikke op på nogen, men her var der ro og accept af hvem jeg var og det var ok at jeg græd meget. Efterhånden begyndte jeg at blomstre og kan i dag varetage en masse opgaver. Hvis jeg ikke har Lindehuset, hvor jeg har haft min gang i 10 år, vil jeg meget hurtigt blive dårlig igen. Jeg vil med min angst ikke turde at komme ud. Jeg kan ikke benytte offentlige transport og kan dermed ikke tage til Rønnetilbuddene. Jeg har været på Midtpunktet flere gange. Det er et alt for stort sted for mig og absolut ikke handicapvenligt som jeg har brug for. Med andre ord ville det være katastrofalt for mig hvis Lindehuset lukkede. Jeg tør slet ikke tænke på konsekvenserne.

Maj

God stemning i huset, man har noget at stå op til hver dag, man bliver/føler sig værdsat, mange ville miste et fast holdepunkt i hverdagen hvis de ikke havde huset at komme i.

Bruger 37 år

Jeg har været med i huset lige siden det åbnede og har oplevet hvor mange unge, der næsten var fulde af depression, som blev til et helt modsat menneske. Nemlig fuldt ud positiv. Dette er så skønt at se, derfor synes jeg at huset er meget gavnligt for mange.

Sandra

Efter indlæggelse på psykiatrisk afd. to gange, blev jeg anbefalet at komme i Lindehuset, hvor jeg har haft min gang siden 4. november 2022. Det har gjort en stor forskel for mig. Altid bliver man mødt med åbenhed og forståelse fra personalet. Her findes andre mennesker, som har hver deres at slås med, men de har en anden forståelse for andres problemer, vi prøver at støtte hinanden.

Jeg har igen fået troen på at det kommer til at gå.

STOR tak til personalet på Lindehuset.

Moa

Jeg vil gerne sige et par ord om hvor vigtigt det er med sådan et sted som det her, og ved fra mange at de synes det samme.

Jeg/vi får virkelig meget ud af at komme her og hverdagen bliver meget mere overskuelig, og man får også mange relationer, det er jo vigtigt, socialt, og for psyken som vi alle slås med.

Thomas V.

**Med håbet om en positiv modtagelse
Søren Koch Andersen**

TUBAs høringsvar til Bornholms Regionskommunes Budgetforslag 2025-2028

Bornholms Regionskommune foreslår i *Budgetforslag 2025-2028*, at tilskuddet til TUBA væk fra år 2025 og frem. Svarende til 350.000 kr. om året.

Forslaget vil betyde, at TUBAs indsats til unge i alderen 25-35 år ophører, da indsatsen for denne aldersgruppe alene er finansieret af kommunen.

TUBA mener, af en række centrale grunde, at det er en dårlig idé at spare indsatsen væk for unge, der er vokset op i en familie med alkohol- eller stofmisbrug. Nedenfor fremgår blot nogle af grundene:

1. Forældrenes misbrug kan have livslange konsekvenser for voksne børn

Adskillige studier viser, at forældrens misbrug kan have livslange konsekvenser for deres børn, hvis barnet/den unge ikke får behandling¹. Det gælder også, selvom barnet er blevet voksent og er flyttet hjemmefra. F.eks. møder rådgiverne på Alkolinjen voksne i alle aldre, der kæmper med senfølger, som følge af opvæksten fra en familie med misbrug.

2. Halvdelen udvikler alvorlige psykiske problemer

Unge, der er vokset op i hjem med misbrug, har en markant forhøjet risiko for en lang række alvorlige psykologiske senfølger. Halvdelen udvikler på et tidspunkt i livet alvorlige psykiske problemer såsom f.eks. angst, depression og stress og/eller selvskadende adfærd og selvmordsadfærd².

3. Næsten en tredjedel udvikler selv et misbrug

Forskning viser samtidig, at en tredjedel af de børn, der vokser op med forældre med alkoholproblemer, selv udvikler tilsvarende problemer med afhængighed som voksne³. Dertil kommer en øget risiko for, at især kvinder, søger kærlighedspartnere med et misbrug.

4. Mange har vanskeligheder ved at varetage egen forælderrolle

Alkoholproblemer i familien kan have vidtrækkende konsekvenser i flere generationer. Det ses f.eks. ved, at voksne, der er vokset op i familier med misbrugsproblemer, kan have vanskeligt ved at varetage forælderrollen, som følge af udfordringer med mentalisering, følelsesregulering og selvfølelse⁴. Af de knap 1400 unge i alderen 25-35-år, der modtog terapi i TUBA i 2023, var knap 30 procent på landsplan forældre ved henvendelse.

5. Over 40 procent udsættes for fysisk vold eller trusler om vold i hjemmet

42 procent af de unge, der opsøger terapi i TUBA, har været udsat for fysisk vold eller trusler herom. Det er i overensstemmelse med et studie, der viser, at børn, der vokser op i familier med alkoholproblemer, har 3,9 gange større risiko for at blive udsat for vold i hjemmet, end andre børn⁵.

¹ Lindgaard, 2002, 2005, 2012,

² [Statens Institut for Folkesundhed \(2015\): Alkohol i Danmark 2015 – Vaner, skader på andre og holdninger](#). Lindgaard, 2002, 2005, 2012, Velleman & Templeton, 2016

³ Haugland, 2021, Lindgaard, 2005, 2011, 2012a

⁴ Lindgaard, 2002, 2005, 2012a, 2022

⁵ Christoffersen MN, Sothill K. 2003

6. Specialiseret terapi har signifikant positiv effekt

På den anden side er der dokumentation for, at det gør en afgørende forskel i forhold til den enkelte unges psykiske trivsel, hvis vedkommende får terapi. Et igangværende forskningsprojekt fra Aarhus Universitet viser, at det har en signifikant positiv effekt på de unges mentale sundhed og trivsel, hvis en ung får terapi for belastningen ved at vokse op med en forælder med et misbrug⁶.

250 unge med behandlingsbehov på Bornholm

Ifølge Center for Rusmiddelforskning på Aarhus Universitet vokser 15,2% op med en forælder, der i løbet af deres opvækst har haft et misbrug af alkohol eller stoffer⁷. Det svarer til 566 unge i alderen 25-35 år på Bornholm. TUBA vurderer at ca. halvdelen af gruppen vil have gavn af terapi. Der er derfor god brug for TUBAs indsats på Bornholm.

Høj effekt at TUBAs indsats på Bornholm

De unge, der modtager terapi på Bornholm, bliver ved deres henvendelse og afslutning scoret på en række anerkendte og validerede psykologiske skalaer, der måler den unges psykiske belastning (CORE 34), trivsel (ORS) og livskvalitet (WHO). Her fremgår det, at effekten af terapien er høj. Samtidig er de unge på Bornholm mere belastede.

Næsten lige så mange unge i terapi via supplerende finansiering

Dertil kommer, at TUBA har skaffet eksterne midler fra andre donorer til at give unge under 25 år terapi. TUBA har på den måde haft næsten lige så mange unge i terapi for midler fra andre donorer, som TUBA har haft i behandling for midlerne fra Bornholms Regionskommune.

Forebyggelse betaler sig

TUBA mener på baggrund af ovenstående, at kommunens forventede besparelse ved at droppe tilskuddet til TUBA giver et forkert billede.

Det vil nemlig blive dyrere for kommunen på både kort og lang sigt, hvis de unge, der modtager hjælp i TUBA, ikke længere får tilbudt terapi, og som følge deraf får vanskeligere ved at gennemføre uddannelse eller fastholde arbejde. Det vil betyde, at en del af de unge i stedet vil overgå til passiv forsørgelse.

Det gør sig særligt gældende for de unge i alderen 25 -35 år, som er ved at færdiggøre deres uddannelse, eller er i begyndelsen af deres arbejdsliv.

Tilsvarende peger Tranæs-udvalget i [Anbefalinger til en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling](#) på, at der er et både menneskeligt og samfundsøkonomisk potentiale i at investere i tidlige forebyggende indsatser. Det gælder særligt, hvis indsatsen f.eks. fører til, at en udsat ung ikke forbliver udsat som voksen.

Bornholms Regionskommunes tilskud til TUBA skal derfor betragtes som en investering. For forebyggelse betaler sig. Både menneskeligt og samfundsøkonomisk.

Med venlig hilsen

Kåre Skarsholm,
landsleder i TUBA

⁶ Nielsen, AS., Hesse, M. m.fl. 2023

⁷ Frederiksen 2023

Litteratur

Christoffersen MN, Soothill K. *The long-term consequences of parental alcohol abuse: a cohort study of children in Denmark. Journal of substance abuse treatment.* 2003;25(2):107-16.

Frederiksen, Kirsten Søndergaard (2023), Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet, "Estimating perceived parental substance use disorder: Using register data to adjust for non-participation in survey research".

Haugland, SH., Carvalho, B., Stea, TH., Strandheim, A., Vederhus, JK. 2021. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy.* 16(47), 1-7

Lindgaard, H. 2002. *Voksne børn fra familier med alkoholproblemer – mestring og modstandsdygtighed.* Aarhus Universitet, Center for Rusmiddelforskning.

Lindgaard, H. 2005. *Adult children of alcoholics: Are they any different?* Nordisk Psykologi, 57(2): 107-129.

Lindgaard, H. (2011). *Afhængighed og relationer: Behandlingsperspektiver:* Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet.

Lindgaard, H. 2012a. *Familier med alkoholproblemer: Et litteraturstudium af familieorienteret alkoholbehandling.* København, SST.

Lindgaard, H. 2012b. *Familier med alkoholproblemer: Familieorienteret alkoholbehandling med et særligt fokus på børnene.* København, SST.

Lindgaard, H. 2022. *Pårørende.* I: Allouche, E., Kjær, H., Thylstrup, B. (eds.): *Misbrug i psykologisk perspektiv: Mødet med mennesket bag rusen.* Dansk Psykologisk Forlag.

Nielsen, AS., Hesse, M., Michel B., Thomsen, KR: Simonsen, M. (2023): *Preliminary Findings. Effects of in-person therapy and long treatment waiting lists on young adults who grew up in families with alcohol or drug problems. Evidence from a randomized controlled trial implemented in Denmark,* Center fra Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet

Statens Institut for Folkesundhed (2015): *Alkohol i Danmark 2015 – Vaner, skader på andre og holdninger.*

Velleman, R., & Templeton, LJ. 2016. *Impact of parents' substance misuse on children: An update.* BJPsych Advances, 22: 108-117.

Udtalelse om fremsendte besparelser på budget 2025 i Bornholms Regions Kommune.

Budgetprocessens forløb skaber dårlige arbejdsvilkår.

Overordnet vil vi med glæde støtte BRK og landets øvrige kommuner i at få ændret proceduren, hvor primærkommunerne skal lægge et budget, inden de kender det endelige beløb, de modtager fra staten, inklusive beløb, kommunen modtager som særlig vanskelig stillet kommune, samt andre ekstraordinære tilskud.

Det strider mod sund fornuft at skulle lægge et budget, uden at vide, hvad man samlet får tildelt.

Herudover er det også vanskeligt at forstå, at det budget BRK udmelder, som foreløbigt udkast til budget, ikke sker på baggrund af en politisk behandling, men sker på baggrund af et budget udarbejdet af det administrative niveau, som derefter ændres efter politisk behandling i kommunen. Her dækker det politiske niveau sig ind uden at tage stilling.

Alt dette bidrager til en masse administrativt arbejde, der kræver unødige løntimer, og skaber unødigt frygt og bekymringer hos kommunens ansatte samt Bornholms borgere.

Kommunalbestyrelsen kan ikke løse budgetprocessens forløb alene, men den kommunale proces kan ændres, og derved spares en masse unødvendige arbejdstimer

Inden kommentarerne til de fremsendte forslag til de mange budgetbesvarelser og enkelte budgetudvidelser, vil Ældre Sagen udtrykke et stort ønske om, at de enkelte medlemmer i kommunalbestyrelsen løfter i flok. Det er det en kommunalbestyrelse er valgt til.

Ældre Sagen Bornholm har gennemgået det af administrationen udsendte sparekatalog. Vi ser med største bekymring på konsekvenserne på ældreområdet, hvis besparelserne vedtages, og har følgende kommentarer til forslagene:

SSU-31-01 +02 Afskaffelse af klippekortordningen på plejeboligområdet og i hjemmeplejen.

Ordningen er gennem årene blevet reduceret betragteligt, og nu vil man helt afskaffe ordningen. Ældre Sagen betragter klippekortordningen som en af de sidste muligheder for borgernes medbestemmelse. Borgere vil ikke kunne modtage hjælp til at udføre aktiviteter, som de selv vælger, og som ligger uden for kvalitetsstandard.

Borgerne vil i højere grad være afhængige af hjælp fra pårørende eller frivillige. Ældre Sagen er vidende om, at mange svage ældre ikke har pårørende i deres nærhed. Ældre Sagen og andre organisationer påtager sig i dag i stor grad at hjælpe svage borgere. Ældre Sagen er bekymret for, om der i fremtiden vil være tilstrækkelig med frivillige til at yde den nødvendige hjælp.

SSU-31-3+04. Rengøring hver 3. uge for borgere i plejebolig og borgere med tilknytning til hjemmeplejen m.v.

Ældre Sagen mener, at rengøring hver 3. uge er totalt uacceptabelt. At der kun i særlige tilfælde tilbydes manuel støvsugning, og at borgerne selv skal anskaffe sig en robotstøvsuger, gør situationen yderst kritisabel. Specielt under covid-19 pandemien erfarede alle betydningen af, at hygiejnen er i orden. Forslaget vil forringe borgernes livskvalitet samt øge smitterisikoen. Risikoen for smitte af medarbejderne vil blandt andet føre til øget sygefravær blandt personalet.

Implementering af forslaget vil kræve en omfattende revisitering – dyrt arbejde, som borgerne ikke får nogen gavn af.

SSU-31-05 + 06. Afskaffelse af bedre bemanning på plejeboligområdet samt afskaffelse af fokustid.

Ældre Sagen må se med undren på de to forslag. Regionskommunen fik oprindeligt del i puljemidler til "bedre bemanning". Efter en årrække blev puljemidlerne til bloktilskud, og vupti så kan midlerne bruges til andet eller spares væk.

Resultatet vil efter alt at dømmes betyde: færre timer til rådighed for borgerne samt en mere presset hverdag for medarbejderne.

SSU-31-08 + 09. Afskaffelse af busser på plejeboligområdet. Reducering af pædagogiske indsatser på plejecentre.

Busserne giver plejecenterbeboerne mulighed for at komme ud og opleve verden uden for plejecentret. Denne mulighed vil man nu tage fra beboerne. Pædagogerne på plejeboligområdet bidrager, som beskrevet i spareforslaget, til øget livskvalitet, større medbestemmelse samt til bekæmpelse af ensomhed. Regionskommunen vil med afskaffelse af pædagogindsatsen ikke kunne leve op til sin egen værdighedspolitik.

Afskaffelse af busser samt fyring af pædagoger vil efter Ældre Sagens opfattelse medvirke til, at plejecentrene bliver opbevaring - og intet andet.

SSU-31-10. Ophør af brobyggerindsatsen

Brobyggerne har vist sig at være særdeles kompetente og aktive i kampen mod ensomhed. Ældre Sagen kan bekræfte, at Brobyggerne udfører et fortrinligt arbejde, hvor de for eksempel følger med borgere til en aktivitet. Når først borgeren har deltaget i en aktivitet med Brobyggernes hjælp, motiveres pågældende til selv fremover at deltage i aktiviteten – og kommer dermed ud af sin ensomhed.

Ældre Sagen finder at "ophør af brobyggerindsatsen" vil være særdeles kritisabelt. Det bliver desuden nærmest pinligt, når Regionskommunen ikke mere deltager i "Den nationale strategi mod ensomhed".

SSU-33-10. Sønderbo – Nedlæggelse af dagcenter tilbud i Nexø/reduktion af dagcenterpladser.

Dagcentrene yder en uvurderlig indsats både for deltagerne i dagcentertilbuddet samt for deres pårørende. Denne indsats vil man nu beskære med en lukning af dagcentret i Nexø, samt en reduktion af pladser på Sønderbo. Samtidig vil man skære tilbuddet ned til højst to dage pr. uge pr. person.

Deltagerne i dagcentertilbuddet er blandt de svageste borgere på Bornholm. En del af dem skal nu bruge tiden på en lang og tidskrævende buskørsel. Flere af deltagerne vil få besked på, at nu er der ikke plads til dem mere – hvad skal de så? De pårørende der i forvejen er hårdt spændt for, vil får endnu ringere vilkår.

Ældre Sagen må betragte forslaget som en "ommer".

Ældre Sagen Bornholm er desuden særdeles bekymrede, når det drejer sig om besparelser på Kommunikationscentret **SSU-33.04+05+06** samt nedlæggelse af frivilligkonsulentstillingen **SSU-33-12**. Endelig finder Ældre Sagen, at de påtænkte besparelser på tandplejeområdet **SSU-13+14** er urimelige.

Steen Thomsen, formand

Ældre Sagen Bornholm